

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szerkesztésért felelős
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 722. Kiadóhivatal 708.

Wekerle munkaprogramja.

Budapest, márczius 6.

Wekerle miniszterelnök tegnap este váratlanul megjelent a függetlenségi párt klubjában s ott dicséretreméltó nyilatkozással nyilatkozott a kormány programjáról. A miniszterelnök nyilatkozatának nagy horderejét könnyű átlátni, ha megdölgödjük, hogy tegnap óta már azt a végső időpontot is ismerjük, amelyen belül a kormány a választói jog reformjavaslatát betervezi. Mint végső terminust, a Ház nyári szünetének kezdetét szabta meg a miniszterelnök, s ezzel vége van a találgatásoknak, a rossz-hiszemű vádaskodásnak, s ezzel megszűnt minden aknamunka, amely a kormány ellen azzal akart az országban hangulatot kelteni, hogy az általános választói jogról szóló javaslatot vagy egyáltalán nem terjeszti be, vagy pedig csak egy év múlva, tehát akkor, mikor azt tovább már nem halaszthatja.

Mindenkit megnyugvással tölthet el az a gondosság, amelylyel a kormány ezt a nagy reformot végre akarja hajtani. Maga a javaslat két évig készül és a belügyminisztériumot, azt lehet mondani, éjjel-nappal ennek a reformnak előkészítése és kidolgozása foglalkoztatta. Minden garancia megvan tehát arra nézve, hogy alapos munka lesz, s hogy hosszú-hosszú időre meg fogja oldani nemzeti irányban az általános választói jog reformját.

A kormány nem fél a kritikától. Ez

kitűnik abból, hogy nem az őszi ülés-szak elején terjeszti be a javaslatot, amikor azt mindjárt bizottság elé lehet utasítani, ott gyorsan letárgyalatni s mielőtt még a közvélemény kialakulhatna, már a parlamenti retortán is keresztül hajtani. A kormány az egész nyári szünetet arra engedi felhasználni, hogy a javaslatról a közvélemény magának ítéletet alkothasson. S a parlamenti bizottság, mely ősszel ül össze, már a közvélemény ezen ítéletének hatása alatt fogja a javaslatot tárgyalni. A bizottságtól függ aztán, hogy a javaslatok mikor kerülnek a parlament elé. Wekerle azt hiszi, hogy a bizottsági tárgyalás az egész telet igénybe fogja venni. Meglehet, hogy rövidebb idő alatt is elkészül a bizottsági jelentés, ez jórészt attól a komolyságtól függ, amelylyel a bizottság az előkészítés nehéz munkáját végzi, mert az kétségtelen, hogy a parlamenti bizottságnak olyan alaposággal kell ezt a kérdést minden vonatkozásában vizsgálat alá vennie, hogy a parlamenti tárgyalás alatt egyetlen olyan kérdés se merülhessen fel, amelyre a bizottsági előadó részletes és kimerítő felvilágosítást adni nem tud. Ha aztán a jövő tavasszal a parlament is megszavazza a reformot, akkor hónapokat vesz igénybe majd a választások előkészítése. Ne gondoljon senki arra, hogy mikor Wekerle a választások előkészítéséről szól, neki isten tudja, minő machinációk forognak eszében, aminőket a szabadelvű párt uralma alatt, a választások előké-

szítése alatt a kormányok értettek. Wekerle akkor, mikor a választások előkészítésére kilencz-tíz hónapot vett tervbe, arra a rengeteg munkára gondolt, amelyet a választói lajstromoknak az új törvény alapján való elkészítése igénybe fog venni. Hisz nemcsak a lajstromokat kell összeírni, hanem a felosztások elbírálására s a felebbezések eldöntésére is időt kell engedni, mert kétségtelen, hogy az ország közvéleménye sohasem örködött olyan gonddal a választói lajstromok helyessége felett, mint fog örködni az első alkalommal, ha azok az általános választói jog alapján készíttetnek el. Nagyon reális és nagyon lelkiismeretes számítás volt tehát Wekerlétől az, hogy 1910 végére, vagy 1911 elejére tette azt az időpontot, amikor az új választói jog alapján a képviselőválasztásokat ki lehet írni.

A parlamentnek tehát két évet szánt még Wekerle. De ez a két év nem fog henyé munkában eltelni. Mert azt az időt, amelyet ebből a két évből nem a választási törvény reformjának megvitatása vesz igénybe. az 1908. évi s az 1909. évi budgetjavaslatok letárgyalásával, az ideiglenes és a végleges házaszályrevízióval, az adóreform letárgyalásával és szociális törvények meghozatalával akarja Wekerle gyümölcsözővé tenni az országra nézve.

Hogy a házaszályrevízió szükséges, az napról-napra világosabb lesz az ország előtt. S joggal mondhatta a kormány napokkal ezelőtt, hogy mire az

Rákóczi hét csonka vitéze.

— A XVIII. század elejéről. —

Írta: Koncz Ákos.

(Utánnovomás tilos.)

Borostás Kis Péter nagyon, de nagyon elszomorodott, mikor a debreczeni fiúk mintegy százötvenen szép, hófehér lovakon elmentek harcolni a nagyságos fejedelem táborába . . . Váltig szeretett volna ő is kardot kötni a fenyegetett szabadság védelmére, de nem hívták őt egy szóval sem a deli vitézek, mert oda csak egész ember kell, nem pedig olyan, akinek a jobb karja hiányzik . . .

Már pedig való igaz, hogy Borostás Kis Péternek csonka volt a jobb karja. Még gyerekkorában történt vele a szerencsétlenség. Madár-fészket szedegetőn, leesett egy öreg fáról és eltörte a karját. A német felcsér aztán úgy okoskodott, hogy megmentette a fiút az egyik karján. Utóvégre egy fél karral még ember az ember, főleg, ha vagyona van és nem kénytelen nehéz munkát végezni . . .

Péter éppen karjának hiánya miatt nem igen vett részt a hasonkorácsu gyerekek társaságában, csak messziről nézte pajkos játékaikat. Hanem annál inkább hallgatta a bibliát, melyet öregapja, a nyugalomba vonult szenátor olvasgatott fel neki, alaposan megmagyarázván a gyermeknek azokat a verseket, melyeket kicsiny agya még nem tudott megemészteni. Az öregnek nagy gyönyörűsége telt a gyermek könnyű felfogásá-

ban és sokszor elgondolta, hogy pap válnék a fiúból, ha nem volna testi fogyatkozása . . .

Borostás Kis István, a gyerek édesapja éppen csak, hogy szívelhette a fiút. Afféle kaparkodó, még jobban vagyonosodni vágyó ember volt öki gyelme, aki maga is napestig dolgozott. Elgondolta aztán, hogy Péter, ha felnő, nem igen fogja gyarapítani azt a vagyont, ami rámarad örökségül. A fiu szive jó korán megérezte az apai igaz szeretet hiányát, azért nem is sokat alkalmazkodott neki, annyival is inkább, mivel édesanyja kettőzött szeretettel vette körül szerencsétlen gyermekét, a nagyapja meg éppen-séggel bálványozta unokáját . . .

Tizennyolcz éves volt Péter, mikor a debreczeni fiúk a szép, hófehér paripákon, ragyogó öltözetben elmentek a nagyságos fejedelem táborába. Az napon nem lehetett a Péter szavát hallani. Az édesanyja tudta, hogy mi bántja a fiu szivét, vigasztalta is gyermekét, egyebet azonban nem tehetett.

Néhány hónap múlva ismét megjelentek a nagyságos fejedelem emberei a városban vitézeket gyűjteni. Veszedelem fenyegette a szabadságot, a Rákóczi-zászló becsületét. Ember kellett a labancz ellen. Debreczen hallgatott a hívó szóra, a tárogató bus szavára. Kétszázan mentek el ismét, most már nemcsak fiatalok, hanem meglelt házas, családos emberek, köztük Borostás Kis István is. Péter gyerek még szomorubb lett, mikor az édesapja is elment a szép paripán a háboruba. Őszintén szólva, nem az apját sajnálta, mert nem tudta megbocsátani az apjának azt a szánakozó tekintetet, amelylyel végigmérte a buszadás alkalmából. Jóformán meg sem csókolta,

mikor eltávozott a vitézekkel. Az édesanyja is észrevette az apai szív hidegségét, éppen azért igyekezett a fiút az anyai szív mérhetetlen szeretetével vigasztalni.

Nem lévén Péter se utczarovó, se kocsmajáró világeletében, így aztán az édesanyja nem igen nézett utána, annyival is inkább, mivel a gazda távollétében neki kellett a gazdaságot vezetni. Míg a nagyasszony aztán a tanyán dolgoztatott, Péter a házat őrizte és amit csonkán végezhetett, azt rendre elvégezte. Legjobban szeretett az apia lovai körül forgolódni, melyekkel valóságosan elbeszélgetett üres perceiben. Sőt később az istálló betett ajtaja mellett felült az egyik paripára, majd mikor érezte, hogy biztosan ül a lovon, kivezette azt a kert alá és amugy pörén meglovagolta. A szomszédok elbámultak, mikor a félkezű Péter vágatva szelte át a legelőtáblákat és úgy nézett ki lengő fürteivel, mint aki versenyt akar futni a szelekkel.

Mikor aztán Péter úgy megülte a lovat, mint akármelyik az elmentek közül, nagy titokban elment Ecséri Menyhért uramhoz, akinél szebb szebb ruhákat nem csinált egy mester sem és megrendelt nála egy vitézi öltözetet.

— A pénzre se nézzen kegyelmed — adá a szót a mesternek — csak olyan legyen, mint amelyet a Rákóczi vitézei viselnek . . . Nem bánom, ha akár olyan lesz is, mint a Pentelei Istóké, amit szinte azonképpen kigyelmed fabrikált.

— Tán csak nem a labancz ellen indulsz, jó öcsém — kérdé szemmeresztve Ecséri Menyhért. Hogy ülöd meg a lovat félkezűvel és hogy forgatod majd a kardot balkezveddel?

általános választói jog alapján összetül az új parlament, a maga nagy nemzeti-ségi kontingensével, addigra már ennek a reformnak végre kell hajtvá lennie, hacsak azt nem akarjuk, hogy az ország akkor a rossz hárszabályok miatt, egy hazafiatlan, sőt egyenesen nemzetellenes kisebbség zsarnokságának áldozatul essék.

Az adóreform is, amelyet Wekerle minden körülmények közt le akar tárgyalatni, nagy horderejű alkotás lesz. Mikor tavaly októberben Wekerle a progresszív adóreformot a ház elé terjesztette, sokan kételkedtek abban, hogy ezt a liberális és igazán európai nivón álló reformot a kormány komolyan megakarná valósítani. Sokan taktikának tekintették, hogy éppen ez a kormány legyen az, amely az adóreformot, melyet tizenöt év óta minden kormány ígért és egyik sem tartott meg, végrehajtsa, s azt hitték a kétkedők, hogy a kormány csak betérjesztette a javaslatot, de azt éppen liberalizmusa miatt nem akarja letárgyalatni. Ez a hiedelem már jó ideje szétfoslott, mert Wekerle ismétlen hangsúlyozta, hogy semmi körülmények közt nem tágit s az adóreformot a javaslatai értelmében megvalósítja. Nagyon természetesen azok, akik az új javaslatok szerint nem fognak olyan igazságtalan kedvezményekben részesülni a szegényebb osztályok terhére, mint a mostani adórendszer mellett, kigyót-bé-kát kiáltanak, de ez bizonyítja legjobban, hogy Wekerle helyes alapon alkotta meg ezeket a reformokat, mert míg egyrészt a szegényeket adómentességben részesíti, adó alá von olyan adóképes jövedelmeket, amelyek eddig mindenféle ürügy alatt az alól kibujtak.

És ha ez a kormány semmit sem tett volna és ezután sem tenne egyebet, mint hogy megcsinálja a progresszív adóreformot s az általános választói jogot, akkor is többet tenne a nemzetért, mint tett bármelyik az előző kormányok közül.

A függetlenségi párt és a kormány.

— Az intéző-bizottság ülése. —

Budapest, márczius 6.

A függetlenségi párt intéző-bizottsága ma délután folytatta a múlt héten megkezdett tanácskozást. A mai ülésen főképpen a függetlenségi párt szervezésének és a sokszor emlegetett tíz évre szóló munkaprogramjának kérdésével foglalkoztak. Ismeretes dolog, hogy a pártnak egy töredéke a közelmúltban hangulatot igyekezett csinálni amellet, hogy a függetlenségi párt lépjen ki a koalícióból és vegye át maga a kormányzást még az elvállalt kötelezettségek teljesítése előtt és ez a cél kivánta szolgálja a megszerkesztendő munkaprogram is.

Kossuth Ferenc, amikor a mai ülést megnyitotta, foglalkozott is ezzel a kérdéssel, és nyomatékosan utalt arra, hogy a koalíciónak együtt kell maradnia, amíg a vállalt feladatokat megoldotta. Nagyon helyesen mutatott rá, hogy a párt országos szervezkedését ez a kötelek nem hátráltatja és végül kifejtette, hogy a pártnak semmi szüksége sincs arra, hogy régi programját megváltoztassa.

Holló Lajos ismét a közigazgatás állítólagos bajaival foglalkozott, de csak általánosságban. Félti a függetlenségi pártot a hatvanhete-sektől, akik mindenfelé tömörülnek és sürgeti, hogy a főispánokat a pártok számarányának megfelelően nevezzék ki. Majd bőven foglalkozott a munkaprogram tervével. Kitért ez alkalommal Wekerle Sándor miniszterelnök tegnapi nyilatkozataira és különösen az ellen szólt, hogy az átmeneti helyzetet, amelyet bizonytalannak tart, meghosszabbítsák. Meltányolja azt a törekvést, hogy a választói reformok megalkotása során felmerülő intervallumok hasznos, szociális törvények s a nép javát előmozdító alkotások létrehozására fordíttassanak, de mindig fő szempontként kell tekinteni, hogy a hátralevő feladatok minél előbb rendezést nyerjenek. Az ország és a nemzet tiszta helyzetet kíván. A munkaprogramba fölvenni kívánja az önálló vármegyei elöljáróságok, az önálló jegybank föl-

állítását, a delegációk eltörlését és a szociális reformokat.

Gaál Gaszton hozzájárul ezekhez a fejtegetésekhez, de a katonai kérdésekre is kiterjeszténé a programot. Szerinte tíz évre nem lehet kikapcsolni a katonai kérdéseket, szükséges tehát, hogy a párt már most foglalkozzék ezeknek a kérdéseknek megoldásával és állapítsa meg pontosan föltételeit.

Hoitsy Pál és Uron Gábor a koalíció fenntartásáról és a program megváltoztatásának szükségességéről beszélnek. Szatmári Mór a pártnak a sajtóhoz való viszonyát fejtegeti, gróf Batthyány Tivadar pedig a szociális kérdések megoldását hangoztatja, majd a bank-kérdést teszi szóvá, sürgetve a jegybanknak a szabadalomra vonatkozó előterjesztését.

Thaly Kálmán hosszabb beszédben foglalkozik az összes fölvetett kérdésekkel.

Kossuth Ferenc végül ismét foglalkozik a szervezkedés kérdésével, amelyre vonatkozólag több indítványt is tett.

A tárgyalást ezután a jövő hétre halasztották.

A mai ülésről a következő hivatalos jelentést adták ki:

A függetlenségi párt intéző bizottsága ma délután négy órakor Kossuth Ferenc elnök-lésével ülést tartott. Az ülésen résztvettek gróf Apponyi Albert vallás és közoktatásiügyi miniszter és Günther Antal igazságügyi miniszter is.

Kossuth Ferenc elnök megnyitván az ülést, hangoztatja a koalíció fentartásának szükségét legalább is addig, amíg a koalíció által vállalt feladatok nem teljesítettek. Erre az együttműködésre szüksége van az országnak, természetesen a függetlenségi párt minden sérelme nélkül. Rámutat továbbá, miképpen kell a pártnak eljárnia, hogy a kerületekben a párt ellenségei ne aknázzák alá a párt helyzetét. Végül kifejti, hogy a függetlenségi pártnak megvan a maga régi programja, amelyet a párt törekszik megvalósítani és amelyen változtatni a jelen körülmények között szükség nincsen.

Holló Lajos rámutat arra az áramlatra, amely az országnak sok vidékén észlelhető, hogy t. i. a 67-es pártok igyekeznek tömörülni és igyekeznek a függetlenségi pártot, amely a koalíció legfőbb támasza, erejében és népszerűségében gyengíteni. A függetlenségi pártot, mint ellenzékét és ellenséget tekintik, amit hallgatással tünni nem lehet. Reméli, hogy ennek

— Pedig éppen úgy van, amint kigyelmed eltalálta . . . Hanem ne szóljon szándékom fölül kigyelmed senkinek, de legkivált az édes szülő-anyámnak. Tíz tallérral toldom meg a ruha árát, csak néma legyen kigyelmed, mint a sir . . . Lesajnált az apám, mikor elment és szegyenletre, hogy az ő fia itthon marad az asszonyokkal, mikor valamennyi valamirevaló legény, meg meglett ember a szabadságért szenved . . . Ne sajnáljon engem senki . . . Nézze csak kigyelmed, hogy fogom én balkarral vágni a németet . . . És erre felkapván a mester rőfjét, olyan vagdalkozást vitt végbe a levegőben, hogy a vékonypénzü Ecséri majd hová nem lett ijedtében.

Ecséri aztán odalépett Péterhez és így szólt hozzá könyes szemekkel: áldjon meg édes fiam a magyarok Istene . . . Nem lesz náladnál különb legény a nagyságos fejedelem táborában . . . Na de tudom Istenem, hogy csinálók is olyan vitézi ruhát, hogy szemé-szája eláll azoknak, akik eddig csufolódtak veled . . . Aranyos paszomántot öntök rá, finom posztóim leglekét adom hozzá, most már aztán siess Kászoni Balázs uramhoz, méress ott egy sárka csizmát, de ne szólj neki szándékról, mert szarkaszavu ember az, nem bírja a titkot . . .

Ecséri Menyhért és Kászoni Balázs mester uraimék remekbe csinálták meg a reájuk bízott dolgokat úgy, hogy mikor kis szobácskájában felpróbálta a gyönyörűsége vitézi öltönyöket, ugyancsak megnézte maga-magát. Másnap aztán Sövegjáró Mihály uram is hazaliferálta a kurucz sapkát, így aztán nem hiányzott semmi a nagy terveket forgató ifjú felszereléséből.

Talán még azon éjszaka utra kelt volna Péter, ha eszébe nem jut, hogy neki el kell bu-

csuzni a Gerelyék Pannáitól . . . Ez az egy leány volt a városban, aki szívesen elbeszélgett vele vasárnaponként az isteni szolgálat után . . . A leány nem szerette a hivalkodást, a tánczot, Péter is kerülte a léha társaságokat és mindketten jól érezték magukat egymás közelében . . . Maguk az öregek is szívesen látták Pétert jó erkölcsi miatt, eszük ágában sem lévén, hogy a két fiatal szív már régen szereti egymást.

Elment tehát Gerelyékhez. Az édesanyja kiűn volt a tanyán, ez éjszaka tehát alkalmazatosnak látszott a távozásra. Panna szörnyen megijedt, mikor a Péter szándékáról értesült, de hogy Péter biztatta, hogy így, meg amugy illi a lovat, meg hogy a kardot vitézül forgatja, megnyugodott, sőt büszkeséggel nézte a fiut, aki kigyult arcczal beszélt a szabadságról . . . Panna a bucsuzáskor az első esők mellé egy virágos selyemkendőt is adott Péternek és megígérte, hogy hűséggel fog rá várni és a kerek világon nem nyújtja kezét senkinek sem, míg oda lesz.

Péter öreg estére tért vissza lakására. A berena mellett ott álldogált a ház régi eselédje Csók Mihály. Harminecz éve szolgálta már egyhuzomban Borostás Kis István uram portáját nagy hűséggel. Valamikor törökverő ember volt ő kigyelme, most is meghuzta még a szíjat az ellenséggel, de gazdája rábizta a porta ügyletét, míg ő odajár hadakozni. Amint meglátta kis azdáját, éppen rá akart szólni, hogy hol kóborog ilyen szokatlan időben, amidőn Péter beintette őt a pitvarba és elébe tévén egy kancsó gránátszínű bort, így szólt az öreghez:

— Mihály bátyám, kérdeznék én kigyelmedtől valamit.

— Hadd halljam kis gazdám, ha tudok rá felelni, szólok rá igazelműséggel . . .

— No, hát akkor ide figyeljen kigyelmed! Én ma éjszaka elmegyek az apám után a nagyságos fejedelem táborába . . . Készen van a vitézi ruhám és mint a czövek, úgy megülöm a legvadabb paripát . . .

— Jézusom ne hagyj el! — kiáltott fel az öreg . . . Hová gondolsz? Az édesanyád halálra rémülne, ha ilyen veszedelemben rohannál . . .

— Várlon csak kigyelmed egy minutáig — felelt Péter . . . Azonnal, izibe itt leszek, addig hőrpintsen kigyelmed az italból egy-két kortyot.

Péter beszaladt szobájába és felvette hadi öltözetét. Kardot is kötött oldalára, fejébe nyomta a süveget és pengő sarkantyúval odaállított az öreg elé. Ez csak nézte-nézte a fiut, azután felpattant a patkáról, átölelte Pétert és így szólt:

— Fiam, a magyarok Istene is vitéznek teremtett és habár hiányzik is a jobb karod, különlegény nem lesz a fejedelem táborában . . .

— Hanem egy nagy baj van Mihály bátyám . . . Nem tudom az utat, pedig a tábor most egészen Tokaj mellett vagyon.

— Azon könnyen segíthetünk öcsém . . . Veled megyek én is . . . Elkísérlek . . . A nagyasszony úgy is csak a hét végén jön haza a tanyáról . . . Addig én vissza is jöhetek . . . Hanem ammondó vagyok, hogy talán jó volna a nagyasszonynak megizenni távozásunkat . . . Igaz, hogy a porta nem marad magára, mert itt van Kérges Gyurka, az első béres, majd vigyáz az addig a jószágra . . .

— A világért se szóljunk édesanyámnak — kérlelte Péter az öreget. — Ha majd te vissza-

Sz
az ál
sal v
nak
Qyul
tiszte
irány
amely
zeleb
eltörl
a köz
lését.
egyes
aminé
haner
arra
H
ideális
sára s
kében
hangó
panas
azoka
U
a függ
sége
vényh
tatia a
és köz
önmag
megvé
tartás
S
szerve
zébe.
iroda
hoz v
dában
képvis
G
szagos
szerte
Jesen
függetl
gramm
alkotm
közi va
nevezé
tovább
részét
sorban
meg a
pragm
nak sz
be a k
előterje
TH
összes
jössz,
mert at
tudok
—
óra mu
Cso
régí vi
nyesite
és miko
ember
ságra .
Ner
pel a T
részére
dek fel
volt Bo
nösen h
ták a f
mintha
tatás ar
az öreg
hagya
a nagy
Mi
asszony
hallgato
beesést
elmondo
szony n
anyai sz
Boldogn
lágra . .
hegyire,
gunyába
szeretett
czok ha
arra kér

az állapotnak a belügyi kormány teljes lojalitással véget fog vetni, annál is inkább, mert annak élén olyan férfi áll, mint gróf Andrassy Gyula, aki megérdemli minden magyar ember tiszteletét és szeretetét. Felhívja ezután több irányban a párt figyelmét olyan kérdésekre, amelyeket a pártnak, mint többségnek, legközelebb meg kell oldania. Felveti a delegáció eltörlésének kérdését és kívánatosnak tartaná a közös ügyeknek a képviselőházba való terelését. Végül azt óhajtáná, hogy a főispánok az egyes pártok arányai szerint neveztesse ki, aminek természetesen nem tömeges változással, hanem fokozatosan kell történnie, akkor, amikor arra alkalom nyílik.

Hoitsy Pál szól a függetlenségi párt ideális programjáról, amelynek megváltoztatására semmi szükség. Feltétlenül az ország érdekében állónak tartja a koalíció fentartását és hangoztatja, hogy ha a párttagoknak vannak panaszai a vidéki állapotokra vonatkozólag, úgy azokat konkrét formában adják elő.

Ugron Gábor rámutat arra a tényre, hogy a függetlenségi pártnak a képviselőházban többsége van, de nem úgy a főrendiházban és a törvényhatóságok tárgyalási terméiben. Hangoztatja annak szükségét, hogy a párt megyéknként és községenként szervezkedjék, mert a pártnak önmagának kell gondoskodnia fennállásáról és megvédéséről. Melegen ajánlja a koalíció fentartását.

Szatmári Mór helyesli, hogy a párt a szervezkedés munkáját erősebben vette kezébe. Szól a sajtóügyről, főképpen pedig a sajtóiroda állapotáról és ennek a függetlenségi párt-hoz való viszonyáról. Kifejti, hogy a sajtóirodában a függetlenségi párt nincsen kellőképpen képviselve.

Gróf Batthyány Tivadar, mint több országos szervezet elnöke, beszámol az ország-szerte tapasztalt hangulatról. Nézete szerint teljesen időszerűtlen új programról beszélni. A függetlenségi pártnak megvan a maga régi programja. Szükségesnek véli azonban, hogy az alkotmánypárttal megállapodás létesüljön az időközi választásokra és a bekövetkező főispáni kinevezésekre vonatkozólag. Szükségesnek tartja továbbá, hogy a párt programjának szociális részét valósítsa meg mielőbb, így követeli első sorban, hogy még ebben az évben alkottassék meg a hivatalnoki kar számára a szolgálati pragmatika. A bank kérdésében hangoztatja annak szükségét, hogy a bank mielőbb nyújtsa be a kormányhoz a szabadalomra vonatkozó előterjesztést.

Thaly Kálmán részletesen foglalkozik az összes felvetett kérdésekkel. Helyesli azokat,

amiket Szatmári Mór a sajtószervezetről mondott. A katonai kérdésekre vonatkozólag az a nézete, hogy ezek továbbra is kikapcsolassanak. Üdvösnök tartaná a delegáció intézményének eltörlését, óhajtja, hogy a főrendiházi függetlenségi érzelmű főrendek neveztesse ki.

Kossuth elnök nagy fontosságot és jelentőséget tulajdonít úgy a fővárosi, mint a vidéki sajtónak s kívánatosnak tartja, hogy azzal a jó viszony fenntartassék és ápolassék. Több indítványt tesz a párt szervezésére vonatkozólag, amelyeket a bizottság egyhangulag elfogad.

Gróf Apponyi Albert felhívja a párt figyelmét a budapesti francia irodalmi társaság által francia nyelven kiadandó havi folyóíratra, amely külföldön a Magyarországra vonatkozó fellegásokat tisztázza lesz hivatva.

Szentiványi Árpád maga részéről is nagy jelentőséget tulajdonít a párt szervezkedésének, amelyet sürgősen szükségesnek tart. Rámutat arra, hogy némely helyeken bizonyos 67-esek szövetkeznek a szociálistákkal.

Az idő előrehaladott voltára való tekintettel nyolcz óraker az ülést berekesztették.

Az intéző-bizottság legközelebbi ülését a jövő hét második felében tartja.

Budapest, március 6.

A képviselőház legközelebbi ülése holnap, szombaton délelőtt 10 óraker lesz. Napirenden van a házszabályvizitációs indítvány és az indítvány- és interpellációs könyv felolvasása.

A bán Budapestben. Báró Rauch Pál horvát bán ma délelőtt is megjelent a képviselőházban, ahol előbb Wekerle Sándor miniszterelnökkel, Josipovich Géza, Andrassy Gyula, Kossuth Ferenc és gróf Apponyi Alberttel, később pedig csak Wekerle miniszterelnökkel és a horvát miniszterrel tanácskozott hosszasan. A tanácskozásban, amely délután félkettőig tartott, Crnkovic Miklós horvát osztályfő is részt vett. A horvát kormányzati ügyekről és a horvát országgyűléssel kapcsolatos dolgokról esett szó ma is. Hir szerint a tanácskozás tárgya egyrészt annak a királyi kéziratnak megszövegezése volt, amelylyel a horvát országgyűlést megnyitják és a amely programszerű kijelentéseket is fog tartalmazni, másrészt azt is megfontolás tárgyává tették, hogy nem volna-e célszerű az országos ülést októberig elnapolni. A bán holnap is itt marad és folytatni fogja a tanácskozást a kormány tagjaival. Mint hírlik, Wekerle Sándor miniszterelnök a képviselőház egyik legközelebbi ülésén nyilatkozni fog a horvát helyzetről.

Josipovich Géza horvát miniszter ma a következőképpen nyilatkozott:

— A horvát-szerb koalíció egészen rossz úton jár, amikor a bán megkerülésével közvetlenül a magyar kormánnyal akar tárgyalni. Ehhez soha, semmi körülmények között sem adhatom beleegyezésem, mert éppen a bán személyesíti a horvát kormányt és így ő jelképezi a horvát alkotmányt is. Ha tehát a magyar kormány közvetlenül tárgyalna a koalícióval, elismernék a magyar kormánynak azt a jogát, hogy egyenesen beleavatkozhatik a horvát autonóm ügyekbe. A magyar kormány azonban nagyobb tisztelettel viseltetik a horvát alkotmány iránt, mint a rezoluczionisták és nem szándékozik közvetlenül tárgyalni velük.

Báró Rauch Pál horvát bán a mai tanácskozás után így nyilatkozott:

— Az általános kormányzati irányzatra vonatkozó összes fontos kérdésekben teljes megegyezés jött létre és ezekre vonatkozólag a határozatoknak egész sorát hoztuk. A részletes tárgyalásokat holnap folytatjuk.

Zágrábból jelentik: Báró Rauch Pál horvát bán e hónap másodikán Ludbregben tartózkodott, ahol a lakosság zajos tüntetést rendezett ellene, abból az alkalmából, hogy a kerületben Radicsot megválasztották. Mitroviczán, Hrtkoviczin, Martniczin, Ilkon és Siden most szombaton lesz a pótválasztás. Radics, akit újabban Novigrádban is megválasztottak, hir szerint ezt az utóbbi kerületet fogja megtartani és Ludbregnek Superinát fogja ajánlani. A husvétii ünnepeken a horvát szociáldemokrata párt nagy értekezletet tart Zágrábban, amikor is az általános választói jogról fognak tanácskozni. A horvát függetlenségi polgárok a koalíció győzelmének örömeire ünnepséget rendeznek, amelyen jelen lesznek a koalíciós képviselők. E hónap tizenegyedikén a Starcevic-párt alakuló gyűlést tart.

A kormány tagjai és báró Rauch Pál horvát bán közt folytatott megbeszélések, mint a Kel. Ért. jelenti, a főbb kérdésekre vonatkozólag teljes egyetértést eredményeztek. Még csak néhány részletkérdés maradt vissza, melyekre nézve holnap folytatják a tanácskozást. A mai tanácskozás egy ideig Justh Gyula képviselőházi elnök is részt vett. A bán ez alkalommal nemcsak a horvát országgyűlés összehívása alkalmával teendő intézkedésekre vonatkozólag tett előterjesztést, hanem a miniszterek előtt kifejtette egy nagyszabású akciónak egyes részleteit, mely akció hivatva lesz a kölcsönös megértést a két ország közt lehetőleg előmozdítani. Ez természetesen hosszabb időt és alapos munkát igényel, miért is előrelátható, hogy a horvát országgyűlést egyelőre elnapolják. A bán és az osztályfőnökök holnap délután, vagy vasárnap reggel utaz-

jössz, elmondod, hogy elmentem szó nélkül, mert attól tartottam, hogy ha sirását látom, nem tudok elszakadni a szivétől . . .

— Legyen hát úgy, amint akarod . . . Egy óra múlva indulhatunk . . .

Csók Mihály aztán bement a kamrájába, régi vitézi ruháit kiporolta, jó szabályját kifényesítette, az istállóból egy jó lovat felnyergelt és mikor tizet lított az öregtemplom órája, a két ember megindult Tokaj felé a bizonytalanságba . . .

Nem találkoztak semmiféle ellenséges néppel a Turáig, ahol a fejedelem seregének egy részére ráakadtak. A vitézek zöme a Felsővidék felé haladt és mint megtudták, ezek közt volt Borostás Kis István is. A vitézek, de különösen hadnagyuk Forgó László, szívesen fogadták a félkezű ifjút, aki úgy ült a nyeregben, mintha abból nőtt volna ki . . . A szives fogadtatás annyira jól esett Péternek, de legkivált az öreg szolgának, hogy aggodalom nélkül hagyta ott kis gazdáját, sietvén vissza, nehogy a nagyasszony fölesen találja a portát.

Mi természetesebb, hogy a hazatérő nagyasszony elsőbbsen is Pétert kereste . . . Eleinte hallgatott az öreg cseléd, de mikor a kétségbeesést olvasta le az aggódó anya arcáról, elmondott mindent őszintén . . . És a nagyasszony nem sirt tovább, az a büszkeség, mely anyai szivét elöntötte, felszántotta könyeit . . . Boldognak érezte magát, hogy fiút hozott a világra . . . És mikor az öreg elmondta töviről-hegyire, hogy mily jól nézett ki Péter a vitézi gúnyában, miképpen üli a lovat és hogy mily szeretettel fogadta őt Forgó László, a kurucok hadnagya, Istenhez fordult és fohászában arra kérte, hogy hozza vissza hős fiát a dicső-

ség koszorújával a szabadságért vívott harc-ból . . .

Az éj esődjében aztán mégis csak megere-dtek könyei arra a gondolatra, hátha nem látja többé gyermekét. Két kincse, az ura és egyetlen gyermeke van veszendőben. De mikor a jötevé álom ráborult könyes szeméire, álmában dicsőséggel, a kivívott szabadság zászlójával látta hazatérni mindkettőjüket.

Imádkozva és remélve várta őket haza.

Hónapok multak el. A Forgó László csapata is egyesült ezalatt a fősereggel. Péter is találkozott apjával, aki nem akart hinni szeméinek, mikor az ő gyámoltalannak hitt fia előtte állott vitézi ruhájában, kipirult arczczal, szemében lobogó lelkesedéssel. Átölelte fiát és az apai sziv zordasága felengedett és Borostás Kis István nem szégyelt bocsánatot kérni fiától, hogy félkarija miatt lenézte egykoron.

És e naptól kezdve egymás mellett harcoltak apa és fia a labancz ellen. Mindegyik vigyázott a másik életére, anélkül, hogy mondták volna. De nemcsak a harczterén voltak félelmetesek, hanem a legveszedelmesebb küldetéseket elvállalták és bár nem egyszer állottak szemben a tulerővel, mindenkor kivágták magukat a halálosnak tetsző veszedelemből.

A vitézeknek, de meg a fejedelemnek is nagy öröme telt a két Kis bátorságában. És Rákóczi tudta is juttalmazni hű embereit és mikor egy kémjáratból az apa és fia nagy sikerrel tértek vissza, kikutatván a labanczok leggyöngébb hadállásait, az apát kapitányi, a fiút pedig hadnagyi rangra emelte, ez utóbbinak egy könnyű, de finom művi kardot is ajándékozván ósdi, nehéz szabályja helyett.

Változó szerencsével folyt eközben a kurucz-labancz küzdelem. Hol az egyik győzött, hol a másik veszített embert eleget. A kuruczot a lelkesedés hevítette harcra, a német szolgabérért, zsoldért ontotta vérért.

Egy hajnalon nagyobb mérközés folyt a magyar és német között. A kuruczok elbirták magukat és a tárogató hangjai után nyugodtan fekdtek gypágyukra a szellős sátorok alatt. Szinte váratlanul érte őket a támadás. Mint később kitűnt, egy a kurucz seregbe beállott rácz vezette a labanczot az új sötétségének leple alatt a kurucz táborba. Borostás Kis Istvánnak annyi ideje sem maradt, hogy lovára pattanhatott volna. Ugy várta a reá rohanó németet egy szál meztelen karddal a kezében. Nyolczán támadtak rá ádáz dühvel és bár az öreg oroszán módjára küzdött, bizonyára végeznek vele, ha az utolsó pillanatban tájtékozó paripálán oda nem rohan Péter. Vértől csepegő kardja aztán irtózatos pusztitást vitt végbe a németen és talán sértetlenül viszi ki a segítségére rohanó vitézek támogatásával apját, ha az áruló rácz egy irtózatos csapással el nem vágja az öregebb Kis karját. A vágás oly erős volt, hogy Borostás Kis István balkarja a porba hullott. Pétert elfogta a düh és a szó teljes értelmében összeapritotta a ráczot és miután a kuruczok emberfelett való erővel visszaverték az orvul támadó labanczokat, édes apját vette gondjaiba.

Mikor aztán Borostás Kis István a sebesültek sátorában magához tért, nem a karját sajnálta, hanem a fia után tudakozódott. Iziben ott termett a fiatal hős, akit, midőn apja meglátott, odaintette ágyához, megmaradt kezével megszorította élete megmentőjének balkezét és csak ennyit mondott:

nak vissza Zágrábra. A bán programja nemcsak gazdasági és kulturális, de társadalmi téren is igyekszik az ellentéteket kiegyenlíteni. A mostani választási eredményt éppen azon körülménynek kell tulajdonítani, hogy a választó közönség java része egyáltalában nem volt tisztában azokkal a hatalmi viszonyokkal, melyek Horvátország közjogi helyzetére mérvadóak. Hiszen megtörtént, hogy például Zágrábban a közös hivatalnokok közül mindössze hárman szavaztak a kormány jelöltjére, míg a többi nemcsak hogy passzív nem viselkedett, de még az ellenzék mellett kardoskodott. Ilyen esetek majdnem mindenütt a vidéken is előfordultak. Ezen körülmény főleg annak tulajdonítandó, hogy Horvátország társadalmi egészen elidegenedett Magyarországtól, de viszont a magyar társadalom sem mutatott eddig valami nagy hajlandóságot, hogy a horvát néppel közelebből megismerkedjék és hogy a Dráván-tuli lakossággal szorosabb érintkezésbe lépjen. A bán programja ezen szempontok felölélével is tartalmaz számos intézkedést.

A delegáció következő ülészaka. Bécsi értesülés szerint a közös minisztériumokban lázasan dolgoznak az 1909. évi költségvetés előmunkálatain, a melyeknek márczius hó végére készen kell lenniük. Április első vasárnapján Bécsben közös miniszteri tanácskozás lesz, amelyen a budget összeállításáról fognak tanácskozni. Mindegyik bécsi lap azt a következtetést vonja le, hogy a delegáció legközelebbi ülészaka május első napjaiban összehívják.

Főispánváltások. Gróf Wilcesek Frigyes, volt képviselő ma gróf Andrássy Gyulánál jelentkezett, hogy a neki följajánlott nyitrai főispánság ügyében tanácskozzék. A tárgyalások még nincsenek befejezve. Arvamegyében is lesz főispánváltás. Csillaghy József utóda Bulla György alispán lesz, aki már most is helyettesíti a szadságon levő főispánt.

A trencsényi választás. A trencsényi választókerület alkotmánypártja tegnapi jelölő gyűléséből meleghangú üdvözlő táviratot intézett gróf Andrássy Gyula belügyminiszterhez, mint az országos alkotmánypárt vezéréhez. Az üdvözlésre ma a következő távirati válasz érkezett:

Az alkotmánypárt elnökségének Trencsén. Szives üdvözlésüket hálással köszönöm és szívből viszonozom. Egyben arra kérem a trencsényi kerület tisztelt választópolgárait, hogy csoportosuljanak mindnyájan Béla Henrik mellé, aki minden időben elveinknek egyik leghívebb és legjelesebb harcosa volt, hogy az alkotmánypárt zászlaja minél diadalmasabban kerüljön a választási küzdelemből. Hazafias üdvözléssel gróf Andrássy Gyula.

— Böles az Ur és igazságos, fiam, mert azt vette el tőlem, aminek hiányosságát lenéztem egykoron benned.

— Ne beszélj így, atyám! Én gyermekes játék közben vesztettem el karomat, te pedig a szabadságért vívott küzdelemben. Boldogan adnám oda másik karomat is, ha tudnám, hogy kiömlő vérem hasznára válnék a hazának.

— Áldjon meg az Isten szavadért. Menj, míg sebem begyógyul a dicsőség további útjára. Oda-haza egy szent imádkozik életedért, itt pedig az én fohászom ment meg az öldöklő fegyverektől.

Mikorára azonban Borostás Kis István felépült sebéből, elcsendesült a tárogató. Ugy mondták, hogy a fejedelem csüggeteg lélekkel hagyta el a haza határát. Szomorú arcza, lehorgasztott fejű vitézek húzódtak falvaikba és amerre mentek, mindenütt elbeszéltek, hogy vége a szabadságnak. A kétségbeesettekkel együtt jött vissza Péter is és a tarzali részeken feltalálván édesapját, ők is megindultak Debreczen felé.

Az elmentek java része ott maradt a dicsőség mezéjén. Ötvenheten kerültek vissza Debreczenbe, ezek közül is nem egy csonkán, bémán, a változó időjárásról kiújuló sebekkel.

Mikor a nagyszony meglátta hős urát és egyetlen fiát, nem tudott hová lenni az örömtől. Nem tudta, hogy melyiket ölelje, a kettő közül melyiket szeresse. Nagy örömeben észre sem vette, hogy az ura egyik karja hiányzik, hanem az öreg szolga éles szeme hamarosan felfedezte a dolgot és úgy magában, bár büszke volt hős gazdjára, jámbor hitével az elvesztett kart nemcsak dicsőségnek minősítette, hanem Isten büntetésének is. A nagyszony pedig, akit meg-

A katonai kérdések Ausztriában. Bécsből jelenti tudósítónk: A keresztény-szocialista párt kebelében már régebben felmerült az a terv, hogy kezdeményezni fogják az osztrák Landwähr létszámának emelésével egyidejűleg a Landwährhez tartozó tartalékosok négyheti fegyvergyakorlatának három hétre leendő leszállítását, ugyancsak a Landwähr tisztikarának fizetésemelését és a legénység zsoldjának javítását ugyanolyan mértékben, mint ahogy a közös hadügyi kormány tervezi a közös hadsereg nézve. E kérdésekről a keresztény-szocialista párt vezetősége tárgyalásokat folytatott a Landwähr-minisztériummal, most pedig, miután a magyar delegáció ellenzésén a közös hadseregbeli tisztik fizetésemelése halasztást szenved, felmerült az az eszme a keresztény-szocialisták táborában, hogy indítványt terjeszzenek elő, amely tekintet nélkül arra, vajjon létrejöhete-e még az idén a közös hadsereg tisztikarának fizetésemelése és legénységi zsoldjának javítása, sürgeti a Landwähr tisztjeinek fizetésemelését és a legénység zsoldjának javítását. A Landwähr-minisztérium azonban határozottan ellenzi ezt a kezdeményezést, mert a Landwähr-törvénnyel ellenkeznek, amely kimondja, hogy a Landwähr tisztikarának fizetése és legénységének zsoldja ugyanolyan, mint a közös hadseregen. Valószínű ilyen körülmények közt, hogy a keresztény-szocialista párt elejti ezt az indítványt, ámbár van egy erős áramlat, amely határozottan ragaszkodik ahhoz a követeléshez, hogy amennyiben a delegációk 1908. január elsejére vizsgálható erővel nem szavazzák meg a közös hadsereg tisztikarának fizetésemelését és legénységi zsoldjának javítását, az osztrák Landwähr még az idén élvezze ezeket a beneficiumokat. Ami a Landwähr létszámának emelését és a tartalékosok fegyvergyakorlati idejének leszállítását illeti, a keresztény-szocialista párt e két kérdés között junktimot kíván. A létszám-emelés 5000 főre van tervezve, mert ennyi létszám-szaporítás szükséges az új tüzérségi formációk és a hegyvidéki csapatok felállítására céljából.

A Neue Freie Presse jelenti: A keresztény-szocialista párt és az osztrák honvédelmi minisztérium között tárgyalások voltak a Landwähr létszámának felemelése céljából. A Landwähr-minisztérium ugyanis az új tüzérségi és hegyvidéki csapatok kereteinek betöltésére az eddigi létszámmal ötezer emberrel többet kíván, amit a keresztény-szocialisták hajlandók is megszavazni, ha viszont a minisztérium a tartalékosok fegyvergyakorlati kötelezettségén könnyít. E tekintetben a tárgyalások kedvező eredménnyel bíznak, mert a Landwähr-minisztérium

ösztitett a nagy aggodalom és bizonytalan várakozás, könyves szemekkel nézte az ő vitézeit, boldogan hallgatta az apa szavából, hogy az ő hős fia miképpen mentette meg apjának életét.

— Most pedig, édes fiam, — szolt a nagyszony Péterhez, — hamarosan mossad le magadról az ut porát és siess Pannához, aki sokat sírt utánad velem együtt. Várt rád hűséggel és szeretettel. Te pedig, édes apjukom, illy ide mellem és pihenj fáradalmid után. A jó ég megsegített és mig odavoltatok, megkésztettem vagyunkat.

— Ugy van, nemzetes uram, — szolt kérdeztlenül az öreg eseléd, — meg van még a tavalyi buzánk is, a házra is új tetőt vertünk az avult helyett, lábas jószágunk is van felesen, pénzünk is van bőven. Igaz, hogy gazduram odahagyta az egyik karját, de hát nagyon kérkedett kigyelmed annakidején két erős kezével a Péter rovására, most aztán nem hanyhatnak egymás szemire semmit.

— Eredj már, eredj, — pirongatá a nagyszony az öreget bőbeszédűségéért, Borostás Kis István azonban mosolygott az igaz beszéd felett, maga is belátván, hogy jól szolt, habár egy kissé érdesen is az öreg eseléd.

Péter pár hét mulva hazahozta Pannát. Most már a nagyszony boldogságából nem hiányzott semmi. Elfeledte a magányosságban eltöltött hosszú éveket és mikor később kis unokáját becézte, dédelgette, áldotta azt a napot, mely az ura elhidegült szívét a szent szabadság zászlója alatt felmelegítette hős fiuk iránt.

nem idegenkedik attól, hogy a tartalékosoknak egy fegyvergyakorlatot elengedjen. A keresztény-szocialista párt még most sem tett le arról a tervéről, hogy indítvány alakjában sürgetni fogja a Landwähr tisztikarának fizetésemelését és a legénység zsoldjának javítását még abban az esetben is, ha a delegációk erre az évre nem szavazzák meg a megfelelő összegű közös hadseregnek és noha a Landwähr-minisztérium jelenlegi vezetője nem helyesli az indítványt, mert ez ellentétben áll a Landwähr-törvénnyel.

A disszidensek érkekezlete. Az ellenzéki képviselők ma este a Bristol-szállóban érkekezletet tartottak, melyen megbeszéltek a megindított parlament-küzdelem további taktikáját. Foglalkoztak a többségi pártoknak azzal a türelmetlenségével, melylyel az ellenzéki képviselők szakszerű felszólalásait fogadják. Ezt a parlamentben is szóvá fogják tenni. Az érkekezlet foglalkozott azután a Barabás Béla által felvetett eszmével, hogy a 67 és 48 jelszavakat meg kell szüntetni. Ezt a függetlenségi és 48-as eszmék lejárására irányuló tervnek tartják, melyet nem engednek diadalmaskodni. Végül megbeszéltek a kisemberek érdekében indítandó akciókat.

Nyilatkozat. Gróf Batthyány Tivadar a következő nyilatkozat közzétételére kérte fel lapunkat: „Minthogy az állami altisztek és szolgák küldöttsége előtt tett nyilatkozatomról, bizonyára félreértés folytán, téves értesítések adtak közre, kötelességemnek tartom minden félreértés elkerülése végett kijelenteni, hogy én azon küldöttség előtt a kormány nevében semmiféle nyilatkozatot nem tettem, hanem mint saját nézetemet és tanácsomat ajánlottam a küldöttség tagjainak, hogy ha bár állandóan szorgalmazandónak tartom az állami tisztviselők szegedi kongresszusának a tisztviselők, nyugdíjasok, altisztek és szolgákra vonatkozó összes kérelmét, mégis azt ajánlom, hogy én idő szerint a főszűrt a lakáspénzek felemelésére, a családi pótlékok meghonosítására, a nyugdíjtörvény módosítására és a szolgálati pragmatika sürgős törvénybeiktatására helyezze. Gróf Batthyány Tivadar.”

Küldöttség a képviselőházban. Hódmezővásárhely város küldöttsége tisztelgett ma délelőtt a képviselőházban Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszternél és gróf Andrássy Gyula belügyminiszter. Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter előtt Juhász Mihály polgármester tolmácsolta a küldöttség kérelmét, amely abból állott, hogy a kormány a forgalomnak már nem megfelelő személypályaudvar kibővítését engedélyezze. Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter válaszában kijelentette, hogy a kormány legközelebb mintegy kétszáz tízmillió beruházásról szóló törvényjavaslatot szándékozik a képviselőház elé terjeszteni a legsürgősebb vasúti szükségletek fedezésére. Meg fogja vizsgáltatni a hódmezővásárhelyi pályaudvar ügyét és a maga részéről már most is ígéretet tesz, hogy a lehetőség szerint és a sürgősségnek megfelelően fog ebből az összegből a hódmezővásárhelyi pályaudvar szükségleteire juttatni. A küldöttség ezután gróf Andrássy Gyula belügyminiszternél tisztelgett, akinél több, a belügyminisztériumban elintézés alatt levő ügy mielőbbi elintézését kérték. Többek közt a városi gyermekmenhelynek segítését, a litesítendő tüdőbajos szanatorium engedélyezését és az épülőfélben levő közbiztonsági ügyének elintézését kérték a belügyminisztertől. Gróf Andrássy Gyula válaszában kijelentette, hogy ezeket az ügyeket meg fogja vizsgálni és minden tőle telhetőt megtesz, hogy a város érdekeit kielégítse. A küldöttség a miniszterek választását lelkesen megéljelezte.

A bukovinai Hadikfalva községből járt ma küldöttség a képviselőházban, hogy kérvényt nyújtson be a községnek Magyarországra való visszatelepítése tárgyában. A kérvényt Barabás Béla orsz. képviselő vette át, aki röktön Justh Gyula, a képviselőház elnöke elé terjesztette.

A pénzügyi számvevőségi tisztviselők küldöttsége idős Madarász József orsz. képviselő vezetése alatt ma adta át memorandumukat Justh Gyula képviselőházi elnöknek. Szenessy Aladár számtanácsos, a megtartott országos kongresszus elnöke esetelte a pénzügyi számvevőségi tisztviselők nyomoruságos helyzetét és kérte a Ház elnökét, hogy a benyújtott memorandumot soron kívül mutassa be a Háznak és a kérvényi bizottság tagjaival egyértelműleg oda hason, hogy miként az adóhivatali tisztviselők memorandumát, soron kívül vegyék tárgyalás alá. Justh Gyula elnök biztosította a küldöttséget, hogy a képviselőház a legelőszöb jöndulattal viseltetik a számvevőségi tisztviselők iránt és ígérte, hogy rajta lesz, hogy a memorandummal a kérvényi bizottság azonnal foglalkozék és javaslatát mielőbb a Ház elé terjeszse.

A t. Házból.

I. Mindenkinnek egy tolmács.

Hiába kívántuk, hogy ne érkezzen meg, bizony mégis itt termett, a Házba belépett és az elnök mellé lekuporodott a tolmács, a tolmács, a tolmács. Ez a tolmács a horvátok közjogi vivmánya, foglalkozására nézve parlamenti gyorsíró, keletkezése tekintetében szerb, czime doktor juris. Megjött Bécsből, ahol delegációt stenoγράφált és azonnal felrendelték szentléleknek Justh Gyula mellé. A tolmács érkezését nyomban közltek Supiló Ferencz ő tekintélyességével, hogy most már beszélhet, ha akar. S igazán büszkék lehetünk rá, hogy parlamenti rendszerünk oszlopán az elnök mellett ha ott ül ama eszes fejű, elegáns fiatal ember, a tolmács, akkor tökéletesek vagyunk, ellenben máskülönbön Supilóval mg kell egyezni, hogy várjon, amíg megjön a tolmács. Kedélyes kabaret. Vidéki járásbíró-sági tárgyalások nem sokkal kedélyesebbek.

Supiló tehát beszélt horvátul és a tolmács sugott Justh Gyulának. A Ház tagjai meg a karzati hallgatók tárogatták a szájukat és Justh Gyula lenyelte, amit a tolmács sugott.

Hanem aztán megnyitlak a zsilipek és elkövetkezett a hosszú, beható, nem érdektelen, de ok nélkül való házszabályvita ama régi téma felől, hogy valjon szabad-e csak horvátul beszélni, amikor a törvényben az van, hogy horvátul is beszélhetnek. A vita újabb része, hogy köteles-e az elnökség horvát tolmácsról gondoskodni, tulajdonképpen elintézett ügy lett volna, mihelyt konstataztott, hogy sehol sincs szó tolmácsról és az egész intézkedés csak inczidentaliter jött létre, valamikor felveődött a gondolat, Justh Gyulának tetszett s minthogy volt a gyorsírók közt egy doktor, aki ért horvátul, hát odarendelte maga mellé.

Mintha csendes duruzsolást hallanánk a méhkas mellett, olyan volt ez a vita, néhány parlamenti beszédnek a czitálásával, évszámoknak az emlegetésével, régi emberek véleményének a magyarázásával, Mondhatnók, hogy unalmas vita volt.

Egyszerre azonban megváltozott a szín. A folyosóról párosával léptek be az emberek. Nagy György egy szőrös maimot hozott magával. Lengyel Zoltán egy hórihorgas legényt, akinek a bajusza lefelé lógott s a Günther téntartójába ért. Farkasházy Zsigmonddal egy sárga napraforgó virágos athléta jött be vigyorgva, mutogatván széles lapátfogait. Az öreg Szappanos István egy mosdatlan ráczot hozott, aki narancsot evett héjastul. Báró Thoroczky Viktor egy himlőhelyes, liliputi kicsinységű alakkal jött s ennek a szájában hosszú virzsínia volt. Eképpen érkeztek a többiek is, Bozóky Árpádót pláne egy piros czondrás, két méter széles csipőjű, nagy fülbevalós némbér vezette.

A különös bevonulás láttára Justh Gyulának az ajkán elhalt a szó. Egy fél óráig tartott, amíg magához tért, de ez a fél óra egy örökkévalóságnak tetszett. A horvátok úgy kacagtak, hogy letörött alattuk a pad. A karzaton az asszonyok sikoltottak. Leszkay Gyula a mentőkért telefonált.

Mi történt, az ég szerelmére, mi történt?

Justh Gyula nagyot rázott a csengetyűn... s a látomány elmúlt.

A jelenetek mindössze csak azt szemléltették, hogy milyen állapot keletkeznék abból, ha a képviselőház nem a törvények szerint igazodna, hanem esetről-esetre ötletek szerint honosítana meg szokásokat. Vagyis, amint Polónyi említette, ha az elnök mellett ülhet egy tolmács, aki csak az elnököt értesíti róla, hogy mit beszélnek a horvátok, de a Ház többi tagjai előtt titok ma-

rad, akkor ugyanolyan czimen, mint az elnök, valamennyi képviselő kívánhatja, hogy neki is legyen egy-egy tolmácsa.

Az efelől való vitatkozás obstrukciós színezetűnek látszik. De ha a magyarok megkötik magukat, annyi joggal, mint a horvátok a tolmácsot és a horvát gyorsírókat, elérhetik, hogy mindenki elhozhatja magával a saját külön tolmácsát.

Nem lehetetlen, hogy eképpen fel fog lendülni a tolmács-iparban a kereslet és kínálat s már szinte látjuk a lapokban a különböző hirdetések:

Előkelő képviselő keres jó horvát tolmácsot. Jogvégeztet egyének, kik parlamenti beszédek készítéséhez is értenek, előnyben részesülnek.

Minthogy pedig a nőket nem lehet kizárni az ilyen foglalkozási körből, egy másik hirdetés így hangzik:

Fiatal hölgy ajánlkozik vagyonos országgyűlési képviselő mellé parlamenti tolmácsnak. Mellékesen szépen zongorázik, a házi teendőkből is jártas. Az illetőnek intim barátnője lenne. Jelige: „Hasznost a kelle-messel.“

Az a piros czondrás asszony tán ebből a kategóriából való volt.

Egyelőre idáig még sem jutottunk. De amikor aztán a házszabályrevízió lényegéről és hatásairól folyt a vita, egynéhány képviselőnek ugyancsak fájt a feje.

Tolmács kellene nekik néha még a magyar beszédhez is.

II. Itt van a technika.

Déli egy óráig valahogy eltelt az idő a Bánffy által mondott beszéddel, melyben megmagyarázta körülményei tekintetében elfoglalt amaz álláspont lényegileg megnyilvánult szempontját, mely előtte a horvátok iránt szükségesnek látszott lenni. Erre a nyilatkozatra Lukács László csak annyit mondott, hogy:

— Általam majd magyarul beszéltetni fog.

De benyújtotta báró Bánffy azt az indítványt is, amelyet régebben a Tisza-féle házszabályrevízióval szemben az akkori ellenzék vezetői fogalmaztak. Hogy ő ezt most is megszávazza, míg akik hatalomra jutottak már, nem fogadják el.

Mégis csak egyóra volt s ekkor, hogy többet ne kelljen pocskolni a szónokokból, hát az ellenzék tagjai egyszerűen rátértek a jó öreg elpusztíthatatlan technikai obstrukcióra, amelyet magyarul „Hadd pukkadjanak!“ jelszóval gutaütésnek is lehetne nevezni. A technikai obstrukció ezen első felvonása abból állott, hogy huszonhárom képviselő, vegyesen disszidens és demokrata, zárt ülést kért.

A házszabályokban az van, hogy ha husz nál több képviselő kéri, akkor muszáj megengedni. Elrendelik, hogy a publikum menjen ki, még a gyorsírók sem maradhatnak benne, még a teremőrök sem, úgy, hogy a képviselők aztán egészen bizalmas együttlétben, maguk között pirulás nélkül beszélhetnek, amit akarnak, akár szalmát csépelhetnek, akár a löcsei kalendáriumból mondhatnak vicceket.

A mai zárt ülés témája például ez a kérdés volt:

— Van-e szükség zárt ülésre?

A karzati szép asszonyok persze másképpen képzelték. Azt hitték, hogy ott benn olyan pikáns dolgokról tárgyalnak, aminő az orfeumokban is csak a szeparékban látható és hallható. Emiatt tán néhányan boszankodtak is, hogy nem lehetnek a karzaton.

El kell tehát mondani, hogy a zárt ülésben

csak azt feszegették, amit nyíltan nem birtak volna tenni, hogy tudniillik, ha már van zárt ülés, lehet-e zárt ülés.

Egyik szó a másikat követte s egyik szónok után felemelkedett a másik. Csak változatosság kedvéért tették meg, hogy ugyanazokról a házszabályokról, amelyekről az imént a nyilvánosság előtt disputáltak, ugyanazokról az elméletekről kezdtek vitatkozni a zárt ülésen is.

Szerencsésen eljutottak eképpen háromnegyed két órakor odáig, hogy az elnök kihirdette:

— Zárt ülés tartására nincs ok.

Ez a technikai obstrukció mulatságos része. Háromnegyed óráig tartani zárt ülést s akkor azt mondani, hogy nem kell zárt ülés.

Persze, hogy nem kell. Mert a zárt ülés csak arra való, hogy elteljen az idő háromnegyed két óráig, amikor már a nyilvános ülést is be kell zárni. És ha háromnegyed két óra van, akkor már nincs értelme tovább zárt ülésen tanácskozni afelől, hogy valjon legyen-e zárt ülés.

Zárt ülés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, március 6.

Minden valamirevaló obstrukció fokmérője, tud-e zárt ülést kívágni? A házszabálymódosítás ellen megindult obstrukció rendezői már tegnap kísérleteztek e próba-fok bekarcolásával, de a szükséges husz embert nem tudták előteremteni. Mi tegnap nem sikerült, sikerült ma. Az ülés második részére a zárt ülés diszkréciója borult rá.

Azt firtatták a zárt ülés homályában — persze az obstruktorok, kiknek szószólója Farkasházy Zsigmond volt — hogy lehetséges az, hogy az elnöki székben kétféle eljárás divik a horvátokkal szemben? Másképp kezeli a házszabályokat az elnök s másképpen az alelnökök. Aztán meg, mi van azzal az indítvánnyal, melyet Bánffy Dezső nyújtott be az imént a nyílt ülésen? Ezt a házszabálymódosító indítványt — magyarázta maga Bánffy Dezső — a Nemzeti Kaszinóban fogalmazták Tisza idejében és az volt a célja, hogy a házszabálymódosítás és a választói reform között junktimot teremtsen. Ezt most újból benyújtotta. Ugron Gábor főlöszlegesnek mondotta a zárt ülést, míg Polónyi Géza nagyon is szükségesnek találta és egy sereg kérdést kért tisztázni. A zürzavarba Andrassy Gyula hozott be némi világosságot. Intette a disszidenseket, óvakodjanak az obstrukció olyan eszközeitől, amelyeket most használnak. Bánffynak pedig azt felelte, hogy Tisza idején éppen Bánffy volt az, ki a permanens üléseket forszírozta. A belügyminiszter különben már Bánffy beszédje alatt egyszerű fejbőlintással czáfolt meg néhány valótlán állítást. Még Nagy György dörgött néhány percig és azután az obstrukció első zárt ülése mögött lehullott a függöny. Az obstruktorok ott voltak, ahol azelőtt. Azaz mégsem. A napirendhez megtakarítottak vagy két szónokot s azután bebonyozták, hogy belegázoltak ők is az obstrukció közepébe.

Az ülés első részében a horvát motívum dominált. Supiló Ferencz horvátul válaszolt a tegnap elhangzott megjegyzésekre. Polónyi Géza viszont a horvát tolmácsba kapaszkodott és azt kívánta, hogy ne alkalmazzanak ilyen tolmácsot. Ugron Gábor ennek éppen az ellenkezőjét vitatta. Justh Gyula elnök hosszasan választott a horvát tolmácsra vonatkozó és ezzel összefüggésben lévő kérdésekre. Kimutatta ennek az afférnek a genézisét, fejlődését és végre arra az eredményre jutott, hogy tolmács nélkül nem képzelhető el horvát beszéd a Házban, hacsak az elnök maga nem beszél horvátul. Polónyi Géza még okoskodott egy darabig s azután Bánffy

Dezső hozzáfoghatott a Nagy-féle indítvány ellen való beszédjéhez. Azon kezdte, hogy megtagadott minden közösséget Polónyival; de a disszidensekkel is. Helyesli mostani eljárásukat, de politikájukat nem akceptálhatja. A különböző lexek közül még a Dániel-lex tetszik neki legjobban és azt szívesebben szavazná meg, mint a Nagy-féle indítványt. Heves szemrehányással illette a koalíciót, azzal vádolván, hogy most ugyanolyan politikát követ, amilyent régebben elítélt. A választói jog reformját csak nemzeti alapon fogadhatja el, de még így is vannak skrupulusai. Vélekedése szerint, az általános választói jog lesüllyeszti a parlament színét. Beszéde végén benyújtotta azt a bizonyos indítványt, melyet a Nemzeti Kaszinóban redigáltak.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött délelőtt tíz órakor. —

Elnök: Justh Gyula.

Jegyzők: Hentz Károly és Rajsz Aladár.

Az elnök: Megnyitja az ülést.

A horvát szó.

Supiló Ferencz: Személyes megtámadás címén kér szót. Buza Barna és Polónyi Géza képviselők tegnapi beszédeikben az ő személyét is érintették és Buza úgy nyilatkozott, hogy a horvátokat az ördög, Polónyi pedig úgy, hogy Kossuth Ferencz nozza őket ide. A horvát képviselők nevében visszautasítja ezeket az állításokat. Őket a horvát nép szabad akarata hozta vissza, amely a lefolyt választásoknál is finnépelyes módon nyilvánult meg. A nép akarata és a tradíciók, az a küzdelem, melyet ez a nép Khuen és Rakodczay rendszere ellen folytatott és amelyet Rauch bán bandája ellen folytatott, az hozta őket ide és senki más.

Polónyi Géza a házszabályok helyes alkalmazásához kér szót. A Ház a múlt ülésszakban, ellenében az eddigi hosszas gyakorlattal, horvát tolmács alkalmazását határozta el. A horvátoknak csupán nyilatkozási joguk van. Tolmácsot soha a Ház nem alkalmazott. Beszédek harmincz éven át nem kerültek a naplóba. Supiló is beismerte, hogy nincs tolmács. A horvátul szólás joga őket jogfentartásképp, mint „ius dormiens“ illeti... (Helyeslés), de nem képezi horvátul való tanácskozás alapját...

Supiló Ferencz: Ez nem magyar országgyűlés most, hanem közös: magyar-horvát! (Zaj. Ellentmondások.)

Polónyi Géza: Különb is a Ház nem tudja, hogyan és mit tolmácsol a tolmács az elnököknek, noha a Háznak szuverén joga öröködni a házszabályok felett. A tolmácsnak tehát az egész Háznak kellene tolmácsolnia a horvát felszólalást. A tolmács jelenlegi alkalmazása ellentétben áll a harmincz éves gyakorlattal, a magyar-horvát kiegyezési törvény eddigi értelmezésével. Kérdés, akarunk-e szakítani az eddigi gyakorlattal?! (Felkiáltások: Nem!) Kéri, hogy a tolmács alkalmazása tekintetében a Ház tartsa meg az eddigi gyakorlatot, mert ha el akar térni a törvény eddigi értelmezésétől s azt a horvátok javára akarja értelmezni, ezt csak regnikoláris deputáció útján tehetné. (Helyeslés a disszidenseknél.)

Ugron Gábor: A Ház szóló indítványára határozta el a tolmács alkalmazását. A horvátoknak államjogilag éves felfogásuk van, amely a magyar alkotmánynyal ellenkezik. Ennek kifejezése pedig itt tilos, melyet az elnöknek kell ellenőrizni. A horvátok itt törvény szerint horvátul beszélhetnek... (Felkiáltások: Is!)... bár józan gondolkodás szerint meg kellene érteni magukat magyarul. Legtöbben a horvátok közül nem is tudnak magyarul. Ez az eddigi éra káros következménye. De annyit legalább meg kell tenni, hogy az ő beszédeiket az elnök ellenőrizhesse, nehogy beszédek rendreutastás nélkül maradjanak és jogorrást alkossanak. Az elnök sajtó hatáskörében elrendelheti a tolmács alkalmazását... (Farkasházy: A házszabályok nem intézkednek erről!) Aki itt házszabályról beszél, tanulja meg előbb! Nem kívánja a horvátok jogát kiterjeszteni, de addig fentartandónak tartja tolmács alkalmazását, míg hatásosabb ellenőrzési eszközünk nem lesz. (Helyeslés.)

Az elnök: Polónyi két téves állítását igazítja helyre. Szerinte a horvát beszédek nem kerültek a naplóba. Ez nem felel meg a valóságnak. 1878-ban Gyurgyovics horvátul beszélt és beszéde bevétetett a naplóba. (Egy hang: Helyes! Felkiáltások: Nem helyes!) Régi időben a horvát képviselő maga adta át beszédét a gyorsíróknak, egyben utasított a naplóbíró-bizottság hasonló esetekben való eljárásra nézve véleményadásra. A bizottság azt javasolta, hogy a horvát beszédek horvátul és ma-

gyarul vétessenek a naplóba. A bizottsági jelentés tárgyalása során Beöthy Algernon egy horvát tolmács alkalmazását indítványozta s ezt Irányi Dániel is helyeselte. (Helyeslés a nemzetiségieknél.) Madarász József akkor újabb tárgyalásra kívánta utasítani a bizottságot. Ehhez a Ház is hozzájárult, de a bizottság nem tett semmit azután. (Derültség.) Polónyi másban is tévedett. Ugron is kifejtette, hogy ő kezdeményezte a tolmács alkalmazását s csak egy félév múlva javasolta az elnök Návay tolmács alkalmazását. A tolmács nem a horvátok, hanem a Ház érdekében alkalmaztatik. Miután ő horvátul beszélhetnek... (Egy hang: Is!) ha is, hát a horvátoktól függ, melyiket akarják használni! (Hosszas taps a horvátoknál és nemzetiségieknél.) Ha nincs tolmács, elérhetnek a tárgytól, szóval lehetlenné tehetik a tanácskozást. A Ház a tolmács alkalmazása ügyében hozott indítványát megmáshatja a rendes uton. A házszabályokhoz szólás címén határozatot kérni nem lehet. (Helyeslés.)

Polónyi Géza félreértett szavait igazítja helyre.

Az elnök: Polónyi szerint a tolmács incidenciatoler alkalmaztatott. Erre megjegyzi, hogy az elnöknek van incidenciatoler tolmács alkalmazását indítványozni. (Helyeslés.) Napirend szerint

A házszabálymódosítás.

Báró Bánffy Dezső: A horvátok országgyűlési magatartása a két év óta hibás irányba tért horvát politika eredménye. Hogy ez a politika helytelen volt, azt Kossuth Ferencz maga beismerte tegnap. A szólót Polónyihoz sem a multban, sem a jelenben, sem előre láthatóan a jövőben semmiféle kapcsolat nem fűzte s nem fogja fűzni. Ebben a kérdésben mégis egyetért vele. Ismétli, hogy Polónyival sem politikai, sem társadalmi összeköttetése nincs és hiszi, hogy nem is lesz, — mégis igazat ad neki abban, hogy a fumiel rezolúciónak nem ő volt a szerzője. A szóló ellenzte a rezolúcionistaival való tárgyalást, ugyszintén gróf Andrassy Gyula is; de azután a koalíció vezérlo-bizottsága még a Fiuméba való leutazást is elhatározta; szerencse, hogy ezt a nagy szerencsétlenséget az országgyűlésnek 1906 február 19-én történt fölmozgatása megakadályozta. Szükségesnek látszott lenni. (Élénk derültség.)

Lukács László: Általam magyarul beszéltem fog. (Derültség.)

Báró Bánffy Dezső: A koalíció politikája a horvátokkal szemben meghiusult. Hát Béccsel szemben győztünk? Utal Barabás tegnapi nyilatkozatára, hogy a közjogi jelszavakat félre kell tenni, s gazdasági alapon kell politikát csinálni. A szóló ezt már 1903-ban kimondotta s azóta mindig ezt hirdeti. Rátér a házszabálymódosításra. A Nagy Emil-féle indítványt nem fogadja el, mert ilyen kérdést incidenciatoler rendezni nem lehet. A szóló is volt 1897-ben és 1898-ban olyan helyzetben, mint amiben most a koalíció van. Akkor is beszéltek a revízióról, erről a belügy-miniszter is tud; de a szóló nem vállalkozott rá, mert nem bízott a sikerben. Hogy igaza volt, azt a lex-Dániel sorsa bizonyította. A Tisza-féle házszabály-revizió ellen ő szállt először sikra. De ha már választania kellene a lex-Nagy Emil, a lex-Andrassy s a lex-Dániel között, ez utóbbit választaná. (Zaj.) Am nem kényszerítő ok, hogy bármelyiket is elfogadja, nem is fogadja el, mert hiszen ő annak idején inkább otthagya állását, minthogy ezt az eszközt elővegye; pedig tehetné volna. Mostanában Menger erkölcsenát olvasgatja; ebből látja, hogy a hatalmi viszonyok változásával változtak az erkölcsök is.

Az urak most előveszik ugyanazt a házszabályt, amely ellen küzdöttek; akik közül harminczan-negyenven megzavarták a tanácskozás rendjét, most hazafiatlanoknak hirdetik a disszidenseket, akik a horvátokkal és a nemzetiségiekkel szavaznak. A szóló nem tartozik a disszidensekhez és nem is fog tartozni soha, politikai okok miatt, mert ő a nemzetiségiekkel soha egy uton járni nem fog; de mostani álláspontjukat mégis helyesli. Gróf Andrassy Gyula beszédére reflektál. A horvát kérdést nem lehet házszabálymódosítással megoldani. Ha a revízió arra szolgál, hogy a választási törvényt keresztülvigyük, ez incidenciatoleris ok, a mi a revíziót nem okolja meg. Emlékeztet arra, hogy Tisza kormányának utolsó idejében kidolgoztak egy házszabály-revizió tervet, amelyhez az ellenzék összes vezetői s főtágjai hozzájárultak; ez lett volna egy kormányváltkozás alapja és eszköze, amely gróf Andrassy Gyula nevével indult volna meg. A jelenlegi házszabály-revizióval hiába akarják a többség uralmát biztosítani, mert a Háznak a jövőben hosszabb ideig kompakt többsége nem lesz. A függetlenségi párt többsége nem természetes alakulás; nemzeti fölbuzdulás eredménye.

Az elnök: Kéri a szónokot, közeledjék a tárgyhöz.

Báró Bánffy Dezső: Szívesen eleget tesz az elnök kívánságának, ám akkor legyen szíves figyelmeztetni Buza Barnát, hogy folytonos közbeszólásával ne zavarja. (Felkiáltások: Helyre, helyre!)

Az elnök utasítja a képviselőket, hogy foglalják el helyüket.

Molnár Jenő közbeszól, mire az elnök rendreutastja.

Báró Bánffy Dezső: Kívánja az általános választói jogot, a nemzeti szempontok föntartásával; ezt

már 1902-ben hirdette, mielőtt Kristóffy ezt a kérdést homlokterbe tolt volna. De be kell ismernie, hogy az általános választói jog leszállítja a parlament színvonalát, amint Franciaországban történt, ahol egységes pártok nincsenek s a csoportok lehetlenné teszik az egységes, állandó kormányzást. Az általános választói jog esetén a vidéki érdekek annyira érvényesülni fog, hogy az állatorvos, a körjegyző és a csirkepórátor lesz a helyzet ura s ezek köréből fog vétetni az új Ház nagy többsége. A mai helyzetről szólva, azt mondja, hogy a válság napról-napra nő; az idők szomoruk s oly alakulás történhetik, amely egyenesen katasztrófa lesz az országra. Mikor minden elveszett, amiért a koalíció küzdött, a szóló nem kapható ahhoz, hogy még a nemzeti erőt is meggyengítse ezzel a házszabálymódosítással. De nem fogadhatja el az indítványt azért sem, mert a házszabályok illetén módosítása ellen, a vezérekkel együtt, ő is küzdött. Beterjeszti azt a házszabálymódosítást, melyben Tisza István idején gróf Andrassy Gyula vezetésével az ellenzék vezetői állapotok meg s ezt a módosítást ajánlja elfogadásra.

Az elnök az ülést öt perczre felfüggeszti.

Szünet után

Hencz Károly felolvassa báró Bánffy Dezső elindított indítványát.

Az elnök jelenti, hogy husznál több képviselő zárt ülést kért. Az ívet aláírták: Szappanos István, Schriffert József, Babocsay Sándor, Csépany Géza, Thorockay, Bánffy Dezső, Lipthay Sándor, Pilisy István, Lengyel Zoltán, Dániel László, Nagy György, Benedek János, Mezői Vilmos, Bródy Ernő, Hoffmann Ottó, Meinar Jenő, Szluha István, Bozók Árpád, Barta Ödön, Farkasházy Zsigmond, Leitner Adolf, Uray Miklós és Pető Sándor.

Felkiáltások: Hat nem függetlenségi közlülük!

Az elnök a zárt ülést elrendeli s az ülést tíz perczre felfüggeszti.

A zárt ülés.

Farkasházy Zsigmond megokolja, miért kérték a zárt ülést. Az egyik ok a házszabályok eltérő kezelési módja, amit az elnökök követnek. Így lehetetlen tanácskozásokat folytatni. Nincs egyértelműség a Ház elnökeiben, eklatáns példa erre a horvát nyelv ügye.

Az elnök: Az elnöki rendelkezéseket nem engedí vité tárgyává tenni.

Farkasházy Zsigmond: Zárt ülésben mindent szóvá lehet tenni.

Az elnök: Az elnökség a zárt ülésben is köteles a házszabályokhoz alkalmazkodni.

Farkasházy Zsigmond: Felszólítja az elnököket, nyilatkozzék, szolidárisok-e az elnökök a házszabályok kezelésében. A zárt ülés második oka Bánffynak ímént benyújtott indítványa. Tiszázni kell, azonos-e ez azzal a tervszettel, amelyet annak idején Andrassy terjesztett az ellenzék részéről Tisza elé?

Báró Bánffy Dezső: Indítványa bizottság műve, amely annak idején az ellenzék és Tisza közt a békét közvetítette. Ez a bizottság a Nemzeti Kaszinó egyik termében tartott ülésén foglalkozott azzal, hogyan lehetne munkaképesé tenni a Tisza-kormányt. Akkor merült föl ez az indítvány. Hogy szövegezője ki volt, azt nem tudja.

Polónyi Géza: Én és Andrassy! (Derültség. Andrassy tiltakozólag int.)

Báró Bánffy Dezső: Az indítvány szerint junktim lett volna a választási reform és a házszabály-revizió között. Tiszának menni kellett volna, hogy Andrassy foglalja el a helyét. (Andrassy újból tagadólag int.) Nem mondja, hogy ez formaszertí megállapodás volt, de föltétlenül így alakult volna, mert hiszen akkor a többségben levő szabadelvűpárt élére sem Kossuth, sem Apponyi, sem ő nem állhatott volna. Tisza ekkor ezt a közvetítő indítványt a többségi elv alapján visszautasította. Fölmozgatta a Házat s az új választások aztán a mai helyzetet eredményezték.

Ugron Gábor: A disszidensek célja a zárt ülés nem más, mint hogy összevesztessék az elnököket. Ennek nem szabad föllülni. Nincs szükség zárt ülésre, ezért annak megszüntetését kéri.

Polónyi Géza: A házszabály célja az, hogy a kisebbséget védelmezze. A tervezett revízió ezt lehetlenné teszi. Ezért ellenzi.

Rakovszky István: Mert már nem miniszter! (Derültség.)

Polónyi Géza: Régi barátaitól nem veszi zokon az ilyen közbeszólásokat. Kéri, hogy fogják-e részletesen is tárgyalni Nagy Emil indítványát? Ha egy szakaszban és csak általánosságban tárgyalják, ez megsértése a házszabályoknak. Ez ellen a nemzet közvéleményét is sorompóba hívják. A közös ügyeket ki kell venni a revízió alól. Nem elég, hogy a katonai kérdéseket kikapcsolták, mert hisz a katonai költségek fedezete be van állítva az általános költségvetésben s azzal együtt keresztül hajtható. Megnyugtatóst kér ezekről.

Gróf Andrassy Gyula: Nem fogja azt az örömet okozni Polónyinak, hogy belemenjen a részletes tárgyalásba. A zárt ülés nem arra való, hogy érdemben tárgyaljunk és fogas kérdéseket tegyünk föl.

A Ház fog határozni, hogy miként tárgyalja a javaslat részleteit. Ma előre kielégíteni Polónyi kíváncsiságát nem lehet. Itt most az érveket nem fogja czáfolni, mert nem akarja az obstrukciót elősegíteni. Ennek a zárt ülésnek nincs más célja, mint a technikai obstrukció. (Nagy zaj. Helyeslés és taps.) Nem történt semmi, ami miatt a karzatokat ki kellett volna üríteni és zárt ülést kellene tartani. Ez az első lépés a legesunyább obstrukcióra. Gondolják meg, mielőtt egy törpe kisebbség szembe szálljon a Ház nagy többségével. Alig hiszi, hogy a nemzetre való appellálás reájuk üdvös lenne. Nem hiszi, hogy a nemzet vezéreket cseréljen, Apponyi és Kossuth helyett Lengyelt és Farkasházyt. (Általános derülttség és taps.) Helyreigazítja Bánffy szavait. Akkor nem arról volt szó, hogy szóló üljön Tisza helyébe, mert a szabadelvű párt kebeléből való kormányról volt szó, pedig szóló akkor már nem volt tagja a szabadelvű pártnak. Bánffy akkor tovább ment, mint most, mert a permanens ülésekre akarta kapacitálni az ellenzékot (Nagy mozgás), csodálja, hogy most, amikor a többség kevesebbet akar, ezzel nem éri be. (Helyeslés és taps.) Kéri a zárt ülés berekesztését.

Nagy György szólni akar. Az alkotmánypárt és a néppárt zugva kiáltja:

— Eláll! Üljön le!

Nagy György: Hoitsy komédiának nevezte a zárt ülést. Ez ellen tiltakozik. A nemzet majd megmutatja, ki mellé sorakozik. Szól március 15-ről, amikor kimennek a nép közé, megkérdezni véleményét a kormány politikájáról. A horvátoknak semmi közük sincs a választási reformhoz; a nemzetiségiek 23 főnyi csapatától így félni nem kell. Míg a választási reform javaslatát be nem mutatják, semmiféle revíziót megengedhetőnek nem tart.

Az elnök itt a zárt ülést háromnegyed két órakor berekesztette.

Öt percz szünet után az elnök újból megnyitotta a nyilvános ülést. Megállapította a holnapi napirendet s az ülést délután két órakor berekesztette.

Vilmos császár és az angol flotta.

Budapest, március 6.

A „Times“ ma szenzációs hírt röpit világgá, mely alkalmas arra, hogy a német-angol viszonyt, mely a német császár londoni látogatása folytán barátságosabb lett, ismét elmergesítse. Arról van szó, hogy Vilmos császár levelet irt az admirális első lordjának, mely levélnek szövege alkalmas arra, hogy az angol tengerészeti ügyekért felelős minisztert befolyásolja.

Esetleg nagy események küszöbén állunk. Bár sok kétség fér hozzá, hogy Vilmos császár, kit okos diplomatának tartanak, ily dilettáns módon nyult volna bele egy olyan darázsészekbe, mint amilyen az angol flotta-politika. Mert Angliának ez a legérzékenyebb része, mit eléggé bizonyít az a nagy érdeklődés, melylyel a z egész nép kíséri a parlamentben most folyó tengerészeti vitát. Szinte bizonyos, hogy a „Times“ hire, akár igaz, akár nem, ismét ellenséges érzelmeket fog felébreszteni az angol népben Németország iránt.

A féltékenykedés, melylyel Angliában kísérik a német flotta feilestését, amugy is Damokles kardjaként csüng a két nemzet békéje fölött. Már most elképzelhető, hogy a megbotránkozásnak mekkora vihara fog végigzogni egész Nagy-Britannián, ha megtudják, hogy éppen az az uralkodó, ki versenyre mer kelni a „tenger urával“ — mint ahogy az angolok Nagy-Britanniát nevezni szeretik — beleavatkozik az ő legféltettebb ügyükbe.

Mindenesetre be kell várni a közelebbi részleteket, melyek igazolni fogják, hogy csakugyan fenforog-e a beavatkozás oly módon, mint ahogy azt a „Times“ publikálja.

A nagy feltűnést keltő teleplezésről a következő híreket kaptuk:

A Times katonai munkatársa ezt jelenti lapjának: Kötelességemnek tartom a szerkesztőséget meg-

kérni, hogy a közönség figyelmét oly ügyre terelje, amelynek rendkívül komoly jelentőségét senki sem vonhatja kétségbe. Tudomásomra jutott, hogy a német császár a brit és német flottapolitikáról levelet irt az angol admirális intőzőjének, Tweedmouth lordnak. Egész határozottsággal állítja, hogy ez a levél kísérlatszamba megy, hogy a német császár a tengerészetért felelős angol minisztert Németország érdekében befolyásolja. Ez a levél föltétlenül hiteles s a miniszter meg is felelt rá a német császárnak. Ily körülmények között és minthogy ez a dolog nyílt titok lett, valamint azért, mert ezt a levelet meggondolatlanul és szerencsétlenségre több más emberrel is közölték, azt bátorkodom sürgetni, hogy a német császár levelet az angol miniszter válaszával együtt haladéktalanul a parlament elé terjeszszék.

Katonai munkatársának ehhez a leveléhez a Times megjegyzi:

Katonai munkatársunknak ez az értesítése az egész országban nagy meglepetést és jogos fölháborodást fog kelteni. Abban a helyzetben vagyunk, hogy munkatársunk előadását minden tekintetben megerősíthetjük és mi is jelenthetjük, hogy a német császár a szóban forgó levelet nemrég megírta és nekünk is az a meggyőződésünk, hogy a német császárnak ez a levele nem más, mint annak megkísérlése, hogy a mi miniszterünket Németország érdekében befolyásolja. A Times azt kérdezi, hogy honnan veszi Vilmos császár azt a jogot, hogy a brit tengerészeti politikába beavatkozzék? A német császár az angol flotta tiszteleti admirális, de ha az ilyen tiszteleti méltóság egy külföldi uralkodónak jogot ad arra, hogy egy másik államnak a honvédelemért felelős miniszterét befolyásolja, akkor legfőbb ideje annak, hogy az ilyen tiszteleti méltóságokat megszüntessék. Ha Edvárd király a német hadügyminiszternek mert volna levelet írni, amelyben Németország honvédelmi ügyeibe beavatkozik, akkor bizonyára a legnagyobb fölháborodás kiáltása zuggott volna végig Németország egyik végétől a másikig. Ha eddig még kétséges lehetett volna a német flottaterjeszkedés jelentősége, akkor most, e kísérlés után, amelylyel a mi tengerészetünkért felelős miniszterünket Németország érdekében befolyásolni akarták, minden kétség megszűnt s egészen világos lett, hogy a német császárnak ezzel a levelével az volt a célja, hogy a mi tengeri fegyverkezésünket tulszárnyalja.

Lonból jelnti éjjel tudósítónk, hogy lord Tweedmouth a Central Newsban nyilatkozatot tesz közzé, hogy Vilmos császár levele tisztán személyes jellegű volt és a brit flotta költségvetési előirányzatáról még csak említést sem tett. Egy kiváló politikus e nyilatkozatra azt jegyzi meg, hogy a tengerészeti parancsnok czáfolata nem zárja ki azt a lehetőségét, hogy a német császár levelében szó volt a flottaépítésről. Lord Tweedmouth azonban további nyilatkozatokba nem bocsátkozik s az egész ügy különben a felsőház hétfői ülésén szóba fog kerülni.

Tweedmouth, az admirális lordja felhatalmazta a Reuter-ügynökséget annak a kijelentésére, hogy a német császárnak hozzá intézett levele tisztán magánjellegű közleményeket tartalmaz, amelyek nem az admirális lordjának szólnak és nincsenek összefüggésben az angol flottával. Tweedmouth lord titkára kijelentette, hogy jövő hétfőn az ügyről nyilatkozat fog tétetni a lordok házában. Ezen időpontig az említett levelezés nem fog közzététetni.

Annak a levélnek tartalmáról, amelyet Vilmos császár Tweedmouth lordnak irt, a Neue Freie Presse tudósítója illetékes részről a következő értesítéseket szerezte: Vilmos császár a kérdéses levélben csakis arra szoritkozott, hogy a német flottáról elterjedt téves híreket helyreigazítsa s erre a helyreigazításra kétségtelenül joga volt ugvis, mint a német flotta legfőbb parancsnoka, ugy is, mint tengerészeti kérdésekben elismert nagy szakértőnek.

A párisi német nagykövetséghez közel álló körökben tagadják, hogy Vilmos császár levelének olyan szenzációs tartalma és jellege lett volna, mint aminőt a Times tulajdonit annak. Ezzel szemben a Tempsnek Londonból a következőket táviratozzák: A Times katonai munkatársa, Repington nyugalmazott katonatiszt, Angliában kiváló szakértő híreben áll. Értesüléseink hitelességét minden czáfolat

ellenében fentartja és gyűlti a megdönthetetlen bizonyítékokat arra az esetre, ha a császár levelét a parlamentben interpelláció tárgyává teszik. A császár egy-két hét előtt irta a kérdéses levelet, amelynek tartalmáról a kormány a felsőház hétfői ülésén nyilatkozni fog.

Berlinben a mai estilapok semmi autentikusat nem közölnek a császár levelének tartalmáról, viszont nem tartják kizártnak, hogy a császár tényleg irt levelet az angol tengerészeti miniszternek, de azt hiszik, hogy a levél tartalma ártatlan és a Times Németország iránt ellenséges indulatból ferdítette el.

A Vossische Zeitung sürgeti a császár levelének nyilvánosságra hozatalát.

A Berliner Tageblatt hangoztatja, hogy a császárnak ismeretes impulsivitása ellenére is hihetetlen és képzelhetetlen, hogy Vilmos császár egy angol minisztert Németország érdekében befolyásolni akart volna. Nem helyes dolog politikai ügyeket a felelős miniszterek feje fölött és tudtán kívül intézni. Az idézett lap emlékeztet a német sajtónak ismeretes állásfoglalására abban a két esetben, amikor a császár levelet irt Goluchovskinak, majd Krüger elnöknek s most is arra int, hogy be kell várni az illetékes fölvilágosítást.

A Lokalanzeiger szerint Vilmos császár április 10—15-ike között Velenczében fog találkozni Viktor Emanuel királyal s enek a találkozásnak tisztán magánjellege lesz. Nem mint államfő fog hivatalos látogatást tenni a német császár az olasz királynál s nem szövetségesként utazik Olaszországba, hanem a barát fogja meglátogatni személyes barátját.

Szalonicból táviratozzák a Lokalanzeigernek, hogy a szultán parancsára Rami pasa főhadsegéd Janinába (Albánia) utazik, üdvözlendő török területen Vilmos császárt a szultán nevében és elkísérni a német császárt, ha esetleg Albániában vadászni kívánna.

Londonban a mai ülés végén Asquit pénzügyminiszter a következő nyilatkozatot tette: Tweedmouth, az admirális első lordja ez év február 18-án tényleg levelet kapott Vilmos császártól, amely levél egészen személyes és privát természetű volt. A lord válasza szintén magánjellegű és kevésbbé formális volt. Sem a levélről, sem a válaszról a kormány nem tudott és arról nem is történt jelentés. Tekintettel a felmerült különböző feltevésekre, meg kell jegyeznem, hogy a kormány már a levél megérkezése előtt döntött az ez évi tengerészeti költségvetés ügyében. (Helyeslés.)

E nyilatkozat kapcsán a Reuter-ügynökség a következőket jelenti: Londonban ma nagy feltűnést keltett a Times katonai levelezőjének azon közleménye, amely szerint Vilmos császár Tweedmouthhoz, az admirális első lordjához levelet intézett az angol és német tengerészeti politika dolgában, amelylyel azt a célt tartotta szem előtt, hogy a tengerészeti költségvetésért felelős minisztert Németország érdekében befolyásolja. A konzervatív lapok a császár levelének és Tweedmouth válaszának közzétételét kívánják, egyben pedig tiltakoznak az ezen ügyben folytatott titkos levelezés ellen, amikor a császárnak rendelkezésére állt a hivatalos ut.

KÜLFÖLD.

A spanyol király utazása. Alfonso király barcelonai utazásának napját e hónap 10-ére állapították meg. A vasutársaság azonban még nem kapott erre vonatkozólag semmiféle utasítást.

A német birodalmi gyűlés. A belügyi hivatal költségvetésének tárgyalása folyamán Hoch (szociáldemokrata) kijelenti, hogy a rokkantbiztosítási intézmény igazgatásában munkásellenes szellem nyilvánult. Bethman-Hollweg államtitkár azt válaszolja, hogy a szociáldemokrata munkásság a kormány minden tényében munkásellenes tendenciát lát. Egy korábbi felszólalásra reflektálva, kijelenti az államtitkár, hogy az az intézkedés, mely szerint a szegények támogatása bizonyos jogoknak, főleg a választójognak elvesztésével van összekötve, nem egyeztethető többé össze a mai viszonyokkal, amiért is a

fennálló törvényes határozmányok revízióját is megfontolás tárgyává kell tenni.

A portugál válság. A „Kölnische Zeitung“-nak jelentik Lisszabonból, hogy Alpoin, aki már hetekkel ezelőtt azt üzentte a királynénak, hogy az esetben, ha az összes politikai bűnösöknek amnesztiát adnak, kész kezeséget vállalni aziránt, hogy a merényletek a királyi család tagjai ellen nem fognak megismétlődni, most kijelenti, hogy csak két feltétel alatt hajlandó arra, hogy a monarchia elleni harcához ne csatlakozzék és pedig, ha az alkotmányt alaposan megreformálják és a civillistát leszállítják. Portugália lakosságát véve tekintetbe, a portugál dinasztia kerül legtovább az országnak a többi európai dinasztia között. Az eddigi alkotmány pedig túléltte magát és alapos reformra van szükség, ha a monarchia fenn akarja magát tartani.

Fallières Pétervári. Pétervári diplomáciai körökben nagy határozottsággal beszélnek róla, hogy Fallières elnök legközelebb Pétervárra fog jönni. Azt is tudni vélik, hogy a francia köztársaság elnökét Pichon külügyminiszter is el fogja kísélni Pétervárra. E hír szerint Fallières, aki törhetetlen híve az Oroszországgal való szövetségnek, Clemenceau miniszterelnökkel szemben erősen védelmezte a pétervári ut eszméjét, mert a miniszterelnök rokonszenve inkább Anglia felé hajlik.

A Novoje Vremja mai száma közli, hogy Edvárd királynak és Fallières elnöknek találkozásán kívül el van határozva, hogy a francia köztársaság elnöke legközelebb meglátogatja a pétervári udvart s az a látogatás, amelyre Fallières Pichon külügyminisztert is magával viszi, nagyjelentőségű a francia-orosz szövetség új erőre ébredésének szempontjából. Fallières barátja az orosz szövetségnek s így érthető, ha Clemenceauval, aki viszont Anglia felé huz, a pétervári találkozás miatt véleményeltérése volt. Clemenceau, miként Combes is, súlyos tehernek tartja az orosz szövetséget.

Clemenceau miniszterelnök és Pichon külügyminiszter ma Edvárd angol királynál voltak dezsőnén.

Marokkó. Cambon francia nagykövet a német kormányt meggyőzte, hogy nyújtott át, amely hivatalosan tesz jelentést a Marokkóba elrendelt csapatzállításokról. A jegyzéket illetékes helyen kedvezően fogadták.

A Norddeutsche Allgemeine Zeitung a marokkói kérdéssel a következőket írja: A francia nagykövet a német kormányt is bejelentette újabb erősítéseknek Kazablankába való küldését. A bejelentés alkalomával a külügyi hivatal Cambon nagykövettel szemben kifejezést adott abbéli várakozásának, hogy tekintettel lesznek arra, hogy a Marokkóban fogantatott eddigi katonai intézkedések által tetemesen károsított német kereskedelmi érdek további érzékeny károsodást ne szenvedjenek. A nagykövet kormányának nevében megfelelő ígéretet tett.

Combes tervel. Párisból jelentik, hogy Combes volt miniszterelnök erősen mozgóldik a háttérben és szervezi pártját, Clemenceau megbuktatására, sőt azt beszélik, hogy már kész miniszteri listája is van. Eszerint az egyes tárczákat a következőképpen osztotta ki: Hadügy: Godard tábornok; külügy: Constant d'Estournelles; tengerészet: Monis; pénzügy: René Renault; igazságügy: Puech; közoktatás: Massé; közmunkák: Gauthier; kereskedelem: Delpeche; földmívelés: Leydet; gyarmatügy: Saint-Germain. Combes személye azonban a képviselők nagy része előtt olyan ellenszenves, hogy terve egyhamar alig fog megvalósulni. Több politikus ugyanis úgy nyilatkozott, hogy csupán azért fog Clemenceau mellett szavazni, nehogy Combes visszatérhessen.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Bács vármegye közigazgatási bizottsága mai ülésében Faragó János tanfelügyelő bejelentette, hogy a népiskolák közül az ópalánkai, kuczorai és dunagyalosi ágostai evangélikus, a kuczorai református, a kuczorai görög katolikus, a szenttamási, tarjai, bácsföldvári, ópalánkai és urszentiványi görög keleti szerb tannyelvű felekezeti népiskoláknál a magyar nyelv tanítási eredménye a törvényes követelményeknek nem felel meg. Az iskolák vezetőségei ellen

a tanfelügyelőség meg fogja tenni a kellő megtorló intézkedéseket.

A lipői magyarság. Lipótszentmiklósról jelentik a Magyar Tudósítónak: A lipői magyar egyesület és a lipői magyar társaság tegnap közgyűlésükön kimondották egyesülésüket. A magyarság e tömörülése vármegyészerte nagy örömet keltett, mert széttagolásuk eddig gátolta a pánszlávizmus elleni egységes küzdelmet. Az egyesülés Palugyay Móricz főispán érdeme.

Ujvidék rendőrkapitánysága a második kéményseprési munkakerület betöltésére pályázatot hirdet. A kellően felszerelt kérvények, melyekhez a folyamodó erkölcsi, valamint eddigi foglalkozását igazoló bizonyítványt köteles csatolni, legkésőbb április elsején déli 12 óráig nyújtandók be Ujvidék rendőrkapitányságához, mint elsőfoku iparhatóságához.

Mozgó képek.

Szinésztérfa.

A Nemzeti Színház udvara és öltözői rendes körülmények közt nem tanyái a pajkos jókedvnek. Az ország első műintézetének állami előadótisztviselői komoly és megfontolt emberek, akik pontosan elmondják szerepeiket, de ezenkívül csak igen keveset és egész komolyan beszélnek.

A napokban mégis kacagás verte föl a csöndes hajlékot. A tréfa szerzője Rózsahegyi Kálmán, aki az operettszínpadról vitt sok vidámságot a Nemzeti Színházba és néha meg-megreszkíroz egy-egy csinyt.

A vidám színésznek nemrégiben felfirta a festék az arcát. Ártatlan vörös foltok keletkeztek, amelyek rendszeren két-három nap alatt meggyógyulnak s nem igényelnek különösebb kezelést. A színháznál más-kor nem is hederítettek a muló bajra, de most, hogy a kitűnő tíusz grasszál, az ijedősebbek félve kímelték Rózsahegyi arcát. Különösen Faludi Antal vizsgálta aggódva a vörös foltokat és örvendezett, amikor látta, hogy a betegség mulóban van.

Egy este az öltözőben a fény felé fordította Rózsahegyi arcát és így szólt:

— Nagyon szépen gyógyulsz, Kálmán.
— Dehogyan gyógyulok — fülentette Rózsahegyi — sőt nagyon kutyául érzem magamat. Lázam van, a fülem zug . . .

— Szegény fiú — ijedezett Faludi — csak nincs komoly bajod.

— Ugyan ne aggódj — felelte Rózsahegyi és kezével, amelylyel egy percczel azelőtt vörös arcát tapogatta, kedveskedve végigsimított Faludi arcán. A megczírogatott színész, aki meglehetősen aggályoskodó ember, úgy ugrott föl, mint akit vipera csipett meg.

— Megörültél — kiabálta — teljesen megörültél? Most inficiáltál engem is.

Ezzel nekiállt és a zsebkezdőjével kezdte dörögni arcát. Mialatt így küzd a bacillusok ellen, belép Mátraai, a rendező, aki szintén összeesküvő volt és haragosan motyogta:

— Nem járja, hogy ez a Rózsahegyi ilyen bajjal bejár a színházba. Ezzel a ragadós betegséggel legalább is otthon kellene maradni. Nagyon helytelen az ilyen vigyázatlanság . . .

Faludi a beszéd hatása alatt most már spirituszos rongyokkal dolgozott mind a két orcáján és káromkodott, mint a jégeső. Rózsahegyi meg úgy ült a széken, mint egy haldokló. Megkezdtek az előadást, Faludi a színpadra lép, egyszerre csak hozzásiert Kovács Mihály:

— Az Istenért, mi bajod? Szemeid úgy csillognak, mintha lázad volna.

— Nincs semmi bajom — hebegte a szegény — csak az arcom visket rettenetesen.

Az első felvonás után Faludival már nem lehetett bírni, rohant a színházi orvoshoz, Irsai tanárhoz:

— Kérem, tanár ur, mi baja ennek a Rózsahegyi fiúnak?

Az orvos homloka ránczokba szökött. Nagyon komolyan nézett maga elé s csak annyit mondott:

— Nem lehet azt tudni. Ha jól sejttem, komoly a baja.

Rohant erre Faludi és meg sem állt hazáig. Az

összeesküvők kacagva néztek utána és egy óráig mulva már el is felejtették a tréfát. Csak másnap jutott eszükbe, amikor Faludi nem jelent meg a próbán. Tanakodtak, hogy hol lehet, amikor hirtelen a próba vége felé beállított a derék színész. Föl volt kötve az arca, mint akinek a foga fáj és a vatta mögött dörmögött valami köszönésfélt.

— Hol jártál, Tóni? — kérdezték a kollégák.

— Az ördög vigyen el benneteket — pattogott vissza a kérdező.

— Mégis, hol jártál?

— Bőrgyógyásznál — felelte elkéseredetten Faludi.

Harsány kacagás felelt erre a kijelentésre.

— És mit mondott a bőrgyógyász — nevette Mátraai.

— Azt, hogy adjak neki öt forintot és legyek nyugodt.

— No látod — szólt Rózsahegyi — légy nyugodt . . .

— Jó, jó, legyek nyugodt — dörmögött Faludi — de hogy legyek nyugodt, amikor a sok tapogatástól földagadt mind a két orcám és úgy fáj a fogam, hogy majd megőrülök. A fene egye meg az egész világot.

Ray.

TÁVIRATOK.

Diplomáciai változás.

Konstantinápoly, márczius 6. Jelentettük már, hogy Kiamil bey bucaresti török főkonzult Budapestre fogják áthelyezni. Ma kiderül, hogy csak oly értelmű irádé adatott ki, amely elrendeli ezen áthelyezésnek szentesítés céljából legfelsőbb helyen való előterjesztését. Ujabb jelölteként emlegetik Assim bey bécsi követségi tanácsost és Ihsan bey constanzai főkonzult.

Bryan jelölése.

Omaha, márczius 6. Omaha város demokrata pártja tegnap Bryan elnökielöltsége mellett foglalt állást.

A küstendil-kumanovai vasúti csatlakozás.

Konstantinápoly, márczius 6. Cesov bolgár diplomáciai ügyvivő tegnap Szófiába utazott, bolgár állítás szerint magánügyben, más forrás szerint azért, hogy a küstendil-kumanovai vasúti csatlakozás kérdésében teendő lépésekre nézve információkat szerezzen be.

Japán és Khina konfliktusa.

Hongkong, márczius 6. A kvantungi alkirály elhatározta, hogy daczára a Pekingből érkezett ama parancsnak, hogy az ügyet barátságos módon intézze el, visszatartja a Katsumaru nevű japán hajót.

Macedón bandák üldözése.

Konstantinápoly, márczius 6. A főfelügyelő jelenti a polgári ügynököknek, hogy a bandák üldözésére hivatott külön dandár szervezése be van fejezve. A 12 zászlóaljból kiváló tisztek alatt 120, egyenként 28—30 emberből álló portyázó-csapatokat fognak képezni. A legénység válogatott és zsoldpótlékban részesül. Az 1906. évi bandaüldözési szabályzat kiegészítették. Különösen a rendőrség- és csendőrségnek a katonai csapatokkal való együttműködésére vonatkozó intézkedések mentek keresztül alapos változásokon. Miután az utóbbi időben Macedóniában ismét három kuczóoláht meggyilkoltak, a román követség lépéseket tett a portánál és intézkedéseket sürgetett.

A cyprusi érsekség.

Konstantinápoly, márczius 6. Msgr. Cyril, akit tegnapelőtt cyprusi érsekké választottak, táviratilag leköszönt. A görög képviselők tiltakoztak a választás eredménye ellen.

A német birodalmi bank.

Berlin, márczius 6. (Saját tudósítónktól.) A német birodalmi bank a ma közzétett üzleti jelentésben a többek között a következőket hangsúlyozza: Manapság, a villamosság korszakában a gazdasági krízisek sokkal gyorsabban mennek

végbe, sem mint eddigé. Az érték-piacz mai helyzetét mindenesetre úgy kell tekinteni, mint a kezdődő reconvalescentia jelentkezését. Oroszország és Japán alig várják a pénzpiacz viszonyainak rendes kerékvágásba jutását, hogy jelentékeny igényeket támasszanak. A német birodalom pénzpiacza lényegesen kezd erőre kapni és a német lakosság folytonos gyarapodása a német gazdasági életnek szakadatlanul megújuló erőbeli gyarapodást biztosít.

Közgazdasági táviratok.

Newyork.	márcz. 6.	márcz. 5.
Buza	locobuza 104 ⁷ / ₈	106 ³ / ₈
	májusra 106 ³ / ₈	106 ³ / ₈
	juliusra 101—	101 ¹ / ₂
	szeptemberre —	—
Tengeri	májusra 73—	72 ¹ / ₄
	juliusra 70 ⁷ / ₈	70 ¹ / ₂
Csikagó.		
Buza	májusra 98 ⁵ / ₈	93 ⁷ / ₈
	juliusra 93 ¹ / ₂	93 ⁷ / ₈
Tengeri	májusra 63 ³ / ₈	63 ¹ / ₂

New-York, márcz. 5. Gyapot New-Yorkban helyben 11.45 (11.55 tegnap), gyapot áprilisra 11.55 (11.67), gyapot júniusra 11.48 (11.60), gyapot New-Orleansban helyb 11¹/₂ (11⁵/₁₀), petroleum stand white New-Yorkban 8.75 (8.75), petroleum stand white Filadelfiában 8.70 (8.70), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, márcz. 5. (Zárlat.) Zsir májusra 7.72 (tegnap 7.50), zsír júliusra 7.95 (tegnap 7.75), szalonna short clear. 6.62 (tegnap 6.62), sertéshus májusra 12.30 (tegnap 12.92).

Tűzkatasztrófák.

— A meiningeni színházégés. — Uj részletek a collingwoodi iskola katasztrófájáról. —

Budapest, márczius 6.

A collingwoodi iskolaégésről érkező újabb jelentések háborzongató színeket szolgáltatnak a katasztrófa-hoz. Bizonyosnak látszik, hogy számos hanyagság és mulasztás történt. Másképpen ez a sok ártatlan gyermekélet megemésztő tűz nem ölthetett volna ekkora mérvet.

Ujabb részleteket kaptunk a meiningeni színházégésről is.

Értesüléseink itt következnek:

A collingwoodi katasztrófa.

Elsősorban a collingwoodi iskola könnyű és tűzveszélyes építkezésének tulajdonítják, hogy a katasztrófa olyan mérvet öltött. A tűz ellen biztos és eléggé tágas lépcsők hiánya és az a körülmény, hogy az ajtók befelé nyitlak, mi több, zárva voltak, nagyban fokozta a veszedelmet. Azok a gyermekek, kik a veszély perceiben az ablakokon ugráltak ki, részben csak könnyebb sérüléseket szenvedtek. Szakértők azt állítják, hogy a tüzet gyújtogatás okozta. Az iskola portása, amikor a rendőrség kihallgatta, azt vallotta, hogy a tüzelés után az összes ajtókat kinyitotta, de azután azokat mindazonáltal zárva találta. Letartóztatásokat is várnak arra az esetre, ha tényleg beigazolást nyer, hogy az iskolafelügyelőket mulasztás terheli.

Más forrás szerint a collingwoodi iskola leégése játszó gyermekek vigyázatlanságának a következménye. A szülők az iskola bejáratánál nyolcz láb magas gomolyban látták gyermekeiket elégni. Kezeikkel elérhették őket, kezét nyujthattak nekik, megfoghatták karjaikat, de nem huzhatták őket ki. Egy anya pedig tartotta leánya fején kezét, míg a leánya meghalt és kezét elégték. Sok holttest annyira megvan csonkítva, hogy szó sem lehet azonosságának a megállapításáról.

A legutolsó, Clevelandból érkezett hírek szerint a collingwoodi iskola égésénél meghalt gyermekek száma 171. Eddig 162 holttestet hoztak ki a romok alól, a többiek még a füstölgő romok alatt vannak. A katasztrófánál 47 gyermek sebesült meg és pedig a fele halálosan. Több, a katasztrófa által sújtott apa és anya megőrült. Egy anya, aki valamennyi gyermekét elvesztette, meg akarta magát ölni, de megmentették. Szivettépő jelenetek játszódtak le ama vasúti kocsik és boltok előtt, melyeket ideiglenesen halottas kamráknak rendeztek be. Itt a kétségbeesett szülők keresgélnek gyermekeiket az elszedett holttestek között és amikor a ruhák maradványai már némi bizonyosságot nyujtanak, itt egy jajveszékélő apa támoiyogva ráborul a holttestre, amott egy anya elájul. Lehetetlen leírni azt a nyomort és szenvedést, melyet ez a maga nemében pá-

ratlan katasztrófa előidézett. Az egész városban hallott csend, csak sírás és nyöszörgés hallatszik. Az üzletek zárva vannak vagy panganak az ürességtől. A lakások háromnegyed része üresen áll, mert az emberek az ideiglenes halottas kamrákhoz vagy a tűz színhelyére mentek. A hatóságok az összes áldozatokat egyenként fogják eltemettetni, hogy így legalább a munkanélkülieknek munkát futtassanak.

A meiningeni színház pusztulása.

A meiningeni udvari színház teljesen leégett. Csak a csupasz falak állanak még. Két órákor volt a színházban a próbának vége, míg egyegyed háromkor az épület már lángokban állt. Azt gyanítják, hogy a tűz a pinczében keletkezett, ahol a fűtőkészülék van. A kelleket és a ruhátár nagy részét megmentették, de ezek is megsérültek. Az értékes könyvtár legnagyobb része elégett. Öt órákor a tűz még nem volt lokalizálva.

Mintegy negyed kettőre járhatott az idő, amikor az udvari színház minden ablakán és ajtaján füst tödült ki. Este a Messinal menyasszonyt akarták adni és minden jegy elkelt. Mielőtt a tüzőltök a helyszínre érkeztek, az egész színház lángokban állt. A tűz az öltöző alatt keletkezett. Még mielőtt a tüzőltőség megérkezett, katonaság vonult ki és minden oldalról hozzáláttak az oltáshoz, ami azonban kevés sikerrel járt. A lángok rohamosan terjedtek és nem maradt más hátra, mint menteni, amit lehetett. Így sikerült a jelmezek legnagyobb részét biztonságba helyezni. A hangszereket és hangjegyeket is megmentették. A tűz iszonyatos gyorsasággal terjedt és a színház két szárnya recsegeve összeomlott. Éjjel a tűz még nem volt eloltva és a tüzőltőség még éjjel után is a füstölgő romok locsolásával foglalkozott.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Napár. Szombat, márczius 7. — Róm. kat.: A. Tamás. — Prot.: Ternó. — Görög-ország: Február 23. Polizárp. — Zsidó: Vend. 4. — A nap két óráig 6 óra 31 perczkor, nyugszik délután 5 óra 51 perczkor. — A hold két délelőtt 9 óra 8 perczkor, nyugszik éjjel 12 órákor.

A miniszterek nem fogadnak. — A Szabad Egyetem előadása este fél 7 órákor a központi Egyetemen. Előadó: dr. Marczali Henrik. — A Magyar Gyermektanulmányi Társaság közgyűlése este 6 órákor az Újvárosban. — Az Egyetértés Társaság jelmezes kalifó-estélye a Terézvárosi Kaszinóban. — A Nőtisztviselők Orsz. Egyesületének estélye a Royalban. — A Résztanárjelöltek és művésznövendékek táncestélye Esterházy-utca 4. — A Kereskedelmi Alkalmazottak Orsz. Egyesületének táncestélye Nagykörönd-utca 13. — A Merkur-asztaltársaság táncestélye Andrassy-ut 67. — A Nemzeti Tornacsapat verseny. — A Fészek jelmezbálja. — A Proletár Irók és Művészek Társaságának kabaré-estélye a Baross-téri Magyarországi-kávéházban. — A Gyógyszerész Ifjak Sportklubjának házi-versenye. — A Testvériség-dalkör jelmezes dalestélye. — A Ganz-gyári zenekar táncmulatsága a budai Vikadoban. — A Színházakadémia növendékeinek előadása a Nemzeti Színházban délután 3 órákor. — A Rákosi Sándor színházi előadása a Király-színházban. — Az Aquinói Szent Tamás Társaság közgyűlése délután 5 órákor Pappnövelde-utca 7. — A képviselőház bankbizottságának ülése. — A Magyar Zsidó Ifjak Egyesületének felolvasó ülése fél 8 órákor Bálvány-utca 2. — A IX. kerületi Jókony Nőegylet estélye Bakáts-tér 14. — A Joghallgatók Tudományos Egyesületének felolvasó ülése délután 6 órákor a központi Egyetemen. — Sorozás a Mária Terézia laktanyában. Sor alá kerülnek a 401-500-ig menő sorszámkok. — Szarvasmarhaárverés a Tattersalban. — Bosznay István gyűjt. kiállítása a Nemzeti Szalomban nyitva 9-6-ig. Belépődíj 1 korona. — Déry Kálmán kiállítása a Könyves Kálmán-műintézetben (Nagymező-utca 37-39.) nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Az Új Művészeti Szalon (Kecskeméti-utca 3.) nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — A Műhely kiállítása az Uránia Kéz-és-érem-szalomban nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — A Nemzeti Múzeum ásványtára nyitva 9-2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10-2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10-1-ig és 3-7-ig. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9-1-ig. — A Történelmi Képcsarnok zárva. — A Földtani Intézet Múzeuma zárva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchenyi-múzeum nyitva 10-12-ig. — Az Aquinói Múzeum nyitva egész nap. — A Techn. Iparmúzeum nyitva 9-1-ig. — A Réth György-múzeum nyitva 10-4-ig. — Az Erzsébet királyné emlékmúzeum nyitva 9-1-ig és 3-4-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9-1-ig. — Az Akadémia könyvtára nyitva 3-7-ig. — Az Egyetem könyvtára nyitva 9-12-ig. — A fővárosi könyvtár nyitva 9-12-ig. — A Kereskedelmi könyvtára nyitva 9-2-ig. — A pedagógiai könyvtár és tanszerkiállítás nyitva 3-6-ig.

— József főherceg Palermóban. József főherceg a ma este hat óra 50 perczkor indul gyorvonattal Fiuméba utazni. A főherceg a holnap napot Fiumében tölti, hol gróf Nákó Sándor királyi kormányzó fogadja és. kalauzolja. József főherceg holnap este a Carpathia hajón Palermóba utazik.

— Kidobták a vonatból. Amerikából visszatérőben hazafelé utazott Urza János budapesti iparos, Hannover és Berlin közt a vonaton Urza összevezett tárvaival, akik rövid szóváltás után kidobták a vonatból. A legényt súlyos sebével a hannoveri kórházba szállították, ahol most élet-halál közt lebeg.

— Nemesség-átruházás. A hivatalos lap mai számának jelentése szerint a király Alistáli Laky Imre székesfővárosi államrendőrségi felügyelő magyar

nemességét, Alistáli előnevét és címerét átruházza Vajda Elemér székesfővárosi államrendőrségi fogalmazó-gyakornokra, akit Laky örökre fogadott.

— Az anyaczárné útja. Az anyaczárné angliai utazásának politikai jelentőséget tulajdonítanak. III. Sándor csár özvegye tudvalevőleg buzgó harczosa a jelenlegi csár kül- és belpolitikájának. III. Sándor csár külpolitikája Németország izolálására és Oroszországnak a német birodalom ellenségeivel való szoros összefűzésére támaszkodott. Az orosz sovinizta nemzetiségi körökben most azt remélik, hogy az özvegy czárné hosszabb időre tervezett angliai tartózkodását fel fogja használni arra, hogy szorosabb kapcsolatot hozzon létre Anglia és Oroszország között. Az özvegy czárné angliai utazása már azért is feltűnő, mert csak tavaly nyáron volt legutóbb Angliában.

— A pápa Ferdinánd fejedelem házassága ellen. Rómából eredő hírforrások szerint a pápát nagyon felháborítja Ferdinánd bolgár fejedelem kettős esküvéje, minthogy már a katolikus esketéssel sem volt dolga a Vatikánnak, az erre következő protestáns esketés pedig homlokegyenest ellenkezik a Vatikán intenczióival. A pápa hír szerint megbízott egy bibornokot, azzal, hogy formális tiltakozást dolgozzon ki.

A Ceraer Zeitung írja: A Ferdinánd bolgár fejedelem és Reuss Eleonóra herczegnő házasságáról a külföldi sajtóban elterjedt ama teljesen légből kapott híresztelésekkel szemben, hogy Osterstein kastélyban csak evangélikus mise, nem pedig egyházi evangélikus esketés ment végbe, 4-én déli tizenkét órákor az összes egyházi előírások szigorú szem előtt tartásával teljes érvényű evangélikus egyházi esketés ment végbe. — Ferdinánd bolgár fejedelem és neje ma délelőtt a braunschweigi udvar látogatására érkeztek.

— Kitiintetések. A király Merlato Gyulának és Peterdi Istvánnak, az Adria tengerhajózási részvénytársaságnál alkalmazott hajóparancsnoknak, valamint Prossen Tamásnak, a magyar-horvát tengeri gőzhajózási részvénytársaságnál alkalmazott tengerészkapitánynak buzgó szolgálatuk elismerésül a koronás arany érdemkeresztet, Amaranó Jánosnak, az Adria tengerhajózási részvénytársaságnál alkalmazott főgépésznek pedig az arany érdemkeresztet adományozta.

— Szerb egyházi kongresszus. Karlócán a szerb egyházi kongresszusi választmány folytatólagos ülésében a nemzeti alapokból több százezer koronányi kölcsönöket szavazott meg, papi özvegyeknek és árváknak nyugdíjakat és segélyeket folyósított. A karlóczi szerb metropolitához tartozó összes egyházi vagyonnak tűzkár és elemi csapások elleni biztosítása tekintetében a Magyar Gazdák Biztosító Szövetkezetével megkötött szerződést megerősítette és életbepőltette. Egy feljelentés alapján a patriarchatus udvari gazdaszát, Szubotint állásától felfüggesztette és kolostorba internálta. A választmány holnap folytatja és valószínűleg be is fejezi tanácskozásait.

— Hajóhadunk útja. Az osztrák-magyar hajóhadosztály ma Máltából utra kelt Barczellonába. Drury tengernagy előzőleg az Erzherzog Karl fedélzetére ment bucsuzás végett. Az angol hajó legénységére a hajóhadosztály elindulásakor lelkes hurrakialtásokba törtek ki.

— Merénylet Häckel ellen. A National-Zeitung szerint a Häckel ellen tegnap elkövetett merényletnek melyről már adtunk hírt, klerikális diákok az értelmi szerzői. A világhírű tudós hónapok óta sűrűn kapja az anonyim fenyegető leveleket. Legutóbb február 16-án, hetvennegyedik születésnapján hozott számára a posta egy durva hangú névtelen levelet, amelynek írója tudatta vele, hogy halállal fog lakolni, miért tagadja a kinyilatkoztatás dogmáját és a római pápa csalhatatlanságát. A fenyegető levelek egy részét római katolikus egyetemi hallgatók írták, de akadt olyan levél is, amelynek írója orthodox evangélikus diák volt.

— Letartóztatott magyar kém. A „Corriera dela Sera” értesítése szerint Ponte di Legnóban tegnap letartóztatott egy Homolya István nevű magyar tisztet, aki állítólag topográfiai felvételeket készített arról a helyről, amelyen az olasz kormány várat akar készíteni. Homolyát Bresciába vitték.

Fabinyi Teofil temetése. Fabinyi Teofil, volt igazságügyminiszternek ma délután volt a temetése, a Deák-téri evangélikus templom csarnokából. A diszes ravatal, amelyet egészen elborítottak virággal, a templom hajójában volt fölállítva. A gyászszertartás délután három órakor kezdődött. A templomban nagy és előkelő közönség gyűlt egybe, sőt a templom környékét is nagy gyászoló sokaság lepte el. Ott voltak: az igazságügyminisztérium egész tisztikara Günther Antal igazságügyminiszter vezetésével, Wekerle Sándor miniszterelnök, báró Harkányi Frigyes, Csekonics Endre, báró Fejérváry Géza, Heinrich Gusztáv, gróf Karátsonyi Jenő, Szalay Imre, a Nemzeti Múzeum igazgatója, Berzeviczy Albert, az Akadémia elnöke, báró Prónay Dezső, a Kuria, itélőtábla és a különböző bíróságok tisztikara testületileg, a budapesti magyar és német nyelvű ev. egyház presbiteriuma és az egyházközösség tisztikarának tagjai teljes számban. A halottat Scholtz Gusztáv bányakerületi püspök bucsuztatta el igen szép beszéddel. Ezután a koporsót a hatlovas gyászokocsira tették és megindult a menet a Kerepesi-úti temetőbe, ahol a családi sírboltnál Horváth Sándor lelkész rövid imát mondott és a koporsót leeresztették a sírgödörbe.

Az Interparlamentáris konferencia magyar csoportja e hó 7-én, szombaton délután öt órakor, a képviselőházban ülést tart.

Hess generális szobra. Nyolcz év előtt fölvetődött az az eszme, hogy állítsanak szobrot Bécsben Hess egykori tábornagynak, a győzedelmes hadvezérnek. Bizottság alakult Bécsben s a vidéki városokban is nagy propagandát fejtett ki a gyűjtés érdekében, amely az évek során körülbelül százezer koronát eredményezett. De még allg kezdődött meg a gyűjtés, a bizottság, amelynek negyven tagja volt, három művészt felszólított tervpályázatra díjak kitűzése nélkül és a nyilvánosságnak ugyszólván teljes kizárásával. A bíráló-bizottságba művészt sem hívtak meg, csak úgy suba alatt megbízták Tuch József szobrászt a mű elkészítésével. Nyolcz év múltán néhány nap előtt véletlenül kipattant a titok, hogy Tuch József fura módon jutott a megbízáshoz. Kiderült ugyanis, hogy a szobrász a bizottság két elnökével, Schwarz Ferdinánddal és Tiegler Józseffel megalkudott 2—2000 korona provizióban s így jutott a megbízáshoz. Történt azonban, hogy a szobrász váltó-giróba jutott a szobor-bizottság két elnökével szemben, amint mondja, nem tényleg ki azelőtt, hogy a két elnöknek szivességből váltókat írjon alá. Tuch József megjárta, mert a két elnök a lejáratkor nem fizette ki a váltókat s így a szobrászt pörölték és zaklatták. Tuch József szorongatásában fogta magát és elmondott mindent a szobor-bizottság diszelnökének, aki erre összehívta a bizottságot s az ülésen a két elnök lemondott tisztéről. A bizottság nyilatkozatot tett közzé, hogy a kipattant affér semmiképpen sem érinti a szobor eszméjének megvalósulását, annál is kevésbé, mert a begyűlt összeg hiány nélkül meg van a takarékpénztárban és a szobor modellje sikerültnek mondható. A nyilatkozat szerint Hess tábornagyról szobrot 1909 május 19-én fogják leleplezni a nyugati vasútállomás körútján.

Nagykarolyak küldöttsége Kossuthnál. A nagykárolyi járás ötven tagú küldöttsége tisztelgett ma délután a függetlenségi pártkörben Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszternél. A küldöttséget báró Prónay Dezső főrendiházi tag vezette. Arra kérték a minisztert, hasson oda, hogy a nagykárolyi járás ne kapcsolassék a Jászberényben felállítandó törvényszékhez. Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter biztosította a küldöttséget arról, hogy az igazságügyminiszter előtt a legmelegebben fogja támogatni kérésüket. A küldöttség lelkesen megéljenzte a minisztert.

A kém. Newyork állam rendőrhatalósága letartóztatott egy Esser Vilmos nevű kölni származású német alattvalót, akire alaposan gyanakszanak, hogy egy kémkedő szövetkezetnek tagja. Esser meg akarta szerezni az amerikai új torpedók szerkezetének titkát, hogy a külföldi kormányoknak elárulhassa. A letartóztatott kémet, aki azelőtt a Bliss and Company torpedó-gyárban volt alkalmazva, ahol az amerikai tengerészeti kormány az új torpedókat készítteti, tegnap a torpedó-gyár helyiségében tetten érték, amint tervrajzokat másolt.

A tifusz. Tegnap megtört, hogy gróf Andrássy Gyula belügyminiszternél tanácskozás volt a kiütéses tifusz ügyében. A tanácskozáson a miniszteren és gróf Hadik János államtitkáron kívül résztvettek: a főváros részéről dr. Bárczy István polgármester, dr. Vaszilievits János alpolgármester és dr. Magyarevits Mladen tisztí főorvos, az államrendőrség részéről dr. Boda Dezső főkapitány, a belügyminisztérium közegészségügyi osztálya részéről dr. Raisz Gedeon miniszteri tanácsos és dr. Frank Ödön közegészségügyi felügyelő. Dr. Magyarevits Mladen tisztí főorvos beszámolt a fővárosban előfordult kiütéses tifusz esetekre vonatkozó tapasztalatairól és az eddig történt intézkedésekről. Elmondotta a tisztí főorvos, hogy a megbetegedések legnagyobb része az alföldi-utczia menhelyen és a köztemető-úti szükségbarakkokban fordult elő. A betegek, kiknek száma jelenleg 64, a székesfővárosi Szt. Gellért-kórházban vannak ápolás alatt. Az eddigi halálozások száma 9. A betegek ugyszólván kivétel nélkül a főváros lakosságának ama rétegéből valók, ahol a zsúfolt, egészségtelen lakások és a nyomor következtében a közegészségügyi feltételek különben is a legkedvezőtlenebbek. A tanácskozáson tárgyalták mindazokat az intézkedéseket, amelyek eddig történtek és amelyek még fogantatandók. Megfelelő intézkedés fog történni a gyanus megbetegedések és a megállapított kiütéses tifusz esetek rögtön bejelentése tekintetében is. Minden bejelentett beteget a Szent Gellért-kórházba szállítanak és szigorúan fertőtlenítik ezek lakását, valamint mindazon egyéneket, kik a beteggel érintkeztek. A fővárosi szükségbarakkok és menhelyek egészségügyi szempontjából a legszigorubb orvosi felügyelet alá vétetnek. Intézkedés történt, hogy a betegek beszállításánál olyan kocsik álljanak rendelkezésre, melyek kizárólag erre a célra szolgálnak. Betegek a közforgalom céljaira szolgáló kocsikon sem szállíthatók. Az értekezlet ezeken kívül is megállapította mindazokat a preventív intézkedéseket, amelyek a betegség továbbterjedésének lehető megállítására szükségesek. Tegnapról mára két újabb kiütéses tifusz eset fordult elő a fővárosban: Stranzky Gabriella 66 éves napszámosnő, VIII. ker. köztemető-úti barak és Német János 15 éves napszámos, II. ker., Szegényház-u. 35. sz. barak. Tegnap 26 férfit és 32 nőt ápolnak a Szent Gellért-kórházban, mint olyanokat, akikről határozottan megállapították, hogy kiütéses tifuszban betegedtek meg. A kórházban még ezenkívül megfigyelés alatt van 32 férfi és 3 nő. Az eddigi halálesetek száma 11.

Az éjjeli órákban ismét két újabb megbetegedést jelentenek a rendőrségnek. Serkovics József negyvenöt éves napszámos este hat óra felé a Terézvárosi templom előtt hirtelen rosszul lett. Barabás János 1699-es számú rendőr a hatodik kerületi kapitányságra vitte, ahol a rendőrorvos tifuszt állapított meg. — Birják Francziska hatvan esztendő, foglalkozás és lakás nélküli asszonyt Kovács János 773-as számú rendőr a Városligetben eszméletlen állapotban találta. Bevitte a Hermina-úti lakonyába, ahol konstatálták, hogy tifuszos. Mindkét beteget a Szent-László kórházba szállították. A rendőröket azonnal elkülönítették és deszinficiálták.

Párbaj. Ma délelőtt a Podor-féle vívóteremben dr. Héderváry Lehel országgyűlési képviselő és Szegedi Albert kardpárbajt vívtak súlyos feltevések mellett. A párbajra politikai természetű összszeszólalkozás, majd hírlapi polémia adott okot. Héderváry segédei Hajdu Marcell és Zlinszky István, Szegedi Beschilia és Pálmai Henrik voltak. A harmadik összecsapásnál Szegedi az arczán, mellén és hónalján megsebesült, mire a segédek, megállapítván a harc képtelenséget, a párbajt megszüntették.

Véres végezetű lakodalom. Sidogard tolna-megyei faluban még divik a szokás, hogy a legények pisztolyokat sítógetnek, ha lányt visznek az oltár elé. Ez a rossz és csunya szokás két ember életébe került. Gránus József nevű tizenkilenc éves legény olyan szerencsétlenül kezelte a fegyvert, hogy egy golyó Barsi György testén keresztül Szilágyi Mihályt is súlyosan megsebesítette. Barsi azonnal meghalt, Szilágyi haldoklik. A szerencsétlen Gránust letartóztatták.

Göben százados temetése. Ma reggel ment végbe Allensteinban Göben százados temetése. A temető katonaság zárta el, hogy a publikum tolongását megakadályozza. Délelőtt tíz órakor az elhunyt anyja, másik fia és az elhunyt néhány volt ezredbeli bajtársa és több polgári állású ur kíséretében a halottas kamrába ment, hol a hadosztály lelkésze ornatus nélkül jelent meg. Az anyja kívánságára a koporsót még egyszer felnyitották. A Göben kapitány nyakán levő metszett sebeket, hogy a látvány ne legyen olyan rettenetes, közvetlenül az öngyilkosság után bekötötték. Göben anyja a temetés előtt zárt kocsiban elhagyta a temetőt. Azután nyolcz tűzér vállára emelte a virágokkal díszített tölgyfakoporsót és a sírhoz vitte. A koporsót mintegy tizenöt ember, köztük hat tiszt és két hadbíró követte, kik, a mikor a koporsót a sírba lebecsátották, csöndes imákat mormoltak.

Dr. Lendl Adolf itthon. Tegnap este érkezett meg Fiumé felől dr. Lendl Adolf hét hónapig tartott délamerikai utjáról, teljes egészségben. Számos budapesti barátja már hónapok óta készülődött, hogy a pályaudvaron ünnepélyesen fogadják, ez azonban nem sikerült, mert Lendl ezt sejtve, nem közölte hazaérkezési idejét, hanem egyszerre csak észrevétlenül itthon termett. Gyűjteményeinek csak egy részét hozta magával a magyar és más európai múzeumok számára; legnagyobb része ott maradt Buenos-Airesben az ottani múzeumokban. Azonban hozott sok fotografiai képet a pampáról és a kordillerákról, melyeket felolvasások során nyilvánosan be fog mutatni.

Vadorzók és erdészek harcza. A Pallavicini uradalom hadházi erdejében éjszakának idején vadorzók jártak. Muha József főerdész figyelmessé tették az időközönként eldördülő lövések, s fegyvert ragadván, a lövések irányába indult. A főerdész megpillantva öt vadorzót, közibük lött. Ezek futásnak eredtek, de hirtelen visszafordultak s megtámadták Muhát, aki ismét felemelte fegyverét s egyet megsebesített közülük. Négyen emelkedtek, egy azonban dulakodni kezdett Muhával, s puskatusával többször fejbevégté, mire a főerdész eszméletlenül terült el a földön. Muha aggódó felesége s a házbéliek lámpásokkal az erdőbe siettek s hazaszállították a vérbe-fagyott embert. Az erdei uton szintén eszméletlen állapotban, halálos lött sebbel feküdt Takács István erdész, akit akkor löttek meg a vadorzók, amint a főerdész segítségére sietett. A vadorzók közül hármat elfogott a csendőrség.

Pusztító lavina a dubravai völgyben. Liptó-szentmiklósról az a híradás érkezik, hogy a dubravai völgyben tegnap délután fél háromkor a hegycsucsról óriási hótömeg omlott alá lavinaszerűen, mikor az erdei munkások éppen fát csuszattak a hegyoldalon. A lavina tizenkét munkást eltemetett. Közülük hat nyomban meghalt, kettő súlyosan, a többiek könnyebben sérültek meg. Lehet, hogy még több munkás is a lavina alá került. A mentés folyik.

Házasság. Balog Béla Kecskemét eljegyezte Radó Agnést, dr. Radó Antalnak, az ismert írónak és országgyűlési gyorsíró-revizornak leányát.

A csendőr golyója. Megrendítő módon bűnhődött Baján Ribár István szöllősgazda néhány apró-cseprő lopásért. Ribár szőlőjében több lopott tárgyat találtak. A csendőrség a tolvaj gazdát le akarta tartóztatni. Ez futásnak eredt, a csendőrök utána. Mikor utolérték, Ribár visszafordult és egy karóval Kustyák Mihály nevű őrsvezetőt súlyosan megsebesítette. A csendőr erre szolgálati fegyveréből golyót röpített Ribárba, aki nyomban meghalt. Két csendőrhadbíró ideérkezett, hogy megállapítsák, vajon jogos volt-e a csendőr fegyverének használata.

Ismeretlen rabnő. A budapesti államrendőrség fogházügyosztályában egy magát Puchini Pokeni Paulának nevező nő van, akiről ujjenyomat után megállapították, hogy azonos a belgrádi születésű huszonhárom éves görög-keleti vallású Petrovics Katalin nevű rovott múltú nővel. A fogoly tagadja ezt a személyazonosságot és azt állítja, hogy Orsován született. Találtak nála egy a constanzai rendőrségtől Pukeni Paula névre kiállított írást. Orsován semmi írásos nyom nincs arra, hogy nevezett nő ott született volna, vagy hogy szülei ott tartózkodtak volna. Mivel okának kell lenni, amiért kiletét tagadja, a személyazonosság megállapítása miatt megkereséssel fordultak az összes hatóságokhoz.

— Az Újságírók Egyesületéből. A Budapesti Újságírók Egyesületének választmánya ma délután Herczeg Ferenc elnöklésével ülést tartott. Seress László főtitkár bejelentette, hogy a Magyar Országos Központi Takarékpénztár idei közgyűlése alkalmával 200 koronát szavazott meg az egyesület segítőalapjának. A választmány az adományért köszönetet szavazott. Mader Raul, a Népszínház-Vigopera igazgatója felajánlotta, hogy legközelebb délutáni gyermekelőadásul színe hozza a Nagymamát az egyesület segítőalapja javára. Az ajánlatot köszönettel fogadta a választmány. Hasonlóképp köszönettel vették tudomásul a Villand testvérek cirkuszigazgatóknak azt az ajánlatát, hogy március 21-én kezdődő s a nyár végéig tartandó cirkusvállalkozásuk tiszta jövedelmének 5%-át az egyesület segítőalapjának adják. Lukácsi Sándor siremlékére a választmány 10 koronát szavazott meg. Dr. Diósy Béla pénztárnok jelentését tudomásul vették. Több folyó ügy elintézése után a választmány Kemény Simon, Magyar Elek, Somogyi Gyula, Fehér Árpád, Magyar Elemér és Sternberg Géza fővárosi hírlapírókat az egyesület rendes tagjai sorába felvette.

— Visszaélés Herczeg Ferenc nevével. Egy „Első budapesti” vagy „Első magyar vezércikk-szerkesztőség” főleg vidéki lapok címére prospektusokat küldözget, melyeken Herczeg Ferenc, mint a vállalat elnöke szerepel. Herczeg Ferenc annak kijelentésére kér fel minket, hogy a neve visszaélés folytán kerüljön rá a prospektusra, amennyiben neki semmi köze a szóban forgó vállalatához.

— Tótok az állami segély ellen. Aisó- és Felső-Terény községek lutheránus iskolászeke a napokban foglalkozott a tanítók fizetésének kiegészítésével. Ivánka László felügyelő az állami segély elfogadását ajánlotta. Koricsánszky Pál evangélikus lelkész az autonómiaira hivatkozva ellenezte ezt. Az iskolászek tagjai egyhangulag leszavazták az állami segély igénybevételét. Ezen szavazás folytán Ivánka felügyelő állásáról lemondott és az esetet bejelentette Baltik Frigyes püspöknek.

— Letartóztatott pénzhamisító banda. A rendőrség ma délután letartóztatta Pataki Gyula debreczeni születésű ötvenegy éves, Rózsa Tivadar szegedi származású, huszonkilenc éves izraelita foglalkozás nélküli egyéneket és Junger Jánosné, szül. Schwentner Teréz, akik valóságos pénzgyárt létesítettek a fővárosban. A banda Schwentner Teréz Angol-utca 39. szám alatti lakásán ültetett fel a tanyáját és itt is halmozta fel a forgalomba kerülő hamis ötkoronásokat. A hamis pénz bravuros munka volt és még a köriratot sem nélkülözte, sőt a pengése sem volt gyanús. A rendőrség a felhalmozott kész hamis pénzt, valamint a mintákat és gépeket elkobozta. A társaság most akart hozzáfogni aranypénzek hamisításához. Pataki Gyula különben régi ismerőse a rendőrségnek, notórius pénzhamisító és tolvaj, aki már sokat ült a börtönben.

— Hajókatasztrófia a Dunán. A Folyam- és tengerhajózási részvénytársaság 4. számú személyszállító hajóját ma délután baleset érte. Amikor az óbudai hajókikötőnél ki akart kötni, oly erővel ment neki a hidnak, hogy három, a partig futó vaslánc elszakadt, mire a kikötőhid elszabadult. A hajó egy méteres sérülést szenvedett az oldalán. Az utasokban szerencsére kár nem esett.

— Sikkasztó pénztáros. A magyar vas- és fém-munkások központi szövetsége feljelentést tett a rendőrségen Csillag János 38 éves gépész ellen, aki a szövetség pénztárosa volt, 1000 korona elsikkasztása miatt. Csillag már régóta halogatta az elszámolást. E hónap 3-án kiment Weltner Jenő, az ellenőrzőbizottság elnöke és Habritter János vezetőségi tag Csillag Határ-utca 11. számú lakására, azonban Csillag be sem eresztette őket, hanem azzal az ürüggyel, hogy a feleségét keresi meg, elment. Azóta eltűnt. A lakás teljesen üres volt. Valószínű, hogy Csillag családjával Amerika felé szökött.

— Sztrájk egy fonógyárban. Nyolcszáz munkás lépett sztrájkba az újszegedi kenderfonó-gyárban. A sztrájkolók közt ötszáz szervezett munkás volt. A bérharcnak az az oka, hogy a munkások a feli munkarend szerint továbbra is délután hat órákor akarták befejezni a munkát, amilhez az igazgatóság nem járult hozzá, sőt a nála járó munkás-küldöttség vezetőit nyomban elbocsátotta. A sztrájkolók közül háromszázan önként kivették munkakönyvüket, a többiek ragaszkodnak követelésükhöz.

— Botrány a francia kamara folyosóján. A kamara folyosóján ma délután incidens történt. Két, a kereskedelmi miniszteri és posta- és táviróügyi államtitkári hivatalba beosztott hivatalnokot legutóbb áthelyeztek, mert Constans képviselőnek kezelt nyújtottak annak legutóbb Clemenceau miniszterelnökhöz intézett interpellációja alkalmából. Bertheaux alelnök ma megkérdezte Mandelt, a miniszterelnöki iroda egyik hivatalnokát, igaz-e, hogy ő volt az, aki azt a hírt terjesztette el, miszerint Astier képviselő jelentette fel a fentebb említett két hivatalnokot. Mandel határozottan tagadta ezt a kijelentést, mire Bertheaux éles szavakkal hazugsággal vádolta és meglökte, egyben azzal fenyegette a hivatalnokot, hogy fülén fogja. Ezen incidens nagy feltűnést keltett. Mandel elbocsátását kérte, hogy cselekvési szabadságát visszanyerje és este elküldte segédeit Bertheauxhoz.

— A fogházor visszaélései. Megirtuk tegnap, hogy Kisfaludy fogházgondnok a budapesti ügyészség fogházában visszaéléseknek jutott a nyomára. Kiderült, hogy egy fogházor, név szerint Kürti Bálint, összejátszik a rabokkal, akiknek titkos leveleit kicsempészi a börtönből. Kürti fogházort már tegnap fölfüggesztették állásától és dr. Etter királyi ügyész utasítására szigorú vizsgálat indult meg ellene. Az ügyészség figyelmét a fogházor üzelmeire egy följelentés hívta föl, amelyet Kohn Ármint fővárosi óras a napokban adott be Mórer Dávid ékszerész ellen hamis tanúzásra való felbujtás miatt. A feljelentés előzménye az, hogy a múlt év őszén egy jól szervezett tolvajbanda tagjai betörték a Baross-utca 47. számú házba — amelynek lakói távol voltak — s ott Zámory Mária, továbbá Ivádi Béla és neje lakásából értékemes ékszereket loptak el. A rendőri nyomozás csakhamar kézrekerítette a tolvajokat s ezek rögtön rávallottak orgazdákra is. A tolvajok vallomása alapján azután a kir. ügyészség Kohn Ármint óras, Mauer Kálmán óras, Oppenheim Izidor ékszerész, Hahn Gyula szerelő és Glasner Herman pincér ellen is megindította az eljárást orgazdaság büntetése címén, sőt Kohn Ármint és Mauer Kálmánt le is tartóztatta. Az orgazdák állhatatosan tagadták, hogy tudtak volna az ékszerek lopott voltáról. Az ékszerek között azonban több antik tárgy is volt, amelyekről az órasoknak kétségtelenül tudni kellett, hogy csak lopás útján kerülhettek az eladókhoz. Az eljárás tehát folyt tovább.

Kohn Ármint azonban ez év február havában ideiglenesen szabadon bocsájtotta a vádtanács. Mikor Kohn kiszabadult, megtudta, hogy a fogva maradt Mauer Kálmán óras üzletársánál, Mórer Dávidnál többször járt egy fogházor s hallotta azt is, hogy Mórer két tanut is kerített arra, hogy a tárgyaláson Mauer javára valljanak. Abban a hiszemben, hogy őt csakis Mauer Kálmán terhelő vallomása alapján lehetett letartóztatni, Kohn Ármint bűnvádi feljelentést adott be Mórer Dávid ellen hamis tanuszerzés miatt s ebben a feljelentésében megnevezte Kürti Bálint fogházort is, mint akit többször láttak Mórer üzletében.

Az ügyészség erre mekereste a rendőrséget, hogy küldjön be a fogházba három detektivet Kürti Bálint megfigyelésére. A detektivek csakugyan tapasztalták is, hogy séta közben több fogoly összegyűjtötték Kürti Bálint megfigyeléseik eredményéről jelentést tettek dr. Etter kir. ügyésznek, aki tegnap délután Kürti Bálintot fölfüggesztette állásától s azonnali letartóztatását indítványozta dr. Lázár Ernő vizsgálóbíróknál. A vizsgálóbíró azonban — minthogy Kürti Bálint állhatatosan tagad — még nem lát elég gyanúkat a fogházor bűnösségének megállapítására s egyelőre nem intézte el a letartóztatási indítványt. Ma délelőttre pedig beidézte az ügyben szereplő összes egyéneket s részletesen kihallgatja őket Kohn Ármint vádjaira. A tanuk közül Lednovszky és Sussmann kereskedősegek beismerték, hogy őket Mórer, Mauer érdekében hamis tanúzásra akarta felbérelni. A kihallgatás befejeztével a vizsgálóbíró elrendelte Mórer Dávid ellen a hamis tanuszerzés és megvesztegetés, Kürti Bálint fogházor ellen pedig csak megvesztegetés büntetést a bűnvizsgálatot. Mind a két terhelt szabadlábon maradt.

— Akik pénzhamisításra szövetkeznek. Stettina Dániel, Varga Mihály kocsisok és Grafisch József napszámos régóta munkanélküli voltak. Mindennap találkoztak az újpesti munkaközvetítőben. A hosszú munkátalanság annyira elkésztette a három embert, hogy Stettina ajánlatára pénzhamisításra szövetkeztek. Stettina elhitette társaival, hogy kitűnően tud fotografálni és száz koronás bankjegyeket fognak hamisítani. Az előkészületekre Vargától tíz koronát kért. A pénzt átvette és elisietett. Varga és Grafisch azonban bizalmatlanok voltak és nyomon kísérték Stettinát, majd elmentek Stettinának Újpesten Árpád-utca 39. számú lakására és visszakövetelték a tíz koronát. Amikor Stettina nem adta vissza a pénzt, fenyegetőzni kezdtek. Erre Stettina elment Pásztor András rendőrelőnökhöz és panaszt emelt. Az ellenőr Stettinát és Vargát bevitte az újpesti kapitányságra. Grafisch azonban időközben megszökött. A rendőrség Vargát letartóztatta, mert kiderült, hogy lopás miatt körözve van. Stettinát aki azzal védekezett, hogy esze ágában sem volt pénzt hamisítani, csak tíz koronát akart kicsalni, elbocsátották. — Ugyancsak ma tartóztatta le a rendőrség Pataki György 57 éves rovtó multu közismert pénzhamisító is, akinek Angol-utca 33. szám alatti lakásán egy nyomozási ügyből kifolyólag megtartott házkutatás alkalmával több pénzhamisításhoz használatos utánezatot és gipszmin-tákat találtak. A nyomozás, amelyet Stefkovits Ferenc rendőrfogalmazó vezet, folyik.

— A titkoszatos idegen. Ma éjszaka a Vármegyei-láz-utczában levő mulatóhelyen nagy botrány volt. Egy Prediczky János nevű ember duhajkodott s ráparancsolt a zongoramesterre, hogy neki cseh nótát játsszon. A zongoramester nem tudott cseh nótát, mire a részeg ember revolvert vett elő és megfenyegette a zongoramestert, hogy lelövi. Nagy kavardás támadt erre, aminek a vége az lett, hogy a revolveres embert kidobták. Prediczky ezután dühében háromszor egymásután belélt a kapuba. Baja nem történt senkinek, de a rendőr bekísérte a lövöldöző embert. A rendőrségen aztán különös felfedezéseket tettek. Az állítólagos Prediczky Jánosnál 3374 korona készpénzt, drága aranylánczot, órást, mindenféle ékszert, azonkívül pedig még huszonegy darab értékes gyűrűt találtak. Feltűnt az is, hogy igen elegáns felső ruhája van, a fehérneműje azonban rongyos és szennyes. A rendőrtisztviselő erre megkezdte a vallatást. Az állítólagos Prediczky azt mondotta, hogy disznókereskedő. Több társával jött Budapestre, de aztán elvált tőlük s most Amerikába készül. A rendőrségen nem hitték el ezt a vallomást, Prediczkyt egyelőre fogva tartották s most kutatják, hogy honnan szerezte a pénzt és az ékszert.

— Öngyilkos matróna. A Liszt Ferenc-tér 11. számú ház felügyelője, Mórer János az éjszaka nagy zuhanásra ébredt föl: kirohant az udvarra, s az ablaka előtt jajveszékelve, összetört tettel fekiútt özvegy Elkán Józsefné, született Spirák Mária 81 éves magánzónő, aki a második emeletről ugrott le. A matróna fiánál, Kovács Károly zálogházi hivatalnoknál lakott. Az öreg asszony tizenegy esztendő óta élt együtt a fiával a legteljesebb egyetértésben és segédkezett a háztartás vezetésében. Soha beteg nem volt, életuntságról nem panaszkodott. Tegnap is jókedvűen játszott unokáival. Éjszaka tizenegy órákor a menyé kiment a konyhába s az ágyon ülve találta Elkánnét, aki panaszkodott, hogy nem tud aludni. Valószínű, hogy hirtelen támadt idegrohamában követte el az öngyilkosságot. A mentőket hívták, akik bevitték a Rókus-kórházba. Ott még az éjszaka meghalt. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— Halálozások. Dr. Thorer Tamás, a szövetkezeti mozgalom elhunyt vezérének, gróf Károlyi Sándornak bizalmasa, gróf Károlyi László titkára, tegnap délután rövid betegeskedés után Budapesten elhunyt. Halála őszinte sajnálkozást keltett a gazdasádalom és szövetkezeti körökben.

Gach Istvánné, született Strommer Mária 60 esztendő korában meghalt Budapesten.

— Az lrgalom nevében Megható levél kíséretében a következő kérelem közlésére kértek fel bennünket:

Egy beteg ember, aki egészen munkaképtelen, mert csak fél keze van és most került ki a kórházból, ezuton könyörög a jószívű emberekhez, támogassák némi adománnyal, mert különben az éhség köszönt be hozzá és ha nem kap sehonnan sem segítséget, éhen kell pusztulnia. Czime: Szendrei Sámuel, Budapest, VII., Akácza-utca 24. sz. földsz. 5.

x Bob-lashajtó a legkellemebb, 10 fillér.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobb felszerelt torna és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x Zászlók, czimerek minden kivitelben kaphatók Llnhart színházi festőnél és diszítónél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x Számtalan hálalevél bizonyítja, hogy a győri Kosmos Laboratórium által készített Erősösborszesz a legkiválóbbak egyike. A Kosmos laboratórium Győrben mindenkinek alkalmat akar adni, hogy készítményének kitűnő tulajdonságairól meggyőződhessek. Hogy mily előnyös módon, azt a cég lapunk mai számában foglalt hirdetésében mondja meg.

x Dr. Hönig Izso elektroterapiai és Röntgen-intézete (Károly-körút 24.) az orvosi tudomány modern gyógyeszközeivel felszerelve páratlanul áll a fővárosban és főképp idegbetegek (neurasthenia, hystéria), csuszosok, köszvényesek, szivbajosak, elhízottak, bőrbetegek, zsabában, álmatlanságban szenvedők stb. találhatnak benne bajuk ellen sikeres gyógykezelést. Az intézet hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.

A csernovai bűnpör.

Budapest, márczius 6.

A csernovai pör mai tárgyalásán a bíróság folytatta a csendőrök kihallgatását.

Körmöczy László csendőrörvezető eseteli a nép izgatott hangulatát október 26-án és 27-én. Utóbbi napon már reggel öt órakor az egész község népe a bíró háza előtt gyülekezett. Tanu csendőröket küldött az elrabolt templomi ékszerek felkutatására. A csendőröket a nép megdobálta, mire tanu erősítést kért. Fulla Mátyást és társait, akik a templom falára egy amerikai lapból lemásolt cikket akartak ragasztani, letartóztatta. A tömeg a bíró házáat trágyaléval öntötte le. Tanu hangsúlyozza, hogy a csendőrség többször figyelmeztette a népet és csak azután töltötte meg a fegyvereket. Vallomása mindenben egyezik a többi csendőr vallomásával.

Bercsényi János csendőr vallja, hogy a csernovai legények azzal fogadták a csendőröket, hogy akárhány csendőr lesz is, a templomszentelést még vérontás árán is meg fogják akadályozni. A tömeg vezetője Jávorka volt. Tanu a faluban portyázott és csak a lövésekre sietett a katasztrófa színhelyére. Tanut vallomására meghiteltetik.

Dobor János csendőr közli, hogy a járásörmesterrel 27-én Csernovára ment és tekintettel az izgatott hangulatra, honvédséget kértek. Tanut ballábán ködörös érte, amit nyolcz napig fájlalt. A járásörmester azt parancsolta, hogy csak azokra szabad löni, akik köveket dobálnak. A nép a kocsik felé rohant, hogy azokat felborítsa. Sűrű közapor zúdult a kocsikban ülőkre. Tanu kezét is érte egy kő, midőn felémelte fegyverét. Ekkor négy lövést tett.

Lepjes Pál csendőr tanu vallja, hogy midőn Csernovára ért, a templom előtt egy asszonycsoport kiabált: Már jönnek a magyarok! Üssétek őket agyon! Tanu Sámuel nevű csendőrrel kutatta ki az ellopott templomi szereket, miközben Sámuel egy asszony egy fadarabbal megdobta. Midőn a kocsik jöttek, azt kiáltották: Jön a zsidó pap, ne eresszék be! A tömeg azután a szük oldalton a kocsik elé került és a kocsikat és csendőröket bekerítette.

Szitar András csendőr leírja a nép hangulatát és a véres nap történetét. Állításai megegyeznek a csendőrtársai tanuvallomásával. A vádlottak közül felismeri Jávorkát és Lajcsjakot.

Alexin Simon csendőr elmondja, hogy a templom előtt állt, midőn hozzájött Jávorka és azt mondta neki, hogy neki is van fegyvere, ő is löhet.

A sztalos György csendőr azt vallja, hogy egy ember megragadta a puskáját és meg akarta szurni. Ekkor ő hátrafordult és egy embert talált lelőni, aki épp egy követ tartott kezében, melyet feléje akart dobni. Azonkívül még három lövést tett.

Komatinger Gyula tanu azt vallja, hogy a közáporban hátán és karján érte ködörös. Többször intették a népet, hogy legyen csendes és ne támadjon a hatóság közvegei ellen. A zajongó asszonyok között felimerte Reménynt.

Zsilik György csendőr azt mondja, hogy két követ dobta a hátába, amidőn az elcipelt templomszereket a község bírójához vitte. Kétszer intézett a néphez felszólítást a feloszlásra, a harmadszori felszólításra engedtek, ő tehát nem is lött.

Ezután felolvassák a csendőrség hadbíróági ítéletét, mely a csendőröket felmentette az alól a vád alól, mintha a fegyvert ok nélkül használták volna.

A csendőrök után Klinkó József csernovai tanító kihallgatása következett. Tanu a kritikus napon elment a templomba, megnézni, vajjon minden rendben van-e. Lefelé tartott a faluba s akkor valaki azt kérdezte tőle, vajjon nem fél-e a falu alsó végére jönni? Azután többen megtámadták, mondván, hogy ő szedette le a templomajtó lakatját. Röviddel ezután hozzá jött Kalyár István és kérte, írja meg Fischer plébános helyettesnek, hogy ne jöjjenek Csernovára. Ő Kalyárnak azt tanácsolta, menjenek személyesen Rózsahegyre, vagy ha már későnek találják az időt, akkor Csernován adják elő kérésüket, mert tanu úgy tudja, hogy a papok erőszakkal nem akarják a templomfelszentelést végrehajtani. Jóakarólag figyelmeztette Kalyárékat, hogy nőiket és gyermekeiket küldjék el. Erre néhány asszony gyanuba fogta, hogy ő (Klinkó) csak szét akarja oszlatni az embertömeget. E beszélgetés után hazament és a konyhaablakból látta, hogy emberek fogják a lovak kantárszárát, majd pár pillanat múlva lövéseket hallott. Kinyitotta az ajtót, hogy gyermekei után nézzen és akkor egy golyó sítított el füle mellett, s az ajtófélfában megakadt.

Elnökök: Gyakran járt Hlinka Csernován?

Tanu: Hlinka minden második vasárnap Csernován járt, hogy a templom költségeire pénzt gyűjtjön. Ő gyakran sétálgatott a faluban nap-nap után és a nép beszélte, hogy a papokat ki fogják verni a faluból.

Következik Tholt Vendel csernovai tanító kihallgatása, aki azt vallja, hogy mikor a templom felépült, a nép örült, hogy temploma lesz és valóságos bucsujárás volt a plébánián, hogy mielőbb szenteljék fel. Ezután elmondja a püspökhöz intézett kérvények ügyét, amely vallomása teljesen fedi az előbbi tanu nyilatkozatait. Kijelenti, hogy ha Hlinka csak egy szót szolt volna, a nép semmi akadályt sem gördített volna a beszentelés elé. De az események következtében napról-napra növekedett azok száma, kik a templomszentelés ellen voltak. Elcinte nem akarták, hogy püspök jöjjön, későbbben azonban akarták.

Elnökök: Sokszor fordult meg Hlinka Csernován?

Tanu: Hetenként egyszer-kétszer. Azután elmondja tanu, hogy Brna Brezeny Katalin egy alkalommal a templombamenet alkalmával azt mondotta, hogy ha a szentelés lesz, vér fog folyni.

Bacsokor István csernovai esküdt, aki Hlinka Anna komája, tanuvallomásában elmondja előbb a kérvények már ismert történetét és a templom fenntartására vonatkozólag tett nyilatkozatokat. Azután elmondja, hogy a kérvényben a templomszentelést Hlinka visszahelyezésének föltételével engedik csak meg. További vallomásában elmondja, hogy Hlinka Anna már hetek óta izgatott, főképp a midőn a nép a templomból jött. A kritikus napon a lakosság úgy viselkedett, mint a vadállat és folyton fenyegetőzött. Október 27-én gyujtogatás következtében leégett két pajtája. Azután elnök kérdésére tanu idézi Cibuláné nyilatkozatát, mely szerint Hlinka Anna a rózsafüzér tagjait folyton izgatta az utcán. Tanu Hlinka Annának szemébe mondja, hogy az egész szerecsétlenségnek ő az oka. Tanut ezután meghiteltetik.

Hatala János tanu azt vallja, hogy már korán reggel fenyegetőztek az asszonyok. Mikor a csendőrök lőttek, ő odahaza volt.

Rövid szünet után a vádlottak sorából kihallgatásra jelentkezett Polyoka Anna és elmondotta, hogy az egésznek az oka Hlinka plébános nővére, Fulla Anna.

Faga Katalin tanu azt adja elő, hogy az elsőrendű vádlott Jávorka nála volt, mikor a csendőrök lőttek.

Az ügyész ellenzi a tanuak megesketését, de a törvényszék meghiteltette.

Bobkó János ugyanazt vallja, mint Fagané. A törvényszék nem hitelteti meg a tanut, ami miatt a védő semmisségi panaszt jelentett be.

Ugyanez az este történt Boczkó Katalin tanunál, ki hasonlóan Jávorka érdekében vallott. A védő itt is semmisségi panaszt jelentett be.

Lepták erdőmester igazolja Jávorka alibijét. A tanut megesketik.

A tárgyalás folytatását holnapra halasztották. A vád és védőbeszédre valószínűleg csak kedden vagy szerdán kerül a sor.

DR. HÖNIG IZSÓ

Elektroterapiai és Röntgen-Intézete. Elektromágneses gyógyítás.

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift.
Telefon 102-39.

Gyógytényezők:
Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
Kék fényvel való kezelés.
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos fényfürdők.
Villamos massage (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénsavas fürdők.

Főbb javallatok:
Általános idegesség (neurasthenia, hystéria.)
Ideggyengeségi állapotok
Álmatlanság.
Hűdések (Paralysis).
Idegfájdalmak, Idegszabák (Neuralgiák, Ischias).
Gerincvelősorvadás (Tabes).
Szívbetegségek.
Véredényelmeszesedés.
Köszvény és csusz (Rheuma, húgysavas lerakódások, ízületi és csontbajok).
Székrekedés.
Anyagcserebajok. (Elhízás, cukorbetegség, vérszegénység).
Bőrbajok. Bőrviszketeg.
Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszág).
Aranyeres csomók.

— Rendelés d. e. 8—11-ig, d. u. 2—6-ig. —
Kezelés egész napon át. — — Kívánatra prospektus.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Hangverseny. Az Országos Zeneakadémia dísztermében Schmidthauer Lajos zongoraművész rendezett hangversenyt Wajdits Sári hárfaművész és Venczell Béla operaénekes közreműködésével. Nem ismeretlen a zenekedvelő közönség előtt ez a három név. Schmidthauer az Országos Zeneakadémia kiválóbb tanítványai közé tartozott és az intézet hangversenyein több ízben figyelmet keltett szép tehetségével. Mai önálló hangversenyében csak újabb tanujelét adta zenei intelligenciájának és alapos készütségének. De az az újítás, hogy elsőtétített teremben játszott, nem igen illet fiatal, kezdő művészet. Inkább arra törekedett volna, hogy Bach Toccatáját és Fugáját simább és egyenletesebb technikával adja elő. Jobban elégitett ki minket a fiatal művész Guilmannt gyászindulójának és Bossi Toccatájának brilláns előadásával, valamint nagyon szépen játszotta ráadásul Grieg „Peer Gynt” suitejéből az „Ase halála” című részt is. Nagy sikert aratott Venczell Béla, operánk jeles basszistája, akinek szép, érczes hangja pompásan érvényesült a két áriában, amelyet énekelt (Mendelssohn „Pantus” című oratoriumából és Mozart „Varázsfuvolájá”-ból). Wajdits Sári pedig nemcsak kedves megjelenésével, hanem virtuóz hárfajátékával is elbájolta a közönséget. Tisztelői virágokból készült gyönyörű hárfával lepték meg őt, a két férfi pedig babérkoszorúkat kapott.

(*) A nagymama huszonötödik előadása. Blaha Lujza szenzációs sikerű alakítása nem is egészen négy hét lefolyása alatt juttatta el A nagymamát első jubileumához. Az eddigi előadások minden este teljesen zsúfolt ház előtt folytak le, amiért is A nagymama a jövő hét minden estjén színe kerül. A keddi ünnepi előadás elé Máder Rezső igazgató új nyitányt szerzett s a második felvonásba Turchányi Olga és Bálint Béla új kettőst énekelt. Ez előadás minden látogatója a híres palotás táncznak Blaha Lujza arcképével díszes kottáját kapja emlékül.

(8) Francia tudós Budapesten. A Műbarátok Körében ma délután Victor du Bleu tartott francia nyelven előadást I. Napoleon udvaráról. Az előelő és nagyszámu hallgatóság kitüntető figyelemmel hallgatta az előadást.

(*) A Helikoni ünnep sikere. Prém József pályanyertes vigjátéka, a „Helikoni ünnep”, mely annak idején a Nemzeti Színházban élénk tetszésben részesült, tegnap Debreczenben került színre s az ottani közönség lelkesedéssel fogadta a darabot, mely a múlt század elején a nemzeti ébredés korszakát tárja elénk. Zilahy Gyula társulata jó előadással szolgálta a szerző ügyét s főleg Hahnel Aranka, Csáder Irén, Békés Gyula, Arkossy és Ternyei tüntek ki. A szerzőt zajoson hívták s helyette a rendező mondott köszönetet.

(*) Elhalasztott hangverseny. A Grünfeld-Bürger-négyes márczius 8-ára hirdetett hangversenyét közbejött akadályok miatt következő vasárnap, márczius 15-én tartja meg.

(*) Sembery Fanny Aradon. Temesvár után Arad közönségének jut az a szerencse, hogy Sembery Fanny, a kitünő operaénekesnő szép hangjában gyönyörködjék. Szendrey Mihály színgazgatónak sikerült a kedvelt művésznőt két vendégjátékra megnyerni. Sembery Fanny vasárnap utazik Aradra s 10-én Aidaban Amnerist, 12-én pedig Carmen czimszerepét éneklí.

(*) A Varázskeringő Pálmay Ilkával. Pálmay Ilkának a Varázskeringőben aratott nagy sikerét legfényesebben bizonyítja az a körülmény, hogy a darab a századik előadás után is, állandóan zsúfolt házakat vonz a Király-Színházba. A közönség kifogyhatatlan az új Franczi ünneplésében, amennyiben esténként többször nyílt színen tünteti ki tapsaival Pálmay Ilkát, aki e szerepét sok új, eredeti ötlettel ruházta föl. Mellette Niki új személyesítőjének: Raskó Gézának, továbbá Petráss Sárinak, Örley Flórának, Németh Józsefnek és Papir Sándornak jut ki a tapsokból.

(*) Szilágyi Dusl Sopronban. Szilágyi Dusl, a Népszínház-Vigopera népszerű tagja tegnapi Sopronban Nádasy szintársulatánál vendégszerepelt s „A bálkirály” czimszerepét játszotta. A vendégjáték, amelyhez a fővárosból is többen lerándultak, nagy sikerrel járt. A fiatal művész minden dalát és tánczát megtapsolták, a felvonások végén pedig többször szólították a lámpák elé.

(*) Hangverseny Eperjesen. Felsőmagyarország legnagyobb közművelődési egyesülete, az eperjesi Széchenyi-Kör fényesen sikerült hangversenyt rendezett e hó 5-én, melyen a fővárosi Nemzeti Zenedének több művész növendéke szerepelt. Három vármegyei közönsége gyűlt egybe és gyönyörködött a gazdag és változatos programban. Legtöbb sikert aratott Zivuska Irén kitünően képzett szép hangjával és Pordy Jenő, Bodó Lajos tanár tanítványa, ki kész zongoraművészek mutatta be magát. Chopin, Beethoven és Mendelssohn műveit sorban meg kellett ismételnie és úgy öt, mint Zivuska Irént a közönség egész este ünnepelte és virágokkal, koszorúkkal árasztotta el.

(*) Farkas társulata Szabadkán. Sikerekben gazdag téli szezonja volt Szabadkán dr. Farkas Ferenc színgazgató társulatának. A változatos műsor, mely újdonságokban és érdekes reprizekben egyaránt gazdag volt, valamint a művészi színvonalon álló előadások állandóan szép számú közönséget vonzottak a színházba. Legutóbb a „Gyurkovics lányok” reprize aratott fényes sikert. Nagyon tetszett Várdy Jolán kedves, temperamentumos játéka Miczi szerepében. Horkayt B. Szabó József kreálta ügyesen. Kifogástalan alakítást nyújtott Markovics Margit és Tóth Ilona.

Nyílt-tér

(E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Gyengélkedő, tanulás miatt vagy bármi okból fejlődésünkben visszamaradt gyermekek, ugyszintén **verszegény,** túlfeszített munka folytán **idősej,** izgékony és korán kimerült felnőttek mint erősítő szert a legnagyobb eredménnyel használják a **Dr. Hommel-féle Haematogen-t.**
 Ez javítja az étvágyat; fokozza a testi és szellemi erőket, erősíti az egész idegrendszert.
 De határozottan valódi Dr. Hommel-féle Haematogen-t kell kérni, az utánzatoktól pedig gondosan óvakodni kell, kapható a gyógyszerárakban.

OVSZEREK
 Gummi és halhólyag, 80% engedmény tuczonként 1-10 forintig. Capet-Americain rövid, 2-3 forintig. Mintagyűjtemény (25 db) a legfinomabb minőség urak részére 5 frt. Irrigator, felszerelve 2-5 frt. Diana-övek, legújomban 2,50, 3.-, 3,50 frt. Minden megrendelésnél 30% engedmény. Árjegyzék ingyen.

Rothauser M. Ignác és Fia
 Budapest, VI., Deák-tér 6. sz.
 Anker-udvar (Király-utca sarkán.)

The Mutual

New-Yorki életbiztosító-társaság

A világ legnagyobb és leggazdagabb biztosító-társasága

Tisztán a kölcsönösség elvén alapszik. Utánfizetési kötelezettség nélkül.

Részvényesek nincsenek.

Összes vagyon 1906. december 31-én
2.569,246,889.02 frank

Biztosítási állomány 1906. december 31-én
7.86,436,000.- frank.

Vezérigazgatóság Magyarország és a Kelet részére:
 Budapest, VI., Andrassy-ut 20.

Mulatságok.

** Calico-est. Az „Egyetértés” társaság által holnap este rendezendő calico-estély iránt oly nagy az érdeklődés, hogy a rendezőség alig tud megfelelni a nagy érdeklődésnek. Az est fénypontja lesz a rendezőségi hölgyek díszes jelmezekben való együletes felvonulása. Szenzációja lesz az estélynek a Gerő Izsó szerkesztése alatt megjelenő alkalmi lap, melyet a hölgybizottságból alakított rikkancsok fognak árusítani.

** Művész-estély. Nagyszerű művész-estélyt rendez e hó 11-én az Erzsébetvárosi Kaszinó. Dr. Kovács Jenő elnökkel az élén 50 tagú rendező bizottság írádozik az estély sikerén.

FŐVÁROS.

Lesz adóemelés.

—A fővárosi közgyűlése.—

Budapest, márczius 6.

A fővárosi költségelölirányzata. Ez a tárgy immár a második napja foglalkoztatja a közgyűlést, mely a mai napon fokozott érdeklődés mellett zajlott le.

A városi-utcai városház ódon márványterme zsúfoltság megtelt az érdeklődők — ezáltal alaposan érdekelték — seregével. A padsorokban test test mellett szorongtak a városatyák, akik között a legtrikább vendégek is megjelentek és megtelt a karzat is, különösen sok tisztviselővel, akik feszült figyelemmel kísérték az ülés menetét minden árnyalatát.

Lent a völgyben természetesen teljesen megváltoztak a topográfiai viszonyok, cserélődtek a hadállások, a régi vezér lemondott és metamorfózisnak indult a jól kipróbált vezérkar. A mai ülésen már nem dominált a többségi párt, ma már csak a többség — szavazott. Szavazott, még pedig mindenre és mindenkire, ami és aki a takarékoság ellen és a tanácsi javaslat mellett szólt.

„Takarékoság!” — ez volt a mai közgyűlés, illetőleg a kisebbség jelszava. A jelszó, amelyet dr. Szalay Mihály szerkesztő, fővárosi bizottsági tag adott meg s amelyet oly kevesen vettek az aikkra. Hiába bizonyította be dr. Szalay Mihály, hogy a fölösleges kiadások törlése az egyedüli módja az adóemelés megakadályozásának, hiába igazolta, hogy a tisztviselők igényeinek kielégítése mellett is szükségtelen az adóemelés, a többség élt a hatalmával és a többség szavazott.

Ebből aztán egyszerűen levonható a következtetés. A többség fölöslegesnek tartja a fölösleges kiadások csökkentését, nagynak tartja a nyolczvanszázalékos megtakarítást, amit pedig dr. Szalay Mihály a tételek egyszerű és helyes beállításával ért el, a többség a deficit eltüntetéséhez csupán az adó felemelésében keresi és találja a mentővívart.

Lesz tehát adóemelés.

Ez minden, amit a mai ülés eredményezett. Részletes tudósításunk a következő:

A közgyűlést négy órakor nyitotta meg Fülöp Kálmán főpolgármester.

A napirendre térés előtt az elnök fájdalommal emlékezett meg arról a rettenetes tüzkatasztrófáról, amely Clevelandban kétszáz gyermek halálát okozta. Indítványozza, hogy a közgyűlés jegyzőkönyvével nyilvánítsa a fájdalomát és részvétét. (Általános helyeslés.)

Személyzeti kiadások.

A közgyűlés ma a költség-elölirányzatot a részleteiben tárgyalta. Az első fölszóló Szalai Mihály volt. A nagy deficiznek — ugymond — egyik legfőbb oka a rendkívül nagy személyzeti kiadás. Ezen a czimen 1906-ra föl volt véve 4.048,892 korona, az 1907. évre 4.118,146 korona, az 1908. évre pedig már 4.384,607 korona. Tehát a személyi kiadások egyre növekednek. Nem akarja kétségbevonni, hogy a tisztviselőknek a fizetésjavítására vonatkozó igénye jogos. (Fölkiáltások: Jogos!) Jó, elismerem, hogy jogos. Azonban azt viszont megkövetelheti a tisztviselőktől a főváros lakossága, hogy minden törelhető igyekezettel azon lesz, hogy a közönségre sulyosodó terheken könnyítsen. Ha a legnagyobb körültekintéssel állapítjuk meg a budgetet, akkor a tulajdonképpeni hiány csak 300,000 koronában mutatkozik, ha pedig ehhez hozzávesszük a fizetés-rendezésekre szükséges összegeket, akkor a deficizt nem több 2.500,000 koronánál. Ezt a deficizet, ha a tisztviselői kar buzgón működik közre azokkal, a kik a főváros háztartását rendezni kívánják, könnyen el lehet enyészteni. Föntartja magának, hogy az egyes tételekhez hozzászóljon. Kasics Péter ajánlja a tanács figyelmébe a Heltai-féle indítványt, amely arra vonatkozik, hogy a fogalmazó személyzetnek a fizetését lényegesen emeljék, mert hiszen ezek az oszlopai az egész adminisztrációnak. Ugyancsak a takarékosági módok mellett szólaltak föl Feleki Béla, Szöcs Elek, Pető Sándor és Mátyus Arisztid.

Bárczy István polgármester kijelenti, hogy ezek a kérdések a fővárosi törvény revíziójával kapcsolatosan eldönthetők lesznek. Ezek után, a közigazgatási személyzet fizetésére vonatkozó tételt elfogadják, a tanács javasolta összegben.

Segélyek és jutalmak.

Ezen a czimen ezuttal 48,000 koronát vettek föl. Szalay Mihály igen soknak tartja és indítványozza, hogy töröljenek belőle 20.000 koronát. Bárczy István polgármester kéri a tétel meghagyását, amely amely a budgetben igen szerény keretben mozog. A tétel czime, igaz, az, hogy „Segélyek és jutalmak” — azonban jutalmakra belőle jóformán semmi sem marad. Heltai Ferenc éppen a legszegényebb tisztviselők érdekében kéri a tétel meghagyását. Hasonló értelemben szóló Márkus József főrendiházi tag is, aki fölemlítette, hogy a fővárosi tisztviselők kevésbé jó helyzetben vannak, mint az államiak. Pető Sándor csak a segélyezésekre szánt összeget kívánja fentartani, a jutalmakra kellek pedig törölni. Feleki Béla elfogadja a tételt, valamint Perczel Béla is. A többség a tételt változatlanul fogadta el.

Félmillió irodai szükségletekért.

Az irodai szükségletek czimén 418,644 koronát vettek föl. Szalai Mihály ezt megokolatlanul soknak tartja, azt hiszi, hogy erre a czélra 300.000 korona teljesen elégséges. Bódy Tivadar kifejti, hogy a hivatalok fejlesztésével, az anyag drágulásával szemben, ennél a tételnél leszállításnak nincs helye. A tanács javaslata mellett 120 szavazat volt, ellene 64 és így az eredeti tétel megmaradt.

Takarítás, fűtés, világítás.

A hivatalos helyiségek szükséglete, valamint a fűtés- és világítás tételénél Neuschloss Kornél és Szalai Mihály szólalt föl. Az utóbbi kemény szavakkal ítélve el azokat a zajongó bizottsági tagokat, akik inkább megsavazzák az adó-emelést is, csak hogy egy fél órával előbb végződjen a közgyűlés. A tanács javaslatait a legtöbben szentírásnak veszik és abban a nézetben vannak, hogy nekünk csak a nyakunkat kell tartani a tanácsi határozat bárdja alá. **Meg kell végre kezdeni a takarékoskodást. Bódy**

Tivadar tanácsos helyesli a takarékoskodást, azonban ezt nemcsak meg kell kezdeni, hanem folytatni kell, mert már a legtöbb téren meg is kezdték és ennek az eredményei mutatkoznak. (Fölkiáltások: „Hol?” De megtakarítást csak ott lehet tenni, ahol ez másfelől károsodást nem okozhat. Mayer Gyula felszólalása után Bródy Ernő reá mutat azokra a rettenetes nagy összegekre, amelyek az egyes tételekben uralkodnak. Lehetetlenség, hogy ezek a horribilis számok a valóságos szükségletet fejezzék ki. Kéri a közgyűlést, hogy a legszigoribban vigye keresztül a takarékoskodást. Elfogadja Szalai javaslatát, hogy a takarítás, fűtés és világítás körül nagyobb költségkíméléseket tegyenek. Szavazásra került a dolog és a közgyűlés 97 szavazattal 70 ellen elfogadta Szalai javaslatát.

Fiaker-költségek.

Közlekedési kiadásokra (teherkocsikra) összesen 51.000 koronát irányoztak elő. Szalai Mihály kifogásolja, hogy nálunk a tisztviselők minduntalan a drága bérkocsit használják, holott például az egyik nagyobb nyugati városban ennek nyoma sincs. A polgármester fogatán kívül csak 7000 korona költség van ott közlekedésre és ezt a villamos vasútra adják ki, amelyet teljesen alkalmas közlekedő-eszköznek tartanak, nem úgy, mint nálunk. Ajánlja, hogy az összes közlekedési kiadások 80 százalékát töröljék.

Bódy Tivadar tanácsos védi az eredeti tételt.

Magyarozatok, szavazás, folytatás.

Az elnök: Mielőtt tovább mennénk, nem hagyhatom szó nélkül, hogy Szalai bizottsági tag ur állítólag azt mondotta volna, hogy a budget hamis adatokat tartalmaz...

Szalai Mihály: Ezt nem mondtam, csak azt, hogy a tanács hamis adatokkal támogatja a felszólalását.

Ember Károly nem tartja méltó dolognak, hogy a költségvetés egyes tételeit az adatoknak alkalmatlan összekapcsolásával tárgyalják. Ez azt fogja eredményezni, hogy nem lesz reális költség-előirányzat, hanem bekövetkezik a póthielyekkel való gazdálkodás.

Vázsonyi Vilmos azzal szemben, mintha Szalai valamely párt nevében szolt volna, kijelenti, hogy ő tekintetben semmiféle megállapodásról nem tud.

Még Kasics Péter szolt és aztán a nagy többség változatlanul fogadta el az előirányzott tételt.

A tárgyalásokat hétfőn délután folytatják.

(A pénzügyi bizottságból. A főváros pénzügyi és gazdasági bizottsága ma délelőtt Vasziljevics János alpolgármester elnöklésével ülést tartott; előadóként dr. Berzel Jenő tanácsjegyző szerepelt. A napirendre tűzött első két tárgyat, nevezetesen a közkórházi gyógyszerkészlet házilag beszerzésének és az adókezelésnél a postatakarék-pénztár közvetítésének kérdését dr. Springer Ferencz nótiványára levették a napirendről, mert a bizottság tagjainak nem volt alkalmuk ez ügyekkel behatóbban foglalkozni. A napirend során tárgyalták a hercegprímás leiratát, amelyben azt kéri, hogy az ujlaki plébániához egy második kápláni állást szervezzen a főváros, mert az eddigi két áldozár képtelen a 10.000 főnyi hívő lelki szükségletét ellátni. A bizottság hozzájárult ahhoz, hogy 1600 korona illetményrel egy második kápláni állás szerveztessék az ujlaki plébániához. — A Pádai Szent Antalról nevezett zuglói kápolna-egyesület 2040 korona segélyt kér a zuglói ideiglenes kápolna fenntartására. A bizottság csak 1000 koronával hajlandó segíteni a szent együletet. Tudomásul vette végül a bizottság, hogy a hó eltakarítás a I., II., III., VI. és X. kerületekben összesen 40.000 koronába került és kimutatta a költség fedezetét. Több kisebb jelentőségű ügy elintézése után az ülés véget ért.

(Fegyelmi vizsgálat. Dr. Bárczy István polgármester elrendelte a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot Rasovszky Alajos fővárosi számvevőségi végrehajtó ellen és fölhívja, mint ismeretlen helyen tartózkodót, hogy 30 nap alatt jelentkezék a polgármesteri hivatalban.

(Az állatkerti vendéglő bérbeadása. A főváros pénzügyi és gazdasági bizottsága ma délelőtt tartott ülésében foglalkozott az állatkerti vendéglő bérbeadásának kérdésével. Az ügyosztály előterjesztését Berzel Jenő tanácsjegyző ismertette. Előadta, hogy az ügyosztály előtt két alternatíva állott: vagy kirírja a vendéglőre a nyilvános árlejtést, vagy előbb Vampetics Ferenczcel, a régi bérlővel próbál meg egyezéssel jutni. Az ügyosztály, tekintettel arra, hogy Vampetics 180.000 korona befektetést eszközölt s hogy saját hibáján kívül a szerződésben megszabott időnél 18 évvel hamarabb esett el a bérlőtől, méltányosnak tartotta, hogy a régi bérlővel folytasson tárgyalásokat, annál is inkább, mert Vampetics az állatkerti vendéglőt közkeveltségű és virágzó üzletté emelte. A tárgyalások során Vampetics 16.000 korona évi bért ajánlott meg és kötelezte magát az összes adók és terhek viselésére. Az ügyosztály ezt a javaslatot elfogadhatónak találta s el is készítette a szerződés-tervezetet a régi bérlővel. A szerződés szerint Vampetics újabb 10 évre kapná meg a bérléte. A pénzügyi és gazdasági bizottság Herzogh Péter báró, Feleki Béla dr. és Márkus József felszólalása után egyhangulag hozzájárult az ügyosztály ama javaslatához, hogy az állatkerti vendéglő Vampeticsnek adassék bérbé a bemutatott feltételek mellett.

EGYESÜLETEK.

(—) A magyar cigányzenészek egyesülete. A magyar cigányzenészek egyesületének előkészítő bizottsága a Vigopera-kávéházban értekezletet tartott, amelyen a megalakítandó egyesület tisztikarát jelölték ki. Az előkészítő-bizottság a következő jelöltekben állapodott meg: elnök Rácz Pali, társelnök Sovánka Nándor, alelnökök: Radics Béla, Berkes Béla, Vörös Elek, Balogh Károly és Kiss Jancsi; pénztáros: Babári József; ellenőr Lukács Károly, Banga Edus, Pirokska József és Rácz Laczi; számvizsgálók: Karádi Sándor, Vörös Ferkó és ifj. Banda Marcsi. — Elhatározta továbbá az értekezlet, hogy zeneiskolát állít fel, amelyben az egyesület tagjainak gyermekei rendszeres zenekiképzésben részesülnek. Meghatározták továbbá a módokat, ahogyan a keresetképtelen tagokat, továbbá a tagok özvegyeit és árváit segélyezni fogják. A tagdíjat heti 50 fillérben állapították meg. A beiratási díj egy korona.

(—) A Magyar Otthon Bécsben e hó 14-én, szombaton este 9 órakor ünnepli a Nestrzy Hof Sphinz-teremben (Wien, II., Prater-strasse 34.) a 60-ik márczius idusát. Vendégeket szívesen lát az egyesület.

TÖRVÉNYSZÉK.

§A bíróság köréből. A király Hanák Kolos budapesti és Deák Péter szegedi ítélőtáblai bírákat a királyi Kuriához számeletti bírákká kinevezte.

§Az Ormai-testvérek bünpöre. Néhány évvel ezelőtt országszerte nagy feltűnést keltett az a furfangosan kiesztelt család, amelyet két testvér, Ormai Mór és Ormai József követtek el az államvasutak kárára. Ormai Mór az államvasutak pénztáránál volt hivatalnok s itt esztelte ki a furfangos csalást. Testvére, Ormai József, aki a megszólalásig hasonlított bátyjához, munkakerülő, dologtalan ember volt s mindenben engedelmes eszköze bátyjának. Ormai Mór megállapodott öcsésével, hogy az ország különböző városaiban nagyobb értékű, 10.000, 20.000, és 30.000 koronás utánvételes csomagokat fog feladni Budapestre címmezve. A megállapodást csakhamar követte a tett. Egymásután érkeztek Budapestre a nagy értékű utánvételes csomagok, amelyeket Ormai Mórnak kellett elkönyvelni. Ormai Mór kis összegeket könyvelt el bevételek gyanánt, ellenben az utánvételi lapokat, mint kiváltottakat küldte vissza a feladási helyek pénztárának, ahol azután gyanútlanul kifizették a nagy összegeket a feladó Ormai Józsefnek. Mire kiderült a furfang, akkorra már az Ormai-testvérek több százezer korona erejéig károsították meg az

államvasutakat és nyomtalanul eltűntek. A múlt év őszén azonban dr. Lázár Ernő vizsgálóbíró egy elfogott levélből megtudta, hogy a szökevények Anconában tartózkodnak. Rögtön intézkedett letartóztatásuk iránt, de mivel Ormai József igazolta, hogy mint katonaszökevényt is üldözik, az anconai hatóság csak Ormai Mór adta ki. Ormai Mór azonban mindent tagadott s az ügyesség bizonyítékok hiányában megszüntette az eljárást. Az államvasutak igazgatósága erre átvette a vádat és sikerült annyi bizonyítékot összegyűjteni, hogy a vádtanács vád alá helyezte a furfangos csalót. A büntető törvényszék dr. Szepessy elnöklete alatt ma kezdte meg a szökevényes bünpör tárgyalását. A vádlott most is állhatatosan tagad mindent. A tárgyalás a tanuk nagy számára való tekintettel, napokig el fog tartani.

A délutáni folytatólagos tárgyaláson a tanuk kihallgatására került a sor. Dobiczky László vasuti ellenőr vezette a vizsgálatot a vasutnál Ormai üzelméi ügyében. Közvetlen tapasztalatból nem tud semmit. Mittelmann Oszkár pénztáros részletesen elmondta, hogyan leplezték le Ormai üzelmét a gr. Dunay-féle utánvételes küldeménynél. Gróf Dunay Andrassy-ut 80. sz. a. volt feltűntetve, oda akarták kikézbcsíteni Stoits József kézbesítővel, de a nevezett házban gróf Dunay ismeretlen volt. Pár nap mulva egy hordár jött kiváltani a képkiüldeményt. Ez gyanusnak tűnt fel előtte s kérdőre vonta, ki küldte, mire a hordár azt felelte, hogy a Hazám-kávéház előtt egy várakozó urtól kapta a megbízást. Erre aztán megtette a jelentést a különben is gyanussá vált küldeményről. Ágoston József vasuti hivatalnok, Ormai Mór közvetlen főnöke, a hivatali szolgálati idők tekintetében adott felvilágosítást, megemlítve, hogy Ormai a gróf Dunay-féle utánvételes küldemény körül nagyon gyanut keltően járt el. Német József, Balog László, Herczeg Jakab és Stoits József vasuti kézbesítők elmondták, hogy Ormai szabadnapos léteire benmaradt a hivatalban s a gróf Dunay-féle utánvételt magához vette s tinta-csöppel eltűntette rajta az utánvételi összeget, utóbb pedig ráírta: Bahnrestante szót. A két hordár kihallgatása után elnök a tárgyalás folytatását hétfőre halasztotta el.

§ Királysértés a vita hevében. Még a japán-orosz háboru alatt történt, hogy egy budapesti veterán-egyletben Versicz Lajos alsó-ausztriai születésű kőműves veterán társaival összevesztett a háboru esélyei miatt. Közben Versicz annyira dühös lett, hogy erősen kifakadt a király ellen, aki támogatja a zsarnok czárt. A veterán-egylet elnöke katonai kötelességének tartotta a királysértő kőművest feljelenteni, akit a vádtanács vád alá is helyezett. A törvényszéki tárgyaláson Versicz a hadiéremmel és a jubileumi éremmel díszítve jelent meg s váltig tagadta a királysértést. A bíróság azonban a tanuk vallomása alapján megállapította a királysértést s ezért hat heti fogházra ítélte a vádlottat. A kir. tábla ma helybenhagyta az ítéletet.

§ A főszoigabíró kocsisja. A múlt év január havában Sárközy Pál nyugalmazott főszoigabíró, tápiószelvi földbirtokosnak megtagadta az engedelmességet a saját parádés kocsisja, Bugyi István. Mikor a nagykatái takarékpénztár igazgatósági ülésének vége volt, Sárközy parancsot adott kocsisának, hogy fogjon be s hajtson haza. A kocsis, Bugyi István erre kijelentette, hogy ma már nem megy Tápiószelére, mert széles jókedvében Nagykatán akar mulatni. A főszoigabíró kénytelen volt egyedül haza hajtani. Bugyi István másnap, mikor mámorát kiáludta, megjelent a nagykatái szolgabírói hivatalban s kérte, hogy hajtás be gazdján hátralékos bérét, mert ő nem akar tovább nála szolgálni. A szolgabíró erre megmagyarázta neki, hogy okosabb lesz szép szerivel visszamenni, mert a főszoigabíró csendőrökkel viteti vissza a gazdjához. Bugyi István elkerülni akarta ezt a szégyent, elhatározta, hogy feljön Budapestre munkát keresni. A vasuti állomáson azonban meggondolta a dolgot s Budapest helyett Tápiószelére váltott jegyet. Megérkezve,

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használatra valódi áldás gyomorhajasoknak és székszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot 3-8 óra alatt teljesen rendbe hozza
Kis üveg 40 fillér.
nagy üveg 60 fillér.

Sz...
egyen...
ben ta...
magáv...
— Ke...
közben...
dájáho...
ben ill...
radhat...
— sz...
rendre...
vert ra...
jára, a...
Bugyi...
menek...
jelent...
kisérle...
vidéki...
lason,
dat dr...
lentette...
tagadta...
rá aka...
bíró ne...
olvasta...
embern...
dése el...
beszéd...
alaján...
ölés ki...
háza...
K...
Uj...
1906. é...
Részvé...
intézet...
vel a K...
Guidó...
zsef fö...
által ig...
Vajda...
Spitz M...
tenstein...
évi köz...
gyes, dr...
roly ig...
s helyül...
Nafali...
ler Mór...
gosultsá...
Sz...
szóló va...
küldemé...
metorsz...
küldemé...
egy, a...
vagy hi...
tott szá...
met hat...
adásuk...
az egész...
részel, u...
vetve. M...
figyelem...
betartás...
Ango...
Bank fö...
évre sz...
bruttony...
zat tekin...
ból leve...
valamint...
alapszab...
Eddig kin...
imgand...
imgand...
imgand...

egyenesen gazdájának kastélya felé tartott. Utközben találkozott nevelőapjával, Kele Gáborral, akit magával hívott:

— Legyen tanuja, hogyan lövöm le a gazdát.

Kele egy darabig együtt ment Bugyival, de utközben megszökött tőle. Bugyi mikor beállított gazdájához, Sárközyhez, ez a verandán karosszékben ült.

— Meggyöttem tekintetes uram, kellek-e?

— Ha a feleségedet is elhozod, akkor itt maradhatsz!

— Annak én sem parancsolok, de az ur sem! — szólt indulatos hangon a kocsi, mire Sárközy rendreutasította. Ebben a pillanatban Bugyi revolvert rántott elő s közvetlen közelből rálőtt gazdájára, akit azonban nem talált el. A merénylet után Bugyi azon hisztemben, hogy gazdáját megölte, elmenekült s egyenesen a csendőrséghez ment s jelentette magát. Szándékos emberölés büntetének kísérletével vádolva került ma Bugyi István a pest-vidéki törvényszék esküdtbírósa elé. A tárgyaláson, melyen Verebély táblai bíró elnökölt s a vádat dr. Szöllősy ügyész képviselte, a vádlott kijelentette, hogy bűnösnek érzi magát. Azt azonban tagadta, hogy gazdáját megölni akarta volna. Csak rá akart kissé ijeszteni. Miután a sértett főszolgabíró nem jelent meg betegsége miatt, a bíróság felolvasta vallomását. Ebben Sárközy jóra való derék embernek jellemzi a vádlottat, aki ezen megtévelyedése előtt sohasem követett el semmit sem. A perbeszéd után az esküdtek marasztaló verdiktje alapján a bíróság Bugyi Istvánt szándékos emberölés kísérletének büntetéseért három évi fegyházra ítélte. A vádlott semmisségi panaszszal élt.

KÖZGAZDASÁG.

Új igazgatók a Kisjenői Fatermelő r.-t.-nál. Az 1906. évben alakult meg a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság és a Magyar Fekereskedők Hitelintézete r.-t. égisze alatt 1,000.000 korona alaptőkével a Kisjenői Fatermelő Részvénytársaság a Prister Guidó zágrábi fa-czég által megvett kisjenői (József főhercegi) erdők kitermelésére. A közgyűlés által igazgatókul választottak: Prister Guido (elnök), Vajda Imre, dr. Glücklich Emil, dr. Engel Aurél, Spitz Márk, Deutsch Frigyes, Kövér Károly, Hartenstein Jenő, Herz Ignác vezérigazgató. A múlt évi közgyűlésen — amint ismeretes — Deutsch Frigyes, dr. Glücklich Emil, Herz Ignác és Kövér Károly igazgatósági tagok lemondottak tisztségükről s helyükbe — mint értesülünk — Elek Pál, Milch Naftali, Laendler Aladár, Rothberg Vilmos és Fischler Mór választottak meg, akiknek czégjegyzési jogosultságát most a czégbíróság is tudomásul vette.

Származási bizonyítvány a Németországba szülő vagy Németországon át küldendő baromfiküldeményekhez. A Németországba szülő vagy Németországon át küldendő leölt baromfit tartalmazó küldeményekhez — mint ismeretes — csatolni kell egy, a helyhatóság által német nyelven kiállított, vagy hivatalosan hitelesített német fordítással ellátott származási bizonyítványt, mert különben a német határszéli vámhivatalok a küldeményeket feladásuk helyére visszaküldik. E szabályok nemcsak az egészében küldött baromfi, hanem annak egyes részei, úgy mint libamáj, libamell stb. is alá vannak vetve. Minthogy e szabályt többször nem vették figyelembe, a minisztérium e szabály mindenkor betartására figyelmezteti az érdekelt köröket.

Angol-Osztrák Bank mérlege. Az Angol-Osztrák Bank főtanácsa mai ülésén megállapította az 1907. évre szóló zárszámadást. Eszerint az 1907. üzletév bruttonyerősége az 1906. évből való nyereségáthozat tekintetbe vételével 11,028.467.03 korona, melyből levonva az összes költségeket és kiadásokat, valamint az alkalmazottak nyugdíjalapjához való alapszabályszerű 101.329.39 korona hozzájárulást,

4,926.363.24 korona tiszta nyereség mutatkozik. Az 1908. március 26-ára összehívott közgyűlésnek javaslatni fog, hogy a főtanács alapszabályszerű jutalékának levonása után fennmaradó 4,775.661.71 összegből részvényenkint 16 korona, azaz 4,000.000 korona osztalék fizetessék, 250.000 korona a tartalékalapba helyeztessék és a még fennmaradó 525.661.71 korona új számlára vitessék át.

Vásárváltások. A kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy a Gömör és Kishont vármegye területéhez tartozó Rozsnyó r. t. városban a június 2-ára eső országos vásár ez évben kivételesen május 5-én tartassék meg, — megengedte, hogy a Máramaros vármegye területéhez tartozó Huszt községben július 13-ára és 14-ére eső országos vásár július 20-án és 21-én és megengedte, hogy a Bihar vármegye területéhez tartozó Székelyhid községben az április 15-ére és 16-ára eső országos vásár ez évben kivételesen április 14-én és 15-ikén, a június 4-ére és 5-ére eső országos vásár pedig ez évben kivételesen június 3-án és 4-én tartassék meg.

Egy festéknagykereskedő-czég megszűnése. Megirtuk annak idején, hogy egy budapesti festéknagykereskedő-czég: Schwarzkopf Adolf és Wolf (V., Béla-utca 3.) beszüntette fizetéseit. Most úgy értesülünk, hogy a czégnek nem sikerült ügyeit rendezni, elhatározta a felszámolást s felszámolól dr. Székely Lajos ügyvédet nevezte meg.

Kereskedők tanácskozása. A Fővárosi Kereskedők Egyesülete tegnap tartotta Mőssmer József elnökletével rendes havi választmányi ülését. Dr. Kraemer József titkár jelentést tesz a Tulipán Szövetség magyar védőegyesülettel folytatott tárgyalásokról, amelyek azt célozzák, hogy a kereskedők a védőegyesülettel vállvetve működjenek a honi iparcikkek terjesztése érdekében. A tavaszi vásárra vonatkozó jelentésekből kitűnik, hogy a jelentkezők minden várákozást felülmúlnak, úgy, hogy a bizottság az iparcsarnoknak második szárnyát is kénytelen igénybe venni. Elhatározták továbbá, hogy addig is, míg az esti záróra törvényes uton szabályoztatik, az egyesület társadalmi uton fog odahatni, hogy Budapesten az üzletek szombat este kivételével, nyolcz óraker zárassanak. A kereskedelmi miniszter felszólítván az egyesületet, hogy az ipartörvény-javaslatára véleményét terjeszsen elő, a választmány elhatározta, hogy a fontosabb elvi kérdések megvitatására összes tagjait egyetemes ülésre összehívja.

Nagyszalonta pusztabirtoka. Nagyszalonta városnak van egy haterz holdas pusztabirtoka, az Oroszi pusztá, melynek jövedelmét régi idők óta a községi kiadások fedezésére fordították. Ez a bőven termő terület óriási értéket képvisel és kimondhatatlan áldás Szalonta lakosságára, melyet sok teherből szabadít meg a pusztá jövedelme. Csodálatos módon, most a nagyszalontai függetlenségi pártban akció indult meg a czélből, hogy az Oroszi pusztát elvonják a község birtokából. Gyűlést tartottak és ezen kimondták, hogy az Oroszi pusztá nem a községé, hanem a közbirtokosságé és így a pusztá jövedelmei nem illetik meg a községet. Most tehát szeretnék valamilyen uton-módon az Oroszi pusztát a község birtokából a közbirtokosság tulajdonává tenni. Ha ez a törekvés sikerül, felesleges hangsúlyozni, hogy a község lakosainak terhe óriási módon meg fog növekedni. Átlátják ezt a veszedelmet Nagyszalontán, éppen ezért a napokban — mint értesülünk — nagy gyűlést tartottak az iparosok és kereskedők. A gyűlés kimondta, hogy tiltakozik a közbirtokosság törekvése ellen. A szalontai pusztá körüli harc előidőzője a ma még érvényben lévő közbirtokossági rendszer, melynek a belügyminisztériumban mostanában huzzák meg a halálharangot. Nemcsak Nagyszalonta város, de több más vidéki központ sanyli az elavult közbirtokossági rendszer káros következményeit. Éppen ezért csak helyesléssel fogadhatjuk gróf Andrássy Gyula belügyminiszter elhatározását hogy a közbirtokossági rendszert megrendszabályozni akarja.

Az O. M. K. E. közgyűlése. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés e hó 22-én, vasárnap délelőtt fél 10 óraker tartja ötödik rendes közgyűlését a budapesti áru- és értéktőzsde nagytermében.

A közgyűlés napirendjére egyebek között ki van tűzve az adóreform kérdése, de tárgyalás alá kerülnek az egyesülés múlt évi széleskörű működéséről szóló terjedelmes jelentésnek kapcsán jóformán az összes, a közelmúltban nagyobb érdeklődést keltett gazdasági mozzanatok és a jelenleg előtérben álló fontosabb gazdasági kérdések is. A czélből, hogy tagjainak a közgyűlésen való részvételt megkönnyítse, az O. M. K. E. az idén is kieszközölte a szokásos utazási kedvezményeket a magyar kir. állami vasutakon, valamint a kassa—oderbergi vasút és a déli vasut magyar vonalain. A kedvezményes jegyekre jogosító igazolványokat az O. M. K. E. központi irodája, továbbá az O. M. K. E. vidéki kerületének titkári hivatalai adják ki az egyesülés arra igényt tartó tagjainak.

Iparművészeti kiállítás Debreczenben. Az Országos Magyar Iparművészeti Társulat karöltve a debreczeni kereskedelmi és iparkamarával 1909. évi tavaszán Debreczenben kerületi iparművészeti kiállítást rendez, melyben a kamarai kerületből egybegyűlő tárgyak mellett a Magyar Iparművészeti Társulat is megfelelő iparművészeti gyűjteménnyel vesz részt és az iparosoknak művészl mintákat és tervekét bocsát rendelkezésére. A kiállítás rendezése ellensúlyozni és kiszorítani akarja a külföld behozatalát, másrészt módot akar adni a kamarai kerület iparosságának izlése fejlesztésére. A kiállításra tárgyakat folyó évi június hó elsejéig fogad el a debreczeni kereskedelmi és iparkamara titkári hivatala.

Beteg állatok gyógyítása. Ismeretes dolog, hogy az állatorvosi főiskola állatkórházában a haszonállatokat gyógyításra megfelelő ápolási díjért felveszik és gyógyítják. Az a szabályzat, mely megállapítja, hogy melyik állatért mennyi naponta az ápolási díj, még 1899-ben készült. Azóta azonban ugy az élelmi czikkek, mint a takarmányművek ára tetemesen emelkedett és a megtartott versenytárgyalások oly eredménnyel jártak, hogy az állatkórház a mai díjtételekkel nem működhet deficit nélkül. Azért az állatorvosi főiskola rektora előterjesztést tett a földmívelési miniszternek, hogy a szabályzatnak a beteg állatok ápolására vonatkozó részét az ápolási díjak emelésével módosítsa. Darányi földmívelésügyi miniszter az előterjesztéshez hozzájárult, azonban akként, hogy szarvasmarháért, sertésért, házi szárnyasokért tartási díj nem fizetendő, ellenben július 1-től kezdve egy beteg ló napi tartásdíja 2 korona 40 fillér, kutyák napi ápolási díja 1 korona, macska vagy diszmadár után 80 fillér tartásdíjat kell fizetni.

TŐZSDEK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE Gabonátőzsde.

A rendkívül kedvező időjárás behatása alatt ma nagyon lanyha volt az üzlet. Az ország minden egyes vidékéről egybehangzóan azt jelentik, hogy az őszi vetések váratlanul kedvezően fejlődnek és hogy a gazdák részéről nagyobb kínálat észlelhető. Ezzel szemben a fogyasztók még inkább tartózkodnak a vásárlástól, sőt a helybeli malmok által az utolsó időben vásárolt buzamennyiségeknek megfelelő liszt eddig sehogy sem volt elhelyezhető. Mi sem természetesebb tehát, minthogy az üzlet ismét a lanyhaság felé hajlik és az áprilisi buza ennél fogva nagy árcsökkenést szenvedett. Az összes buzaterminusok 25—30 fillérrel, tengeri és zab 10 fillérrel estek. A készáruipiaczon az árcsökkenés 50 kilónként 25 fillért tesz ki. Forgalomba került 7000 mázsa buza.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki. 400 mm. 78 kg. 24.90 kor.
Pestvidéki. 200 mm. 78 kg. 24.50 korona, 200 mm. 77 kg. 24.40 korona, 500 mm. 77 kg. 24.30 korona, 300 mm. 76.5 kg. 24.25 korona,
Turkevei. 1200 mm. 76.5 kg. 24.25 korona.
T-Becsei. 3612 mm. 75 kg. 23.84 korona.
Hartai. 800 mm. 76.6 kg. 24.20 korona.
Rozs. 100 mm. 21.— korona, 3 hó
Az árak 100 kilogr.-kint koronákban értendők.

Eddig kin volt!

A Sebők-féle szabályozható

„Chic“ nyakkendő

Sebők Gyula divatruháza és kalap gyári raktára

ma már mindenki ismeri és kedveli. Elegáns, czélszerű, izléses és olcsó,

Nagy váasztelben szebbnél szebb mintákban kapható a feltalálónál.

Budapest, VI., Teréz-körút 48. Tessék képes árjegyzéket kérni.

Most élvezet!

A határidőpiacra köttetett:

Délután:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

Buza 1908. áprilisra 12.10, 12.11, 12.03, 12.09, 11.86.
 Buza 1908. októberre 9.84, 9.90, 9.75, 9.82.
 Rozs 1908. áprilisra 10.63, 10.54, 10.48, 10.55.
 Rozs 1908. októberre 8.60, 8.63, 8.54, 8.56.
 Zab 1908. áprilisra 7.83, 0.
 Tengeri 1908. májusra 6.64, 6.58, 6.61.

1 óra 30 percig zárulnak:

áprilisi buza 11.90-11.91
 októberi buza 9.79-9.81
 áprilisi rozs 10.54-10.56
 októberi rozs 8.57-8.58
 áprilisi zab 7.79-7.80
 májusi tengeri 6.59-6.60

Délutáni forgalom.

Délután az árak tovább hanyatlottak.

4 óra 30 percig zárulnak:

Buza 1908. áprilisra ———— 11.79-11.80
 Buza új októberi ———— 9.75-9.76
 Rozs 1908. áprilisra ———— 10.50-10.51
 Rozs új októberi ———— 8.52-8.53
 Zab 1908. áprilisra ———— 7.72-7.73
 Tengeri 1908. májusra ———— 6.57-6.58

Budapesti gabonaforgalom.

1908. márczius 4-től márczius 5-ig.

	Erkezett:	Elszállított:
Buza	6341	3766
Rozs	104	—
Arpa	2664	1795
Zab	7250	—
Tengeri	513	—
Liszt	—	20643
Korpa	—	5917

Értéktőzsde.

Az értéktőzsde ma kedvező irányzat mellett folyt le. A spekuláció némi hajlandóságot mutatott az értékek vásárlására, részint, mivel a külföldi tőzsdék jelentéseit kielégítőnek találta, részint pedig, mivel azt hiszi, hogy a német birodalmi bank a legközelebbi napokban lelebb szállítja a hivatalos rátát, amitől a helyzet némi javulását várja. Nagy aranyforgalom nem fejlődött ugyan ki ma sem és valami nagy élénkség sem uralkodott, a hangulat azonban határozottan barátságos volt, az árfolyamok pedig mérsékelttel emelkedtek. Az Osztrák hitel reggel 644.50 koronán indult, 645.50-ig javult, aztán 645-re gyöngült, a Magyar hitel 775.75 koronás kezdő kuzusa 777 koronáig emelkedett, aztán 776-ra gyöngült. Az Államvasut 1.25 koronával a tegnapi zárlaton felül, 672.75 koronán indult, élénk keresletre 674.50-ig még tovább emelkedett.

A déli tőzsdén változatlan berlini jegyzésekre a spekuláció tartózkodó volt, a forgalomba került értékek árfolyamai némileg gyengültek és olcsóbban zártak. A forgalom mérsékelt maradt.

Előtőzsde.

Köttek: Osztrák hitelrészvény 644.50-645.25 Magyar hitelrészvény 775.75-777.— Osztrák magyar államvasut 674.75-674.50 Rimamurányi vasmű 542.50-543.75 Magyar leszámítoló bank 491. Jelzálogbank 435-436.65 Magyar koronajáradék 94.45-94.50 Adria tengerhajózási r.-t. 425.

Déli tőzsde.

Köttek: Osztrák hitelrészvény 645.75-645. Magyar hitelrészvény 776.75-775.75 Osztrák-magyar államvasut 674.75-673.75 Déli vasut 145-144.75 Rimamurányi vasmű 542-541.50 Magyar leszámítoló bank 491.75-490.75 Jelzálogbank 435-434.25 Közüti vaspálya 565-564.50 Városi villamos vasut 276. Magyar koronajáradék 94.40-94.35 Hazai bank 283-283.50 Első magyar általános bizt. r.-t. 10600. Athenaeum 195-198.

Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4-5 K, 3 napra 8-10.— K, 1908. márczius hó végére 24-26 K.

Utőtőzsde.

Az utőtőzsde fizetlennül folyt le, kötés csak Osztrák hitelrészvényben fordult elő. Köttetett: Osztrák hitelrészvény 644.60. Magyar-hitelrészvény 775.75. Al-

lamvasut 674-6 Rimamurányi 541.50. Közúti villamos 564.50. Városi villamos 276.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, márczius 6. (Az Egyetértés távirata.) A terménytőzsdéken az irányzat határozottan lánghára fordult, ehhez járult a kedvező időjárás, amely lehetővé teszi a mezei munkákat és a konzum teljes téltelensége, aminek általános üzletlenség a következménye. Mind ez a körülmény nagy nyomást gyakorol az árakra, úgy hogy buza és rozs 20 fillérrel lett olcsóbb az utóbbi czikk az e heti javulást 5 fillér híján majdnem egészen elvesztette, buza ellenben még 5 fillérrel olcsóbb lett, semmint volt a múlt héten. Zab 10 fillérrel hanyatlott, tengeri azonban nem változott. E héten mindössze elvéte fordult elő néhány kisebb kötés, de csak waggonszámra.

Jegyezett buza: tiszavidéki 12.45-12.90 korona, mosoni 11.60-11.95 korona, tótfelvidéki 11.65-12.15 kor., déli vasuti 11.55-11.85 korona, marchfeldi 11.55-11.95.

Uj-rozs: tótfelvidéki 10.80-11.05 korona, csepeli 10.80-11.— kor., pestmegyei 10.90-11.05, korona különféle magyar 10.80-11.— kor., osztrák 10.70-11.— korona.

Arpa: morvaországi 9.—-9.40 kor., marchfeldi 8.—-8.45 kor., bécsvidéki 8.—-8.85 kor., tótfelvidéki 7.—-8.33 kor., csepeli 7.25-7.90, győri —.—-kor., déli vasuti —.—-kor., tiszavidéki 6.75-7.10 korona.

Magyar tengeri: régi 7.25-7.45, uj —.—-korona, cinquantin 8.10-8.50, uj —.—-korona.

Magyar zab: selejtes —.—-kor., közepes 8.30-8.55 korona, elsőrendű 8.55-8.80 kor., válogatott 8.80-9.05 korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, márczius 6. Különböző momentumok, köztük a londoni kamatlábmérséklés, a newyorki tőzsde javulása és az osztrák pénzügyminiszter tegnapi nyilatkozatai, valamint a tervezett nagy investíciók kedvezően befolyásolták a mai előtőzsde irányzatát és a forgalomnak élénk impulzust adtak. Első sorban alpesi bányarészvények iránt érdeklődtek, melyeknek az árfolyama élénk forgalomnál emelkedtek. Államvasuti részvények is emelkedtek és az egész piac barátságos jelleget öltött. Az előtőzsde zárlatig szilárd maradt. A déli tőzsde barátságosan indult. Egyes korlátértékek javultak.

11 órákor zárulnak:

Osztrák hitel. 642.50, Magyar hitel. 776.—, Länderbank 420.20, Államvasut 671.25 —.—, Elbavölgyi vasut —.—, Déli vasut 143.—, Alpesi bányarészvény 655.—, Májusi járadék 97.90, Magyar koronajáradék 94.25, Török sorsjegy 188.—, Német márka 117.63, Elbavölgyi vasut —.—, Rimamurányi 540.50, Orosz járadék 94.25, Keleti vasutak —.—, Skoda —.—, Magyar jelz. —.—, Kárpáti petroleum —.—.

1 órákor jegyeztek:

Osztrák hitel 642.75, Magyar hitel 776.—, Länderbank 421.—, Unio-bank 554.50, Államvasut 671.25, Anglo-bank 306.—, Bankverein 538.25, Déli vasut 143.50, Gőzhajó —.—, Alpesi bányarészvény 655.—, Májusi járadék 97.90, Magyar koronajáradék 94.25, Török sorsjegy 188.—, Német márka 117.63, Elbavölgyi vasut —.—, Rimamurányi 540.50, Orosz járadék 94.25, Keleti vasutak —.—, Skoda —.—, Magyar jelz. —.—, Kárpáti petroleum —.—.

Bécs, márczius 6. (Osztrák értékek zárlat.) 4 2/2 százalékos papír-járadék 98.10, 4 százalékos osztrák arany járadék 116.95, 1860-as sorsjegy 150.75, Osztrák hitelsorsjegy 450.—, Angol osztrák bankrészvény 305.50, Bécsi Bankverein 539.25, Osztrák-magyar bank 1720.—, Déli vasut 144.25, Dunagőzhajózási társaság 1036.—, Dohány részvény 412.—, Cs. kir. arany (vert.) 11.35, Német bankváltók 117.66, Osztrák Lloyd 418.—, 4.2 százal. ezüst járadék 98.05-99.50, Osztrák koronajáradék 97.95, 1864-es sorsjegy 262.75, Osztrák hitelintézeti részvény 644.25, Union-Bank 554.50, Osztrák Länderbank 425.25, Osztrák-magyar államvasut 672.50, Elbavölgyi vasut 424.50, Alpesi részvény 658.50, 20 frankos 19.12, Londoni váltóár 240.62, Lipótkohó 462.—, Töröksorsjegy 187.75, Gyengült.

Bécs, márczius 6. (Magyar értékek zárlat.) 4 százalékos arany-járadék 112.25, Tiszai és szeg közcs. sorsjegy 149.75, Magyar hitelbank részvény 776.—, Magyar leszámítoló és váltó részvény —.—, Rimamurányi 542.50, Magyar cukoripar 17.60, Adria hajózási részvénytársaság 424.—, Magyar koronajáradék 94.35, 4 százalékos magyar földteherm kötv. 95.20, Magyar nyer.-k. sorsjegy 190.60, Kassa-Oderbergi vasut részvény —.—, Magyar jelzalogbank 430.—, Magyar keresk. bank 33.45.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, márczius 6. (Tőzsdei jelentés.) Habár a tőzsdén kedvezőbb newyorki jelentésekre és Deutsche Bank kedvező mérlegére a megnyitási irányzat szilárd volt, az üzleti tevékenységben nem volt észlelhető nagyobb élénkség, miután a spekuláció, tekintettel a hathatós javulásra még nagyon rászoruló német pénzvisszonyokra, nagyfokú tartózkodást mutatott. Midőn a későbbi folyamatban ehhez még hozzájárult, hogy a beérkezett külföldi jelentések sem tartalmaztak buzdító körülményeket, a vállalkozási kedv ismét az utolsó hetekben megszokott nívóra szállt alá és helyenként teljesen meg is szűnt, úgy, hogy a legtöbb árfolyam még jegyezhető sem volt. Bankok általában megtartották kezdetbeli javulásukat, míg bányarészvények részben lemorzsolódtak. Vasutértékek el voltak hanyagolva. Csak Canada Pacific-részvények emelkedtek visszavásárlásokra. Járadékok közül japáni gyengülésre hajlottak. Gőzhajós-részvények jó irányzat mellett zártak. Az utőtőzsde a párisi hírek hátsa alatt gyengébb volt. A készpénzpiac iparértékei csak kevésé változtak. Magánleszámítási kamatláb 4 1/2 százalékos, napipénz 4 1/2 százalékos.

Zárlatkor jegyeztek: 4 2/2 százalékos papír-járadék —.—, 4 százalékos osztrák aranyjáradék —.—, osztrák hitelrészvény 202.80, Déli vasut 25.10, orosz bankjegyek 213.90, 4 százalékos új orosz kölcsön 73.75, Disconto Commandit 174.40, Dinamit-truszt 158.50, Harpeni 194.75, Unifikált török járadék 94.70, 4 2/2 százalékos ezüst-járadék 98.—, 4 százalékos magyar aranyjáradék 94.30, Magyar koronajáradék —.—, Osztrák-magyar államvasut —.—, Bécsi váltóár 84.90, Olasz járadék —.—, Alt. villamosági Edison 198.60, Gelsenkircheni 182.—, Laurakohó 209.60, Csendes.

Frankfurt, (Zárlat.) márczius 6. 4 2/2 százalékos papír-járadék —.—, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 99.25, 4 százalékos magyar aranyjáradék 94.30, Osztrák hitelintézeti részvény 203.10, Osztrák-magyar államvasut 144.—, Északnyugati vasut —.—, Bustiehradi vasut —.—, Londoni váltóár 204.40, Bécsi Bankverein 136.65, Villamos részvény 147.50, 3 százalékos magyar aranykölcsön —.—, 4 2/2 százalékos ezüstjáradék 99.75, Osztrák koronajáradék 97.90, Magyar koronajáradék 94.30, Osztrák-magyar bank 123.—, Déli vasut részvény 25.90, Elbavölgyi vasut —.—, Bécsi váltóár 849.33, Párisi váltóár 812.16, Union bankrészvény 139.90, Alpesi bányarészvény 332.—, Szilárd.

Hamburg, (Zárlat.) márczius 6. 4 2/2 százalékos ezüstjáradék 99.65, 1860. sorsjegy —.—, Déli vasut 25.85, 4 százalékos Aranyjáradék 99.05, Osztrák hitelrészvény 202.70, Osztrák-magyar államvasut —.—, Olasz járadék 103.30, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 94.10 Nyugodt.

London, márczius 6. Angol consol 87 1/16.

Páris, márcz. 6. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 97.70, Osztr. aranyjáradék 99.65, Magyar aranyjáradék 94.40, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről —.—, 4 százalékos Olasz járadék 102.85, Déli vasut elsőbbségi kötv. 315.—, 5 százalékos marokkói járadék 507.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön —.—, 4 százalékos Kons. amort. román járadék —.—, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 92.50, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 96.30, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 59.—, 4 száz. Szerb járadék 1907. 448.—, 4 százalékos spanyol járadék 94.10, 4 százalékos unifikált török jár. 96.25, Török sorsjegy 179.25, Török dohányrészvény 438.—, Osztrák föld-hitelintézet 1147, Osztr. Länderbank 468.—, Magyar jelzálogbank 474.—, Banque de Paris 14.50, Banque Ottomane 716.—, Osztr. magyar államvasut —.—, Déli vasut 151.—, Meridional vasut 656, Keleti vasutak —.—, Waggon Lits —.—, Hartmann

SZÉN, koks, briket,
antracit összes gazdasági,
 ipari és házi célokra

Telefon: Detail 75-26. Engros 164.

27701

Radnay Károly

BUDAPEST, V. kerület, Váci-körut 80.

Sürgönyözim: ANTRACIT BUDAPEST

gépgyár 498.—, Rio Tinto 15.21, Sucrerie d'Egypte 31.—, Tula 275.—, Thomson Houston —, Urikányi kőszén 144, Chartered 18.75, De Beers 286.—, East Rand 82.—, Jagersfontein 82.50, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 44.—, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.06. Váltó német piacokra (rövid) 123.—, Váltó Bécsre (rövid) 104.56, Váltó Belgiumra (rövid) 1/8. Olasz aranyváltó (rövid) 1/16, Váltó Svájcra (rövid) 1/8, Csek Londonra 251.85. Magánkamatláb 2 1/2. Tartott.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Vágómarhavásár.

Budapest, márczius 5. (Braun József és fia jelentése az "Egyetértés" részére.) Felhajtott: 2277 darab Vágómarha és pedig 1553 darab magyar és tarka ökör, 479 darab magyar és tarka tehén, 10 darab bosnyák ökör, 4 darab bosnyák tehén, 208 darab magyar és tarka bika, 1 darab bosnyák bika, 22 darab magyar bivaly és — darab bosnyák bivaly.

Származási hely szerint: 2262 magyar marha, 15 darab bosnyák marha.

A vásár irányzata, mivel kevés idegen vevő vett részt a vásárlásban, lanyha volt. — Az árak változatlanok maradtak.

Következő árak jegyzettek métermázsánként élőszuliban levonás nélkül:

Magyar hizott ökör, legjobb minőségű 72.— 76.— koronáig, kivételesen —.— koronáig, középminőségű 64.—70.— koronáig, silány minőségű 54.—60.— K.-ig. Tarka hizott ökör legjobb minőségű 78—88 koronáig, kivételesen — fill, középminőségű 68—76 koronáig, silány 54.—62.— koronáig. Magyar paraszt ökör legjobb minőségű —.— kor.-ig, középminőségű 60.—66.— kor.-ig, silány 48.—56.— koronáig. Magyar tehén legjobb minőségű 60.—66.— koronáig, kivételesen —.— koronáig, közép minőségű 54.—58.— koronáig, silányabb minőségű 48.—52.— koronáig. Tarka tehén legjobb minőségű 66.—72.— koronáig, kivételesen —.— koronáig, közép minőségű 54.—62.— koronáig, silányabb minőségű 48.—52.— koronáig. Bika legjobb minőségű 64.—70.— koronáig, kivételesen —.— koronáig, közép minőségű 58.—62.— koronáig, silányabb minőség 52.—56.— koro-

náig. Bivaly legjobb minőségű —.— koronáig, kivételesen —.— koronáig, közép minőségű 44.—48.— koronáig, silányabb minőségű 36.—40.— koronáig. Kicsontozni való marha 40.—44.— koronáig. Boszniai ökör legjobb minőségű —.— koronáig, közép minőségű 62.—65.— koronáig, silányabb minőségű 52.—58.— koronáig. Növendékmарha —.— koronáig. Mind 100 kilonként élőszuliban.

Borjuvásár.

Budapest, márczius 6. (Hiv. tud.) A mai vásárra felhajtottak 716 darab élő borjut. Fizettek: elsőrendű borjúkért 94—104 fillért, kivételesen 106—108 fillért, középminőségű élő borjúkért 84—94 fillért kilogrammonként (levonás nélkül). Az irányzat élénk volt, az árak 2—4 fillérrel kgkint javultak.

Fertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, márczius 6-án. (Hivatalos tudósítás.) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) 122—124 fillér (páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban) — fillér. Fialat nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 121—123 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 122—124 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 122—124 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül sulyban) — fillérig, közép (páronként 240—260 kilogramm sulyban) — fillérig.

Sertéslejtés: 1908. évi márczius 4. napján volt készlet 24668 drb., 1908 márczius hó 5-én felhajtott 182 darab, 1908 márczius 5. napján elszállított 224 darab, 1908 márczius 6. napjára maradt készletben 24626 drb. A hizott sertéslejtés irányzata: kellemesebb.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, márcz. 6. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 194 darab sertés, 6 darab stüldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb stüldő, — malacz. Mai napi felhajtás 721 darab ser-

tés, — darab stüldő, — darab malacz, összesen 915 darab sertés, 6 darab stüldő, — darab malacz. Eladatott 803 darab sertés, 6 darab stüldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 112 drb sertés, — darab stüldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg-on felül ételsulyban 95—96 fillér, ételsulylevonással — fillér. II. rendű 280 kg-tól 350 kgr-ig 88—90 fillér, ételsulylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg-on felül — fillérig, ételsulylevonással 124—131 fillérig, fiatal közép 220 kg-tól 300 kg-ig 126—131 fillér, ételsulylevonással — fillérig, könnyű 220 kg-ig — fillér, ételsulylevonással 120—128 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül —, könnyű 140—300 kgr-ig 112—118 fillérig, ételsulylevonással — fillérig. Belföldi stüldő —110 fillérig, horvát stüldő 92—102 fillér. Malacz — fillérig. (Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, élőszuliban értendő.) A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

VIZÁLLAS.

Table with columns for dates (márcz. 5, márcz. 6) and locations (Inn, Bana, Horva, Vág, Rába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszná, Latorca, Magyar, Ung). It lists various locations and their corresponding water levels in meters.

Table titled 'Buza' showing prices for different types of wheat (liszt, első, második, harmadik) and other grain products.

Table titled 'Egyéb gabonaművek' showing prices for various other grain products like rye, barley, and oats.

Table titled 'Guronyia' showing prices for different types of flour and other grain products.

Table titled 'Faj' showing prices for different types of flour and other grain products.

Table titled 'Allamodósság közkelesonny' listing various government bonds and their prices.

Table titled 'Záloglevelek, Előbőrségek' listing various types of promissory notes and their prices.

Table titled 'Biztosító társaságok' listing various insurance companies and their prices.

Table titled 'Gőzmalomok' listing various types of steam mills and their prices.

Table titled 'Bankok részvényei' listing various bank stocks and their prices.

Table titled 'Takarékpénztárak' listing various savings banks and their prices.

Table titled 'Bazilika sorsjegyek' listing various lottery tickets and their prices.

Table titled 'Pénznemek és váltók' listing various types of banknotes and exchange rates.

KÜLÖNFÉLÉK.

Árnyak . . .

Patyolat felked derűs, kék ege
Rámossolyog, mint fényes nyári nap,
Gyönyörködöm . . . Ugy szédülök bele!

Levetem lelkem vén, meleg gunyjáját,
Ugy állok pórén, hadd érje a fény. —
Diderző testem sovány mellét, hátát.

Amíg el nem üzik a csalfa árnyak,
Hadd sütkérezzem, amíg ég napod —
Felhő gyül! . . . Dörög! . . . Villámok cikláznak!

Abonyi Andor.

(A tüsszentés.) Egy amerikai tudományos lap a tüsszentés jelentőségéről cseveg: Ósrégi idők óta máig fennmaradt az a babona, hogy a tüsszentés valami közeledő baj, vagy betegség előjele, ezért állott fenn jó sokáig az a szokás, melyet csak a legutóbbi időben kezdtek elhagyni, hogy amikor valaki tüsszentett, a környezete azt mondta rá: „Egészségére!” Ez a szokás állítólag a 14. századbeli nagy pestis idejéből ered, amikor a pestis annál, aki megkapta, legelőször is tüsszentéssel jelentkezett. Abban az időben, ha valaki tüsszentett, a körülötte állók valami mondással az ég kegyébe ajánlották és nyomban rá elpárologtak. Sokáig általánosan azt hitték, hogy a tüsszentéssel kapcsolatos jókivánság szokása a pestisjárványok idejéből ered, de némileg ellene szól a feltevésnek, hogy a legvadabb ázsiai, afrikai és ausztráliai törzsek is ismerik ezt a szokást, melynek nyoma van a rómaiak, görögök, zsidók és más régi népek történetében is. Aristoteles azt írta a tüsszentésről, hogy ha valaki tüsszent és a körülötte állók üdvözlik, ez az agy tisztelésére történik, mely a szellem és ész székhelye. A zsidó-rabbinusok azt állították, hogy Ádám akkor tüsszentett elcsúszva, amikor Éva az aínával megkínálta. Azóta a tüsszentésnek nagyon rossz híre volt és a közkeletű népi előjelnek is tartották, miglen Jakab patriárcha is el-tüsszentette magát egy napon és minthogy nem akart ilyen csekélység miatt a sirba szállni, fohászkodott az istenhez, hogy változtassa meg a dolgok rendjét és az isten meghallgatta. Ettől az időtől fogva a tüsszentőknek mindig azt kívánták: egészségére. A biblia olvasói tudják, hogy mikor Eliza ráborult a szunamita nő gyermekének holttestére, a holttest megmelegedett, a gyermek kétszer tüsszentett és a szemét felnyitotta. Sok félvad keleti

nép a tüsszentést különös szokásokkal kíséri. Amikor a monomotopi szultán tüsszent, azt jeladással közzéteszik. Amikor valamelyik alattvaló a jelet meglátja, elkialtja magát, aki meghallja szintén kiált, míg a kiáltás az egész országon végig nem fut. Ha ellenben a sennaari szultán tüsszent, háremének összes hölgyei hátat fordítanak neki, megvetésük jeléül, hogy egy olyan nagy ur tüsszent, mint valami közönséges halandó.

(Zeneszerzői díjak.) Hogy a múlt század óta mennyire megváltoztak a szerzői díjak, ezt legfeltűnőbbben a zeneszerzők díjai mutatják. Így Schubert és Lortzing a legnagyobb nélkülözésekben tengődtek, szegénységben haltak meg, mivel darabjaikért alig adtak valamit. Manapság pedig Schubert leveleiért fizetnek 1000 márkát, zenei kéziratáért pedig több ezer márkát is. Ha életében csak a tizedrészt kapta volna meg a mai összegeknek, ugy boldogan élhetett volna. Még szembeötlőbbek a Beethoven esetel. Berlinben nemrég egy Beethoven-sonata kéziratáért 44.000 márkát adtak! Mozart az ő gyönyörű „Zauberflöte”-jéért (Varázsfuvola) egy fityinget se kapott. Hogy pedig a mai napság milyen óriási összegeket szednek be a színházi zeneszerzők, elég erre Strauss Richárd „Salome”-esetét felemlíteni. Maga a színház nagy vagyont fizetett Straussnak, a kiadó pedig 80.000 márkát adott a partitúráért. Százezeret szerzett Lehár: „Vig özvegy”-ével. Wagner Richárd operái után felesége és fia a világ összes színházaitól évenként félmillió márkát kap. Rossininek 100.000 frankot ígért egy párisi színház igazgatója a megirandó operájáért, de ő nem válaszolt reá, mivel megrendelésre már többet nem ír. Olyan nagy a vagyona, hogy 100.00 frank nála szóba se jön!

(Régi csatornahíd lezuhanása.) Váratlan balesetek ritka és érdekes példáját nyújtja az Erie-csatorna egy csatornahídjának beomlása, New-York államban, Syracuse város közepében; amint ugyanis az építmény beszakadt, számos más körülmény összejátszása folytán, a meglepő balesetek egész sorozata, szinte feltartóztatlanul következett be egymást követve és egymást okozva. A csatornahíd a város egy utcáján áthaladó Onandaga folyón vezet át az Erie-csatorna forgalmát. A csatornahidnak 3 nyílása van, az egyik igen régi, a másik kettő 1840-ben épült utána, mikor a folyót megszeléltették. E szélesítés óta a folyó vize inkább a két új nyílás alatt folyt, a régi iv alatt pedig a fenék feliszaposodott. Régi idők

óta, a folyó és a csatorna kereszteződésénél, malmok épültek s állanak fenn, amelyek tervei éppen úgy nincsenek meg, mint a hidéi. 1907. év július 30-án a délelőtt folyamán többen karvastagságu vizsugarat láttak a csatornahíd régi ívének a zárkövönálól nem messze eső pontjától a csatornahíd alatti folyóba ömleni. Délután a hidon horgonyzó két hajót ismeretlen okból a csatornában keletkező ár, a hid közepénél keletkező örvény felé rántja, majd be is temeti, a hid egyik íve csaknem teljesen beszakad, e szakadástól a csatornában zsilipig eső részéből teljesen a folyóba rohan a csatorna vize, még pedig magával hozva három nagyobb hajót s folyását épp az egyik malom alapozásának irányítva, amely malom nem is kékik beomlani s a hajókat még jobban eltemetni. Egy hónapig tart, míg a csatornahídat megjavítani s a hajózási akadályokat elvinni lehet.

(A vatikáni könyvtár alapja.) A vatikáni könyvtárban nemrég pusztító tűzvész, ahogy azt a vatikáni könyvtárosa, Ehrle páter hivatalosan is jelentette, nem egy értékes munkát pusztított el. Így elégett az a régi papyrus-tekerés is, mely a Papyrus Herculanum neve alatt volt ismeretes azért, mert a Vezuv lávája, amely Herculanumot elöntötte, ezt a tekerést is megrongálta. Szerencse még, hogy a tűzvész pusztítása vajmi elenyészően csekély ahhoz képest, amilyen kár esetleg belőle származhatott volna. A vatikáni könyvtárat V. Miklós pápa alapította, hogy Rómát tegye a tudományok központjává. V. Miklós pápai hatalmánál fogva az összes régi görög és római szellemi kincseket össze akarta gyűjteni és egész Európát mozgalomba hozta érte. Mindenüvé követeket küldött, hogy elrejtett irodalmi kincseket felkutassanak, megvegyenek vagy lemásoljanak. Ezért a czélért minden hatalmát és összeköttetéseit érvényesítette. Mihelyt valamelyik műkincsnek csak a híre is eljutott hozzá, rögtön elküldte érte ajánlólevéllel a követét, hogy e kincset a könyvtár számára megszerezze. Konstantinápoly elfoglalása után a pápa titkos követeket küldött, hogy megemntse a törökök pogány kezétől az ott felhalmozott műkincseket. Ez a kiküldetés igen okos embereket igényelt, hogy minél több iratot megszerzhessenek, ezeket az iratokat aztán Rómában lemásolták és kijavították, tudós német és francia másolókat fogadtak erre a nehéz munkára. A pápa ennél a másolásnál igen nagy súlyt fektetett a szabályos és szép írásra, hiszen maga is korának egyik legelső szépírója volt. A kezdetűkű kifestése igen sok időt vett igénybe és nagyon megrágitotta a másolást. A legfinomabb pergament állt a rendelkezésükre, melyet külön e czélra gyártottak, a bekötést is ezüst és ókköves aranycsattokkal készítették és még ma is a könyvtárnak ez a része a legértékesebb, melyet pénzértékben meghatározni vagy kifejezni nem is lehet és amely az egésznek az alapját képezte.

A TITOKZATOS HAJÓ

— REGÉNY. —

Írta: FRED VILLER

25

Midőn ismét visszanyertem az eszméletemet, élénken beszélni kezdtek nekem és mutatták a kést meg a revolvert. Annyit megértettem, hogyha életben akarok maradni, moczczanom sem szabad. Ismételten bölintottam a fejemmel és végre feloldták a köteleket és én bekötözhettem a karomat, amely átkozottan sajgott!

Ettől a percztől kezdve egy pillanatra sem fordítottak hátat nekem. Éjszaka felváltva őrt álltak mellettem s ha az egyik aludt közülök, előre kergettek s lecsuktak s ugy a kajüt, valamint a fedélzet el volt zárva.

Az egész nap főzéssel-sütéssel telt el és gyakran éjjel is; a bort pedig ugy itták, mint a szivacs. De soha annyit, hogy lerészegedtek volna. Próbáltam nekik konyakot és whiskyt adni, hogy berugjanak; de ők a vízbe dobták és pezsgőt követeltek. Egyáltalán a legszemtelenebb ficzkók voltak, akiket valaha ismertem.

Harmadnap este földet pillantottunk meg messze és nagy kék hegyeket bent mélyen a szárazföldön. Már egészen besötétedett, mig annyira közel jutottunk, hogy megpillantsuk a partot, mikor körülbelül három-négy mértföldnyire lehettünk, tüzeléseket adtak és rakétákat eresztettek fel mindaddig, mig a szárazföldön válaszul nagy tüszakás gyuladt ki.

Egész éjjel tetlenül feküdtünk. A beszédjükből annyit megértettem, hogy várnak valakit, aki virradatkor beeevzi őket.

Reggel felrendeltek a fedélzetre, mert szél kerekedett és ponyvákat kellett feltenni.

Sűrű köd feküdt a parton és nem is tudtam tisztába jönni, miféle ország partja fekszik előttünk — csak a nagy hegyeket láttam, mélyen bent a földön. Nemsokára a parttól egy nagy árboczos csónak jött felénk, elől-hátul magas előrehajló árboczczal, amint az Dél-Spanyolországban szokás. A csónak tele volt emberekkel s mikor olyan közel jutottak hozzánk, hogy a Framon levő két ficzkót felismerhették, elkezdtek ordítani, lármázni. Hallottam, amint jó napot és üdvözlést váltottak egymással.

Most már a kormányt be kellett állítanom és egyenesen a partnak irányítani. A csónak elől ment. A kettő, aki velem volt, ugy látszik, nem ismerte a bejáratot, mert ugyancsak igyekeztek a csónak nyomába jutni. Átengedték nekem a kormányt és intettek, hogyan irányítsak.

En különben sem értettem, hová igyekeznek, mert előttiük csak fehér, tajtékzó hullámtörést láttam, amennyire a part délre és északra csak terjedt. A tenger nem hullámozott túlmagasan, de annyira mégis, hogy a legnagyobb fregattot is veszélybe döntse és semmi utat nem láttam magam előtt. Borzasztó dühös voltam, mert láttam, hogy az utnak végére értünk, de sem én, sem a Fram nem fog megszabadulni ettől a rablóbandától!

Az egyik spanyol hátra jött, alkalmasint le akart menni a kajütbe; a házikó szélén balanszított végig. Ekkor villámgyorsan ötlött az eszembe: Ha a ficzkót a tengerbe vethetném! Azonnal átrántottam a kereket az ellenkező oldalra és amint a spanyol a házikó közepére ért, a vitorla és árboczzia átbortult s a ficzkót vállán érve, mint a keztyűt, ugy pottyantotta bele a vízbe.

— Emberek, le a fedélzetről! — kiáltottam én és aztán megfordítottam és a ficzkó felé tartottam, aki lent csobogott a vízben, de nem sokat értett az uszáshoz. A társa azt hitte, hogy véletlenül esett a vízbe és én igyekszem őt megmenteni. De én ugy intéztem a dolgot, hogy először nem tudtuk megfogni. A tenger kissé erősebben hullámozott és így nem tűnt fel az úrvetlenkedésem.

— Mindjárt oda jutunk! — kiáltottam és intettem a másik spanyolnak, vegye le a nagy csónak-horgot, mely a tartón függött. Az szerencsére megértette és kivetette a vízbe. Elöl ült a fedélzet peremén és várta, mikor érünk a vízbeesett közelébe, hogy kihalászhasza.

A Fram előre ment, de én gondoskodtam róla, hogy néhány fonálynál távolság megmaradjon köztünk és a spanyolnak ugyancsak előre kellett hajolnia a korlátot át, ha a társát meg akarja fogni.

Amint előre nyult, éppen hogy megragadja, én hirtelen eloldottam az elülső árboccz ólomehezkéjűt és a vitorla átcapott. A friss szellő pompásan fujdogált, a vitorla a ficzkót alaposan oldalba vágta és az a horoggal együtt fejfel előre belezuhant a tengerbe. Most ott fekiüdt mind a kettő. Káromkodtak, kiabáltak, könyörögtek és fenyegettek.

A nagy csónak észrevette, hogy itt történt valami. Megfordult a szélben és kezdett felénk jönni. Először azt gondoltam, gyorsan elvitorlázok, de aztán megsajnáltam őket, hogy a két ember, bár gazember volt, így csufosan megfulladjon. Abba az irányba kormányoztam, amerre eviczkéltek és két mentő-bojtát dobtam le nekik.

Alig hogy láttam, hogy elég biztosan irányítanak a nagy csónak felé, a szél ellen fordultam és eltávoztam a parttól. A víz jó meleg volt és én azt hiszem, a spanyoloknak nem ártott, ha egy félórát a vízben maradnak és ott lubiczkolhatnak.

Nagy láрма keletkezett a nagy csónakon, midőn a bajtársakat kihalászták; kiabáltak és ordítottak utánam és löttek is, de a golyókat nem vettem észre.

— De hát nem próbálták a Framot hatalmukba keríteni?

Folyt. köv.

Szo

Kiv

K

számve
József
séghez,
maross
vőség
szágiga
fusz
igazgat
tekké.
susáki
ideiglen
niszter
a bere
és kir.
altiszte
zár egy
igazolva
nokká,
marosl
váradi
a nagy
csá nev

Att

felsővis
végreh
Pál
pénzüg
számgy
nyi m.
és a s
állásra
ket.

A m

Ha
gyék k
szédős
mm.-re
lényegt
normál
Bavani
—8 C

Vá

változá

Allon

A-Szlati
Ungvár
Kismárk
Gossonz
Óvalla
Budapest
Herény
Kosárhöl
Pécs
Zágráb
Fiumo
Szeged
Temesvár
Nagyvár
Kolosvá
Nagyszé
Szatmár
Ezer
Aravár
Selmecsk
Komárom
Magyar
Szék
Lékvon
Dobron
Cséskom
Jostház
Arad
Gömhol
Versec
Jrsova

A I

8

Kivonat a hivatalos lapból.

— Márczius 6. —

Kinevezések. A földmiveltési miniszter a számvevőségek egyesített létszámában Porubszky József fizetésellen számtisztet a miniszteri számvevőséghez, Tessényi Károly számgyakornokot a máramaroszi erdőgazgatóság mellé rendelt számvevőséghez, Inkey Ödön számgyakornokot az aradi jószágigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez, fiust Aladár számgyakornokot a kolozsvári erdőgazgatóság mellé rendelt számvevőséghez számtisztékké, továbbá Horváth Fülöp számgyakornokot a susáki erdőhivatal mellé rendelt számvevőséghez ideiglenes minőségű számtiszté; az igazságügyminiszter Páhn Antal nagyváradai törvényszéki díjnokot a berettyóújfalui járásbíróvához, Bacsó Mihály cs. és kir. 86. sz. gyalogezredbeli őrmester, igazolványos altisztet a beregszászi törvényszékhez és Berger Lázár egri cs. és kir. 5. sz. gyalogezredbeli őrmester, igazolványos altisztet a trencsényi járásbíróvához irnokká, Szabó Dénes tordai törvényszéki díjnokot a marosludasi járásbíróvához végrehajtóvá; a nagyváradai törvényszék Pogány Gyula debreczeni lakost a nagyváradai törvényszékhez állandó oláh tolmácsá nevezte ki.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter Eck Lajos felsővisi és Szilágyi Lajos újgyházi járásbíróvá végrehajtókat kölcsönösen áthelyezte.

Pályázatok. A makói pénzügyigazgatóságnál pénzügyi titkári, a lévai pénzügyigazgatóságnál számgyakornoki állásra két hét alatt, — a petrozsényi m. kir. közbányánál bányorvosi állásra 3 hét és a szilágysomlyói járásbíróvágnál hivataliszolgai állásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése
1908. márczius 6-án reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban tegnap az északnyugati határmezék kivételével az északi Felföldön, meg szomszédos alföldi részeken fordult elő átlag 4-5 mm.-re tehető csapadék. A hőmérséklet többnyire lényegtelenül változott és országwide kissé a normális felett van; maximum: Fiumében meg Bavanistén 13 C°, minimuma: Tátrafüreden -8 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Változóan felhős idő várható lényegtelen hőváltozással és nyugaton elvélve kevés csapadékkal.

Allomás	Légnemesség mm	A hőmérséklet Celsius skálán	Szélirány és ereje	Hőmérséklet	
				max.	min.
A.-Szilágys.	72.4	-0.1	E	2	4
Ungvár	69.5	2.3	SE	1	4
Késmárk	68.8	-2.5	S	1	4
Losonc	68.7	1.3	S	1	4
Ógyalla	69.2	-1.3	S	1	4
Budapest	69.0	2.4	NW	1	10
Körény	69.6	-1.5	W	1	2
Kécskény	69.7	1.2	W	1	10
Pécs	70.1	0.8	W	1	11
Zágráb	70.5	3.6	ESE	1	11
Fiume	68.8	5.2	E	4	18
Szeged	69.7	0.7	S	1	10
Lemencevár	70.7	0.0	E	1	10
Nagyvárad	69.0	3.6	SE	0	8
Kolozsvár	71.6	-1.8	SE	2	10
Nagyszombat	71.0	-2.8	SE	3	10
Szalmár	—	3.0	S	2	10
Ezer	—	0.4	N	3	14
Arvavár	—	-2.0	W	1	4
Solmeczványa	—	-1.8	NE	1	2
Komárom	—	-0.6	SW	1	2
Magyar-Ovár	—	-1.5	W	1	2
Sopron	—	1.8	W	1	8
Győr	—	6.0	W	4	8
Dévény	—	0.9	SW	1	1
Kecskemét	—	0.8	SW	2	1
Órósháza	—	1.9	S	2	0
Arad	—	3.7	SE	3	0
Zsombolya	—	0.4	S	1	0
Verece	—	5.7	SE	1	0
Jászóva	—	-0.8	W	1	0

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos

A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: ERDŐS ARMAND

SZÍNHÁZAK

Nemzeti Színház

ÁRTATLANOK.

Dráma 3 felvonásban. Irta Fényes Samu.

Személyek:
Tom Wilha Göl
Hetly, a felesége Rákosi Sz.
Raskó Tamás Odri
Keresztély Gyenes
Károly Gyenes
Göcs Iván
Klár Cs. Alazegi A.
Petykó Hajdu
Fegyencz Narcis

Kezdeté 7 órakor.

Nl. Kir. Operaház

A zsidónő.

Opera 5 felvonásban. Zenéje szerzte Halévy.

Személyek:
A császár Erdős
Frogn, bibornok Pichler
Lipót csász. hercz. Váradi
Rugiero, polgárm. Váradi
Alberth, tiszti Mihály
Elszár zsidó Lunardi
Racho Vasquezne
Eudoxia Szilágyina

Kezdeté 7 órakor

Vigszínház

Tatárjárás.

Operett három felvonásban. Irta Bakonyi Károly, zenéjét Gábor Andor verseire írta Kálmán L.

Személyek:
Lohonyay tábornok Vendrey
Freska a leánya Harmat H.
Riza Keleti J.
Lórnúthy Hegedűs
Imrédy Fenyvesi
Mogyoróssy Kornai B.
Wallenstein Sarkadi
Ulrika Komlósy I.
Turi Tibanyi

Kezdeté fél 8 órakor

Magyar színház

A császár katonái.

Dráma három felvonásban. Irta Földes Imre.

Személyek:
Karády István Vágó
Karády Zoltán Garas
Karády Erzsébet Borostyán
Schneller Lajos Z. Molnár
Marjay István Réthely
Szilassy Ernő Törzs
Joász Géza Csontos
Szárossy Agósti Vándori
Koller Gyula Rátkay
Szedlacek János Papp
Piotró István Tarnay
Ferenoz Kőmendi

Kezdeté fél 8 órakor

FŐVÁROSI ORFEUM
WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-u. 17.
Ma:
Merian Kutvaszínháza
és
a teljesen új műsor.
Az előadás kezdete 8 órakor.
Jegyelővétel: 10-1 és 3-6 óráig.
A téli kertben reggeli 6 óráig VÖRÖS ELEK
szingányzenekara hangversenyez.

"MINTA" szálloda
Budapest, Nagymező-utca 62. szám.
Teljesen újonnan berendezve 40 szobával részgyakkal és villanyvilágítással.
Szobák 80 kr.-tól feljebb. A szállodalakvéház egész éjjel nyitva. Hires szingányzene. Telefon 315. Strasser Jakab, szállodás és kávész.

FRANÇOIS TRANSYLVANIA SEC

Nászajándékok
jubileumra dísz tárgyak, evő-
eszközök, műipari cikkek
részletfizetésre
is kaphatók jutányos áron
POLGÁR KÁLMÁN
műórás ékszertelepén
Budapest, Erzsébet-körút 29. l. em.
Arjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

Ezen hirdetésünk csak egyszer jelenik meg!
Tegye félre, vágja ki!
Küldjön ön 5 koronát!
Kosmos laboratórium Győr
cimére, mely összegért ön, hivatkozással ezen hirdetésünkre, 6 korona értékű, páratlan gyógyhatású
Erő-sósorszeszt
fog kapni bérmentve és
jutalmul
a száz első megrendelő mindegyike értékes, a háztartásban nélkülözhetetlen élvezeti cikket
ajándékol.
Siessen tehát a megrendeléssel, hogy ön biztosan az első száz megrendelő között szerepeljen, mert valósággal egy igen értékes tárgygyal is megfogjuk lelni.
Ezen hirdetésünk célja, hogy Erő-sósorszesztünk jóságáról, gyógyhatásáról, versenyképességéről mindenki meggyőződhessek.
Öreges és fiatalok, szegények és gazdagok egyaránt nem győzik eléggé dicsérni cikkekünket, bizonyosságul szolgál a számtalan hálalevél a világ minden részéből, melyek nálunk mindenki által megtekinthetők.
Vigyázat! Vigyázat!
Óvakodjunk utánzatoktól!
SCHMIDT M
szingyártó, nyerges és bőröndös
Budapest, VIII., Rákóczi-ut 23. sz.
Ajánlja saját gyártmányú kocsizó- és lovagló-szerszámait. Mindennemű utazó és kényelmi tárgyakat, pénzt, szivar, cigarettát stb. társzál. — Arjegyzék bérmentve.

HETI MŰSOR.

Márczius	Nemzeti Színház	Nl. Kir. Operaház	Vigszínház	Árny-Színház	Nepszínház (Vig-Opera)	Magyar Színház	Vár Színház	Jránia színház
8 Vasárnap	d.u. este Kamillás hölgy Ártatlanok	Hamlet	Sámson Tatárjárás	Varázskeringő Varázskeringő	Cziganybaro A nagymama	Gretchen Két iskola	—	A tenger A szerelem története

SZÍNHÁZAK

Szombaton, 1908. márczius 7-én.

Népszínház-Vígopera

A nagymama.
Enekes vígjáték 3 felvonásban.
Csiky Gergely darabjából szinpadra alkalmazta Pásztor Árpád, zenéjét szerzelte Máder Rozád, Szerényi grófné.
Blaha L. Turcsányi Della Donna
Pirokta Horváth Pásmán
Báró Orkényi Horváth Bálint
Gróf Szerényi Pásmán
Br. Orkényi Kálmán Bálint
Kosztá Kúrti
Langó Szeráfina Marosi A.
Tódorka Szilárd Nary
Kezdeté 8 órákor

Király színház

Varázskeringő
Operett 8 felvonásban. Írták Dirmann és Jacobsohn. Fordította Mérei Adólf. Zenejét szerzelte Strauss.
XIII. Joahim Oszkár
Lothár Pápi
Heléna Peirás S.
Niki Ráskó
Gusztó Sárosi
Friderika Orley G.
Francoi Pálmai Ilka
Vendélin miniszter Szabó
Kezdeté fél 8 órákor

Várszínház

Közönyt közönyvel
Vígjáték 3 felvonásban.
Írta: Moreto. Spanyolból fordította Györi Vilmos.
Barcelona Hetényi
Diana, leánya P. Márkus
Klithia Vizvari
Fennissa Meszlényi
Carlos Mihályfi
Beszme Horváth
Kezdeté 7 órákor

Uránia színház

Az országos színművészeti akadémia színikolójának gyakorlati előadása.
Kezdeté 6 órákor

MODERNSZÍNHÁZ KABARET

Andrássy-ut 69. Telefon 93-16
A harisnyakérdés.
Tréfa, irta; Berzók Árpád. Szerzői: Kardos, Póór Lili, Urai M.
A betörők iskolája
Bohózat, irták: Dronen és Monignac, Szerzői: Boros, Barsón, Nyáral, Kabók, Vörös J.
All right.
Turédráma, irta I. P. Latargue
Szerzői: Kardos, Kabók, Szentirmai, Barsóny, Nyáral, Medgyaszay V., Kókony J., Urai M. Palásthy.

Pajkos grizettek.
Operetta írta I. Wilhelm, zenéjét I. Reinhard, fordította Heitler Jenő, Szerzői: Nyáral, Boros, Barsóny, Keleti I., Rozsa Lili, Barsóny, Vörös J.
Több Cabaret szám Sulamit Rahu, marakól táncosnó fellépet.
Kezdeté 9.15 órákor.
A conférencier üszjét Palásthy Marcell őríti be.

Apolló színház.

(Telefon 68-39.)
Egy clown féltékenysége. félreismert regényíró. Kutyta válopör. A tösvény.
Tiroli életképek.
Az indián szereleme. A munka megkönnyítése. Kötelesség és szerelem.
Hamis vád alatt.
(Sikasztó bankhivatalnok.)
Kezdeté fél 5 órákor.

Varieté-Színház

ezelőtti Nemzetközi Orfeum.

BUDAPEST, VIII., Rákóczi-ut 63. szám

Sensatiós ujdonság!
Ma és mindennap

A Tardos bank.

Bohózat 1 felvonásban. Írta: Tábori Emil.

Azonkívül a fényes márcziusi műsor. Uj szölk.

Éjjeli 12 órától reggeli 5 óráig, - télidőben zene és táncz.

Hegedűs Gyula elsőrendű cigányzenekara hangversenyez

TÁTRA-MULATÓ

VII. KIRÁLY-UTCA 77.
Igazgatóság: WABITS és GRUNER.
Budapest legelőkelőbb családi mulatója.
Ma és mindennap

Teljesen új szenzációs műsor.
Esti 8 órától 10 óráig Varieté előadás, azontul Nemzetközi Cabaret előadás.

Nemes Lessenn Melta Cabaretdiva saját eredeti műsorával. Keller Bernhard báróné ecottidalok (barakisérettel). La belle Sylvia dán soubrette. Homberto & Renardo zene-excentrikusok. Orlowa Frieda orosz énekesnő és táncosnő. Schmiéd Bertalan humorista teljesen új eredeti műsorával. Maara Gusti előadó soubrette. Sugar Elsa cabaret énekesnő. Ferenczy Kamilla női baritonista.
Pénztárnyitás 5 órákor. Kezdeté 8 órákor.
Telefon 15-10.

BUDAPESTI Cabaret Teréz-körut 28

BONBONNIERE. Telefon 52-88

Minden este 8 1/2-től 12-ig. A márcziusi új műsor. Uj bohózatok: I. A publikát fényképezik. II. Az új tavaszi kalap. III. Tingli-tangli. (öt részben) Uj színpadi tréfák: I. A csalárdhiány. II. A lipótvárosi zsúr. III. A Vajda az udvari tanácsosokról. IV. Reklám-karikaturák. Huszonöt új cabaret-szám. - Fellépnek: László Rozsi, Nagy Endre, Ferenczy Károly, Balogh Böste, Fábian Kornélia, Kepl Jolán, Szécsi Magda, Baló, Huszár, Gabányi, Mahr Kovary.
Jegyek: Bárd-nál, Kossuth Lajos-utca és Andrássy-ut, Zipszer-nél (Andrássy-ut 4. és a Cabaret pénztáránál, Teréz-körut 28.)

Nyilatkozat. A Csillaghegyi forrásvíz

bakteriológiai szempontból tisztának és kifogástalan nak minősítendő.
Dr. Preisz Hugó
a. m. kir. állami bakteriológiai Intezet vezetője.

A Csillaghegyi forrásvíz központi irodája Bpest, III., Bécsi-ut 94. Telefon 77-88.

Veszek zálogcédulákat

elzárósigillott briliánsokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket a legmagasabb összegig költségmentesen kiváltak és teljes értékűt kifizetom

DEUTSCH ALFRED ÉKSZERKERESKEDŐ
BUDAPEST, Király-utca 34. Petőfi-utca sarok

FOLIES CAPRICE.

RÉVAY-UTCA 18.
Igazgatók LEITNER és KELETY. Főrendes: ROTT SÁNDOR

Az előadás kezdete 1/19 órákor.

Ma! 1/10 órákor: Ma!

Az aczékirály vád alatt.

Bírósi karcolat írta: Pitaval. Rendező: Rott Sándor.

Végtel. Was Männer fesselt? 11 órákor
Bohózat írta: Satyr. Rendező: Trebitsch Sándor.
Trebitsch Sándor, Tórk Bertá és Zöldi Márton új szölkükben.

Happali pénztár 9-10-ig és délután 3-6 óráig.
Az 1-55 emeleti Casino de Parisban reggeli 5 óráig zene és tánc.

Megnyilt a HUNGÁRIA BUFFET.

Dohány-utca 56. (Akácfa-utca sarok)

Külön magyar konyha. Valódi jó italok. Nál kiszolgálás. Minden este cigányzene. Egész éjjel nyitva. o Egész éjjel nyitva.

Angol-Osztrák Bank.

Az Angol-Osztrák Bank részvényeseinek

41-ik rendes közgyűlése

1908. évi márczius hó 26-án este 6 1/2 órákor Bécsben, az Angol-Osztrák Bank pénztári helyiségeiben (I. Strauchgasse 1) tartatik meg.

A közgyűlés napirendje:

- I. A főtanács évi jelentése.
- II. A számvizsgálóbizottság jelentése az 1906. évi zárszámadásról és e feletti határozathozatal.
- III. Határozathozatal az 1906. évi tiszta nyereség hovatfordításáról.
- IV. Főtanácsosi választások és a coopált tagok helybenhagyása.

Az alapszabályok 30. §. értelmében 23 részvény egy szavazatra jogosít. A szavazatra jogosított részvényesek felkéretnek, hogy részvényeiket a még le nem járt szelvényekkel együtt f. év márczius hó 18-ig bezárólag

Bécsben az Angol-Osztrák Bank számlőjtőségénél, Londonban az Anglo-Ansztriai Banknál és Budapest, Aussig, Bodenbach, Brünn, Prága, Teplitz, Trautenuau és Triestben az Angol-Osztrák Bank fióktelepeinél, továbbá Pilsenben Hoffmann & Kottlitzsig bankbetölti társaságnál letétbe helyezték. Az alapszabályok 27. §-a értelmében meghatalmazás csakis szavazatra jogosult részvényesre ruházható.

Budapest, 1908 márczius 6-án. (Utányomás nem díjazatik.) A főtanács.

Miért utánozzák a

DIANA-

sósorszeszt?

Ma már köztudomásu, hogy csakis olyan cikket utánoznak és hamisítanak, melyeket a közönség megkedvel és nagyban vásárol. Mert magától értetődik, hogy olyan cikket nem érdemes utánozni, mely nem fogy és a közönség nem ismer. Manapság egyedül a

DIANA-sósorszeszt

utánozzák legtöbben, mert ez a cikk rövid egy év alatt az egész világot meghódította. Alig van manapság olyan ház, - legyen az bármilyen gazdag ahol

egy üveg

DIANA-sósorszesz

nem volna látható.

Hogyan utánozzák a

DIANA-sósorszeszt?

Először is vesznek a DIANA-sósorszeszhez hasonló kinézésű üvegeket, vignettákat és csomagoló-papírokat. A folyadékot ugyanolyan színre festik és hasonló szagot adnak. Természetes, hogy az igazi gyógy-értékét nem tudják megadni, amire különben az utánzók nem fektetnek súlyt. Az utánzók a legfőbb súlyt arra helyezik, hogy külsőleg hasonlítson a csomagolás az eredeti Diana-sósorszeszhez. Sokan utánozzák a hirdetés szövegét és annak alakját is. Egy-szóval mindent elkövetnek, hogy a valódi Diana-sósorszesz vásárlókkal összetévezzék saját utánzatukat.

Határozottan kerjen

DIANA-sósorszeszt.

Ez esetben meg kell nézni, hogy minden üvegen átható-e az „Erényi-Diana-sósorszesz” felírás: látható-e a vörös vignetta; látható-e a plomba, látható-e a sárga külső csomagolópapíros, melyen vörös nyomás van.

Meg kell nézni azt is, hogy az üveg nem volt-nyitva, azaz, hogy a folyadék valódi-e?

Egyedüli készítő:

Erényi Béla gyógyszerész

Budapest, Károly-körut 5. sz.

(Postán legkevesebb 6 üveg szállítható utánvétel mellett.)

Minden üvegnek plombálva kell lenni.

Egy üveg Diana-sósorszesz	Egy nagy üveg Diana-sósorszesz	Egy legnagyobb üveg Diana-sósorszesz
40	1.-	2.-
fillér.	korona.	korona.

Vigyázzon jól az utánzatokra, mert csak az a valódi, amely üvegen látható fel-tűnően e két szó: Diana-sósorszesz.

Hol keressük a LEGJOBB POWDERT?

Kérjünk MÜLLER J. L.-féle

Blaha Serail Poudert

BLAHA LUJZA (Dóró Spányiné) szimfónikus legkedveltebb arczizsora. Valamennyi arcor legjelesebbé egy nappalra, mint estére, toktatók által megvizsgáltván, gyógyításnak és tökéletesen ártalmannak találta. Mint piperecskék nélkülözhetetlen, az arczbőrnek a leggyöngyösebb fehérséget, ifjkorú üdéséget, szépséget és rozspirt kölcsönöz.

Egy doboz ára 60 krajczár. Nagyobb doboz ára 1 forint.

GREME POMPADUR

Összeköttetésem folytán sikerült a világhírű és fölülté határos „Greme Pompadur” egész eredeti tisztaságban és erejében összedűltanom. Ez ezen szer, melylyel a hírnemes Pompadur asszony egész agg koráig fenn tudta tartani csodaszépét, anélkül, hogy az egészsége nem ártott volna. E külön szer jóval felülmúl minden eddigi enemi gyártmányt. „Greme Pompadur” este és reggel alkalmazatik, arcot és kezét bedörzsölve aztán egy kis időre behinteni a „Poudert de Serail”-jal.

Egy tégely ára 1,60 frt. Egy tégely ára 1,60 frt.

MÜLLER J. L.

os. és kir. udvari illatszerész és pipere-szappan gyárosnál.

Budapest, IV., Koronaherceg-u. 2. Az országban mindenütt kapható.

Monori gazdasági gözmalom és göztéglagyár részvénytársaság.

MEGHIVÓ.

A Monori Gazdasági Gözmalom és Göztéglagyár Részvénytársaság

XII. évi rendes közgyűlését

1908. év márczius 30-án d. u. 4 órakor Monoron, a saját irodahelyiségében tartja meg, melyre a részvényesek azon figyelemzettel lesznek meghíva, hogy a közgyűlésen szavazatukat gyakorolni óhajtok a nevelkre itt részvényeket a le nem járt szelvényekkel együtt 8 nappal a közgyűlést megelőzőleg a társaság pénztárából letegyzék. Targyszorlat: 1. Igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése az 1907. üzletéről és az ez évről készített zarszámadás elterjesztése. 2. Határozathozatal a mérleg elfogadására, a nyereség hovatfordítása és az igazgatóság és felügyelőbizottság felmentése tárgyában. 3. Sorrend szerinti kilépő 3 igazgatósági tag helyeinek választása utján való betöltése. 4. Jegyzőkönyv-hitelesítők kijelölése.

Az igazgatóság.

Mérleg. Vagyon: Részvénytőke hátralék 580.00. — Gyártelep 150.000. — Lovak, kocsik 2500. — Beruházás 1576.63. — Évre fizetett kamatok 4680. — Téglakészlet 7017.94. — Tégladombok 9003.43. — Malomkészlet 3412.68. — Malomadók 3060. — Raktar és szenkészlet 2738. — Értékpapírok 147. — Pénzkészlet 220.7. — Összesen 2043.625. — — — Tőke: Részvénytőke 80000. — Betáblázott tartozás 62000. — Épület tartaléktőke 432.56. — Ingatlan tartaléktőke 1888.57. — Hitelezők 19586.46. — Előadványok 21000. — Folyósz. adósság 17820.88 — 17820.88. Fel nem vett osztalék 432. — Nyereség 1906. évben 722.61. Nyereség 1907. évben 415.17 — 1187.78. — Összesen 204346.25.

Monor 1907. december 31-én.

A könyvelésért: Gál Antal. Az üzletvezetésért: Fried Béla.

Megvizsgálta és rendben találta a felügyelő-bizottság:

L. Kovács Gáspár elnök Fuchs Jenő. Lukacsovics Alajos. Sipos László.

Az EGÉSZSÉG KÖNYVTÁRA.

Szerkeszti GERLÓCZY ZSIGMOND dr.

Most jelent meg

a VI. kötet:

Az angol kórság.

Írta

PREISICH KORNÉL dr.

egyetemi magántanár, kózkórházi főorvos.

Öt képpel.

Az Országos Közegészségi Egyesület kiadványa.

Ára kötve 1 korona.

Kapható:

Lampel R. könyvkereskedése

(Wodianer F. és Fiai) r.t.-nál

Budapest, VI., Andrásy-ut 21. szám

és minden könyvkereskedésben.

958. sorozat Bon 028. szám Polgár Sándor m. kir. szab. nyart orvos m. kir. kózszerész Budapest, VII., Erzsébet-körut 50 sz. köteles ezen utóvány beküldése mellett minden megrendelőnek 15/16 azaz tizenöt százalékos árkedvezményt adni az eredeti F. Bergerand filo páriai különlegességek (rózszerék) gyártmányából kimerítő képes árjegyzék díjmentesen zárt leveleiben küldetik. Kivágatott az „Egység”-ből. 25705

Drótkerítés legolcsóbb

STADLER MIHALY kerítésgyáránál Budapest, VI., Váci-körut 41/d.

Mindenütt kapható a legfinomabb

Weider tejszín és Zsolna csokoládé

Csokoládé dessert bonbonok.

Weider Ármin és Béla

csokoládé és cukorkagyár ZSOLNA.

Biztos vigasz

valahára rheumában (kőszvény) és csuzban (Gicht) szenvedőknek!

Költség, belső gyógyszer, kenés és fürdő nélkül elérhető, hogy 8-10 nap alatt egyszerű, kényelmes, ártalmatlan és kellemes eljárás mellett végképen megszűnnek a legmakacsosabb rheuma és csúz okozta fájdalmak a végtagokban, a törzsben vagy akár a fejbe is ha vannak. 40 évi tapasztalat mint gyógyszerész — midőn látam és látom, hogy a legkülönbözőbb drága gyógyszerek, eljárások és fürdők is csütörtököt mondanak holott az én eljárásom biztos sikerre vezet — készített arra, hogy eljárásomat közöljem szenvedő emertársaimmal díjlanul, Csak a hirdetési költségek fedezésére tesék 2 koronát utalványozni vagy a körülményesen megírt levélben levélbélyegekben beküldeni, midőn aztán eljárásomat azonnal bérmentve megküldöm. Czim: „Órangyal gyógyszerár” Kékes Szolnok-Doboka megye. 27981

BUTOR

részletfizetésre vagy meghatározott időre szolid árak és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett. Fővárosgostással szolgál

Liszt István

Bpest, IV. Koronaherceg-n. 2 (Király-tér sarkán)

butoraktárában.

Több mint 500 képpel ellátott árjegyzéket bárkinek 60 fillér ellen franko elküldünk

Egy kis ház

eladó Muschinek János Budaörsi-ut 20. 5540

Vadászok figyelmébe!

ajánljuk, hogy fegyverrendeléseiket már most adják fel, nehogy a tömeges rendelés által a szállítás késedelmet szenvedjen a vadász idény beálltával.

A legjobb minőségű egy és kétesővű vadászfegyverek, karabélyok flóbertek, czéllövő fegyverek és revolverek

részletfizetésre

kaphatók:

Aufrecht és Goldschmied

fegyveráruházában

Budapest, VII., Rákóczy-út 26. sz.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

INGYEN

diszkrét és bérmentve küldünk rendkívül árakos tartalmas úbrákkal és használati utasításokkal ellátott árjegyzékeinket.

HALHÓLYAG 2, 4, 6, 8, 10, 12 K tucatja GUMMI PESAR, OCLUS, NŐI ÖVSZER 3—5 kor. feltétlen megbízható valódi angol és francia gyártmányok.

„NAKIRA“ törv. védett férfi-övszer különlegesség, valódi indiai paragummiból készült feltétlen megbízható, tucatja... 12 K

MINTAGYŰJTEMÉNY 12 darab legfinomabb övszerből 4 korona.

UTERUS-SPRAY eredeti törv. védett női különlegesség 14 korona.

Universalis-sérvkötők páratlanok, kis gummi nyomóval, a legnagyobb sérv is elzárható. Egyoldala 5-12, kétoldala 10-24 korona.

Műlábak, milkezek, egyenesstartók fordénót-láskötők, gummihartományák stb. Irrigátork, betegápolási orszkek kaphatók.

Magyar Orvosi Múszertár Budapest VII., Rákóczy-ut 32.

Pontos címre és a vörös keresztre ügyeljünk.

Dr. Mitzger

hírnemes szakintézete

Budapest, Teréz körut 44. sz. I. em.

IDEG- NEMI.

bőr-, vérbetegségek, bujakóros (siphilis) betegségek, önfertőzés utóbjai és férfini gyengeségi állapotok, impotentia gyökerez gyógyítására. Tapasztalt biztos és gyors eredmények folytán a tiszteleldij teljes gyógyulás után fizethető.

E hirdetésí rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges pötít betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetésí rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges pötít betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények

használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrény raktárban. Budapest, V. Sárvány-utca 6/C. 284

Fényképezőgép,

alkalmi vétel laposra összehajtható klappkamera, pillanat és időfelvételekre, pneumatikus elszűléssel, kazetával, alkalmas mindenféle felvételekre csak 9 forint. Egy fényképezőgép, 9x12 klapp-kamera, kazetákkal, labda-exponálással, EGESZEN ÚJ, FELARON ELADÓ. Egy fényképezőgép 6x9 objektívvel, felszereléssel együtt igen olcsón, azonnal eladó. Vadászfegyver, fényképezőgép binoklet, hangszereket, műtárgyakat stb. veszek a legmagasabb árban egyszerűen minden olcsón eladok és ujakra becserélek. Radó, IV/E. Egyetem-tér 5 szám. 49082

Parketagyár

Gyöngyösön ajánlja gyártmányait. 27733

11 Egyesületek figyelmébe! ZASZLOKAT készíti művészies kivitelben, rajzokkal díjmentesen szolgát. HERZEMMA Első magyar azanyalmódi-terme. BUDAPEST 7200 Deák Ferenc-utca 17.

A Falkogen

tüdőbajt gyógyít, zsúrást, köhögést, lázat biztosan elmulaszt. Ára 3 korona. Kapható: Falk-gyógyszer-tár, Budapest, VII. Rákóczi-tér 2. sz. 27796

Magánkutató iroda

Rákóczi-ut 76. Kényes megbízatásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal úgy magán, mint családi ügyekben. Kassa-Magyar-géza. Telefon 67-47. 27750

Szabók részére

mindennemű zsinór, gomb és szabó-kellék képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részvénytársaság Nagymező-utca 46. 27903.

Csizi

A continenten a legerősebb jód brom gyógyfürdő. A megépülő gyógyintézménynek nevezése szorú út az asványir nagy radioaktivitásának, melyet Lengyel Béla egykori tanár legújabb vizsgálatai felelősek. Megnyitás május 1-én. Számos előrendülő bérhez, szanatórium, gyógytér, zongora, kaveház, lawn tennis, tombólok, kirándulások. Vasút-állomás, posta távirtda helyben. Hivatatos orvos Dr. Kallos Jenő. Katonatisztek, államhivatalnoknak elő és utó időnyben 50% kedvezmény. Prospektussal szolgát a hirdőigazgatóság. Az asványir rendezésébe használati u. asitással a hirdőigazgatóságnál és Eszékny L. felárulását, — Budapest.

Diszkertkedvelők

kérjenek árjegyzékét az Első magyar diszkenyő-faiskolától. Tulajdonosa: Copony Ede, Kőrmenden 120 fajta tüllevelűfák, lombfák, sorfák, diszcserejek és rózsafák kaphatók! 5565

Csemegezőllöt

fagymentesen csomagolva, 5 kilónként 6 koronáért, leginomább táblaalmát 4 koronáért, mézédés narancsot 3 koronáért szállít Rottmann Hormin Kiskunhalason. 27850

Jogi,

politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra (egyesítgyakból is) Kolozsvárra, Budapestre ugyszintén államszámvevőtanai államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészíti. Jogi szeminárium, Budapest VI. Róza-u. 44. III. 8.

30 forint. Varrógépek

egy új valódi család Singer varrógép zárszekrényvel 5 évi jóállással csak 30 forint. SINGER A. műgépésznél Budapest, főútle Akácfa-utca 55. Minden nemű varrógépek javítását legújantósabb árban elvállalom. Árjegyzék ingyen.

Gyümölcsfa

díszfa és rózsaszárjegyzékkel ingyen szolgát Weber faiskolája Békásmegyeren (Budapest mellett.) 27117

Lakást,

bérhelyiséget, fizetlet akar venni, akkor csak Gresham-palotába „Huszárhoz” kell menni. Telefon 81-08. Elsőrangú ajánlatok. Teljes garancia. Válaszbélyeg. Minden bérhelyiség naponta nyilvántartva.

Fenyőborovicska

(Fusiperus) BARTA-féle, 3 liter 7.50, 4 liter 9. — bérmentve. FELKAI KONZERVGYAR Felka, Szepesum 26973

Lakást,

bérhelyiséget akar kladni, vagy kivenni, akkor csak Huszárhoz kell menni Budapest, V. Mérleg-u. 2. Telefon 81-08. Teljes garancia, első rangú ajánlatok. Minden bérhelyiség és ingatlan nyilvántartva.

Ajtók, ablakok

VASREDŐNYÖK, VASRÁCSOK, kapuk használhatók és újak olcsón kaphatók.

Lefkovits Jakabnál Bpest, V. Csáky-utca 26. Korall-utca sarok. Lipótkörút közelében.

Szepességi csemegek BARTA-féle veresafonya befőtlet, málna, szamóca, csipkegyöngy, gomba- és huskonzerveket, pastetomokat ajánl a FELKAI KONZERVGYAR Felka, Szepes megye. Kérjen árjegyzékét.

Modern urasági butorok

alkalmi vétele és eladása háló-, ebédli-, szalon-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és réz-butorokban. GROSZ SANDOR és társa Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca. Telefon 14-09.

BELHURUT,

(hasmenés) gyomorgörcs legjobb gyógszere a BARTA-féle FEKETE-APONYA GYÓGYBOR. Gyógszerek és füszereseknél 1 üveg ára K 1.60, 5 üveget 8. — koronáért bérmentve szállít a FELKAI KONZERVGYAR Felka, Szepes-m. 26971

Epítkezéseket!

Gyárak lakóházak tervezését, felépítését, átalakítását bárhol előnyösen elvállalja, tehermentes tevékenet forlesztésre felépíti. Epítési tanácsokkal szolgát Borsody építésiroda Bpest, Rákóczy-ut 71. 27792

Zalogcédulákat

veszek. Elzálogosított, briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiválto és teljes értéket kifizetem.

Singer Jakab

ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám. Izabella-utca-sarkán

Ki a YES-OUI-SI

eztől lapot megrendeli, jászva minden megrendelés nélkül és onlóban az angol és franczia nyelveket alaposan megtanulhatja. Előfizetés ár negyedévenként minden kiadás a 3korona. Megrendeléseket elfogad és mutatónyiszamokat küld a kiadott hivatal, Budapest, Andrásegy-ut 97. szám 27798

Villamos világítás

saját dynamóval, lakóházak, gazdaságok részére. Telefon és villamos cikkek árjegyzéke ingyen. Aránylat és felvilágosítás ingyenes. Strigl és Gärtner, elektromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27855

Nem kell

már semmire futár, gyorsan szerez mindent „Huszár” Budapest, Mérleg-u. 2. Telefon 81-08. Lakást, képezőházi szobát, házat, felkel, fizethelyiséget, állást. Válaszbélyeg. Elsőrangú ajánlatok, teljes garancia. Minden bérhelyiség, ingatlan naponta nyilvántartva. 27665

Urasági butorokat,

szőnyeget, csillárokat és legteljesebb berendezéseket (gyárakat és üzleteket is) veszek és eladok. Nagy Zsigmond VI., Lázár-utca 3. (a Váci-körút mellett). Gyöngyri választék a legfinomabb modern és silszerű matt és fényezett mahagoni plisander vagy masfajta háló, ebédli, uriszoba és szalonbutorokban. Rézhálószobák, borgeárnirák és kárpitosfélekben Perzsa, smyrna és más szőnyegekben és függönyökben, modern bronzcsillárokból, gaz, villamos stb.-hez. 26597

Polgári, gimnáziumi, kereskedelmi, real, mai gánvizsgálatra, gimnáziumi különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is). Kerekes, Almássy-tér 16. sz. II. em. 18. sz. Válaszbélyegeket kérek. 27808

1000 családnak

azonnalra szerzett „Huszár” lakást, helyiséget, állást Budapest, Mérleg-u. 2. Telefon 81-08. Válaszbélyeg. Elsőrangú ajánlatok. Minden bérhelyiség, ingatlan naponta nyilvántartva. 2766-

Zalogcédulákat,

orillánsokat, ékszereket, aranyat, ezüstöt, platínát legmagasabb árban veszek. Briliánsokért többet fizetek, mint amennyiért vették. SCHILLER IZIDOR, Sip-utca 8. 27133

Veresafonyabefőtli

BARTA-féle, 5 kilós postakosárúveg 6. — Kérőna FELKAI KONZERVGYAR Felka, Szepes-m. 26972

Alkalmi vétel.

Butorok, visszamaradt szőnyegek kényszerítő körülmények miatt eladók; mahagoni hálószoba 180 forint, íróasztal könyvszekrényvel, olajfestmények 2 forint, nagy perzsaszőnyegek, lámpák, 3 águ villany 14 forint. Árverési butoreladás. Dob-utca és Holló-utcai sarokpince. 26614

BUTOR

árverésről, finom és egy szerű butor, hálószobák és garson szobák Szalon borgeárnirák, gyöngyörök, tükrök, diván, borszék, íróasztal, perzsaszőnyeg és egyes darabok; Földes B., VII. Kerlész-utca 43. Király-utca sarokházban.

Polgári árak!

Pontos kiszolgálás! Kitűnő szabás! Vízre mintát küldök, nagyobb rendelésnél személyesen elmegyek. Zeliszka János angol ur szabóterem. BUDAPEST, Andrássy-ut 56. I. em. Allandó választék a legdivatósabb angol és belöldi szövetekből.

Börszékikar

börszajtolás és börtaragás

KENDI ANTAL

Budapest, IV., Károly-utca 2 az evangélikus iskolaépületben. Nagy raktár valódi börszékék és karosszékében, jóval olcsóbb árban, mint eddig. Használt székek átalakítása börszékékre olcsó árakban. Legolcsóbb börszékék és allványok. 26618

ELEKTRO-MOTOROK

minden nagyságban, allandó nagy raktár

Laub Lipót, BUDAPEST, Liszt Ferenc-tér 17. sz.

Aczelsodrony-

ágybetétek a legjobb kivitelben kaphatók, fakkerttel 3.50 forint, vaskerttel 5.50 forint és feljebb. Sodronykerítésekről kérjen költségtvetést. Helzer és tsasodronykerítés- és ágybetégyárában. Népszínház-utca 4-3. sz. 27910

Saját gyártmányu vas-és rézbutorok

Rézagy — — — 45. — forint Vasúgy matraczozal 8.50 • Gyermekágy — — 11.50 • Sodronyágy-betét 8.50 • Vas- és rézbutorok gyártás árban. 28048

WEISZ LIPÓT

Király-utca 99. szám. TELEFON 57-01.

Polgáriskolai

gymnáziumi és bármely más magánvizsgára előkészíttetnek rendes és magántanulók, valamint felnőttek (hölgyek is) kik tanulmányaitak felbeszakították legrövidebb idő alatt legjobb sikerrel szaktanárokat vezetése mellett. Egyenkénti tanítás. Tanítványok csak korlátolt számban vételnek fel. Díjazás csak sikeres vizsga esetén jár. Felvilágosítással szolgát „Tanár” Budapest, Thököly-ut 8. I. 3. 27997

A lege nyösebb részleltetésre zongorát, pianinót, czimbalmot, hegedüt

készpénzbeni áron a legújabb rendszerű bankhitel utján kizárólag csakis Reményi nagy magyar hangszertelepon. Prospektus és árjegyzék ingyen. Budapest, Király-utca 58. szám.

Urasági butor

Eladok és veszek; mahagoni hálószobákat, ebédli-eket, szalonokat, rézbutorokat, zongorákat, perzsa és szmirna szőnyeget, függönyöket, üveg- és bronzcsillárokat, petroleum-lámpákat, bronzszobrokat, olasz faragványokat, képeket, olajfestményeket, teljes lakberendezéseket, üzlet berendezéseket.

Nagy és Fia

Allandó nagy lakberendezés kiállítás! IV., Semmelweis-(Ujvilág-) utca 21., kapubejárát. Az egész házban. Telefon 17-77. Fióküzlet nincsen. 26618

Vigyázzon, ha meghült é vásároljon valódi Réthy-féle cukorkát 60 fillérért. 721p

STENOGRÁFIA

Ha élet pályáján boldogulni akar, tanuljon gyorsírást, gépirást, könyvvitelt, német nyelvet a Stenografía országos Gabelberger gyorsíró- és népiro iskolában. Sokszorosító tanfolyamok, copying office. Biztos állásbiztosítás. V. Váci körút 33

Csemegealma

Idő nemes fajalma és óriás díszalma pontfokosrankint 8 kor. 25 kiló ára 12 kor. Házigazgató barack lekvár 2.40 kor. Kiltető díszalma-sajt 2 kor., Cukorédes szilva 1.40 K. kilója Fajboroknak helyittelejét 50 koronáért szállítja Szabó Z. Csongrád. 28010

BUTOROK

háló-, ebédli-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezés, réz- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol borgeárnirák eladása és vétele.

Wechsler Károlyné

VII., Király-utca 23. szám L. emelet 265

Kolozsvári

Jogtudományi és államtudományi szigorlatokra, államvizsgákra és alapvizsgákra igen alaposan és lelkiismeretesen készítették elő a legrövidebb idő alatt kiprobált módszerrel, igen szorony díjazásért. A vizsga sikerét biztosítja 6 év óta fennálló és kiváló eredményeket produkáló intézetünk. Valtófogból speziallis tanfolyam, melyre korlátolt számban veszünk fel hallgatókat. Csakis utólagos vizsga sikere után igen osekély díjazással. Levélbeli érdeklődésekre kiemertően válaszol Dr. Erös Vilmos, Kolozsvár, Magyar-u. 2.

30 korona

finom szövetből divatos férfiöltöny vagy felöltő mérték után remek szabás és finom kivitelben „Haza verseny-szabóság” Budapest, VII. Thököly (Csömör)-ut 3. I. em. Vidékre minták bérmentve.